

Maksim Gaspari, V cerkvi pred jaslami

Uvodnik

Andrej Bratuž

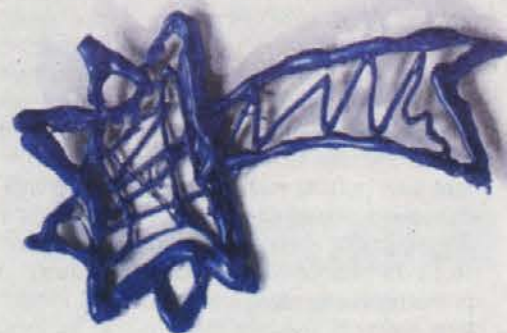
“Po celi zemlji vsem ljudem mir bodi!”

Tako je France Prešeren v Krstu pri Savici povzel betlehemske sporočilo, ki so ga peli angeli ob Mesijevem prihodu, in nadaljeval z mislijo, da “smo očeta enega sinovi, / ljudje vsi bratje, bratje vsi narodi, / da ljubiti mor’mo se, prav’ uk njegovi”. Misel o miru predpostavlja namreč pojem bratstva, medsebojnega spoštovanja in ljubezni med ljudmi in narodi. Žal tem vrednotam ne pripisujemo tiste vloge, ki jo imajo za vse človeštvo. Res je, da se danes veliko naredi v dobrodelne namene, da mnogi žrtvujejo svoj čas in denar za pomoč potrebnim, da si mnogi prizadevajo za mir v svetu in v tem duhu delujejo. Pa kljub temu je človeštvo vse bolj izpostavljeno raznovrstnim težavam, trpljenju in nevarnostim.

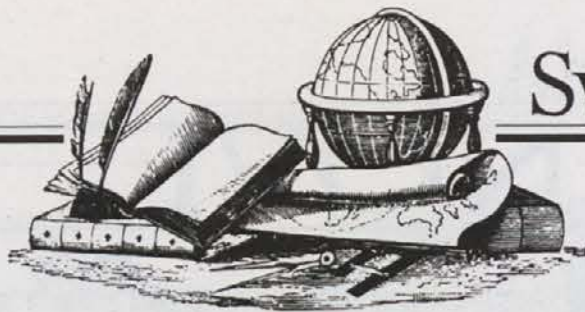
Povrnimo se še enkrat k božični skrivnosti, ki bi morala biti jedro našega praznovanja, a je v resnici le še prijetno ozadje oz. priložnost za čisto pozunanjenja opravila, kot so npr. mrzlično nakupovanje, priprave na kako slavnostno božično večerjo, na potovanje v daljne kraje in še marsikaj podobnega. Seveda je tega v veliki meri kriva tudi sodobna družba, ki nam ponuja vse mogoče, krivo pa je predvsem naše čedalje bolj očitno duhovno siromaštvo. Stoletja so se pri božični skrivnosti navdihovali veliki umetniki: v glasbeni, besedni in likovni umetnosti. Koliko nemimljivih glasbenih del je nastalo prav v zvezi z Odršenikovim rojstvom! Spomnimo se samo na Bachov Božični oratorij ali na Händlov oratorij Mesija, spomnimo se npr. na nešteta dela slovenskih skladateljev, ki jih lahko poslušamo pri bogoslužju ali na božičnih koncertih, ki postajajo, hvala Bogu, iz leta v leto številnejši. Koliko miline in pristnega božičnega občutja je v teh skladbah! Tudi slovenski pesniki in pisatelji s svojimi deli vzbujajo v nas božično

razpoloženje ter nas bogatijo z globokimi mislimi in čustvi. Mnogo slovenskih besedil je zbranih v posebnih izdajah, kot je npr. Božič na Slovenskem. Tudi likovna umetnost ne zaostaja, zlasti slikarstvo: kaj vse so umetniki vseh časov ustvarili ob navdihu božične skrivnosti! Žal danes sredi predbožičnih opravkov, nakupov in vrveža ne najdemo časa ali celo volje ne, da bi prisluhnili božični skladbi, prebrali nekaj božičnih misli ali se poglabili v to, kar je naslikala umetnikova roka. Naš Božič bi bil tako ob cerkvenih pobožnostih še bolj doživet in bogatejši. V teh oglušujočih predprazničnih dneh našega časa si skušajmo podariti nekaj trenutkov tišine, da se bomo zbrano in intimno približali božični skrivnosti. Vse drugo nas odtuja od pravega svetonočnega sporočila. Privoščimo si tudi nekaj več časa za družino in dom, kjer nas čaka praznično vzdušje v miru in božični radosti. Silvin Sardenko je napisal: “Nocoj, nocoj je sveta noč, / Marija hodi mimo koč; / kdor ni doma, naj gre domov; / Marija nosi blagoslov.”

Vsem
našim
bralcem in
sodelavcem, našim ljudem
doma in po svetu želimo
blagoslovljen Božič,
poln miru in notranje sreče.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

Nemčija - Rusija

Zapleteni s Schröderjem

Novica, da je bivši nemški kancler Gerhard Schröder postal predsednik nadzornega sveta Severno-evropskega plinovoda (NG, 8.9.05), je sprožila veliko hrupa. Dnevnik Corriere della sera je na primer na prvi strani objavil članek "Če Gazprom odkupi Zahod," v katerem avtor o zadevi piše alarmistično, kot da bi Nemčiji in drugim evropskim državam Rusija grozila preko energetskih virov in infrastruktur (CS, 13.12.05). Vzdušje mednarodnega nezaupanja in sumničenja, ki jih taki članki ustvarjajo, je škodljivo, dolgoročno, pa celo nevarno, ker deluje proti našim interesom. Da v Evropi potrebujemo velike količine sibirskega plina, je - enostavno - dejstvo. Štirje od osmih članov skupine industrijsko najbolj razvitih držav G8, torej največjih porabnikov energetskih virov na svetu, so iz Evrope. Mednje spadata tudi Nemčija in Italija. Na stari celini porabimo vsako leto približno 450 milijard kubičnih metrov naravnega plina, pri čemer gre poudariti, da naša domača proizvodnja plina (v glavnem norveškega) nenehno pada. Če torej v prihodnje želimo ohraniti naš življenjski standard, če si želimo zmanjšati odvisnost od srednjeazijske nafte in pri tem tudi zmanjšati raven onesnaževanja okolja, se moramo pač spriznati tudi z dejstvom, da bomo v naslednjih letih vse bolj odvisni od zunanjih dobaviteljev. Trenutno so glavni dobavitelji naravnega plina EU - Rusija, Alžirija in Norveška. V Bruslju ocenjujejo, da trenutno Rusija krije 40% uvoza, leta 2030 pa bi

se moral ta odstotek povzpeti do 60%. Razlogov za tako stanje je več, glavni pa so naslednji in sicer, da se pod brezmejno sibirsko planoto nahaja četrtnina svetovnih zalog naravnega plina in da je to strateško važno področje že povezano z nami preko močne mreže plinovodov, zgrajenih v času Sovjetske zveze, ki med drugim omogočajo, da je ruski plin nekoliko cenejši od drugih. Med vsemi argumenti pa je glavna vrednost evropsko-ruskega energetskega partnerstva dejstvo, da se je doslej Moskva vedno izkazala za zanesljivega dobavitelja, ki še nikoli ni grozil s prekinitvijo nabav, in sicer ne v najhujših letih ideološkega konflikta in niti ne v letih ruske najgloblje gospodarske krize. Nove infrastrukture, kot je plinovod, ki bo Rusijo in Nemčijo povezal preko Baltskega morja (SEP), ne predstavljajo nikakršne grožnje. Povpraševanje naravnega plina v Evropi se stalno veča, kar pomeni, da obstoječe infra-

strukture potrebujejo dopolnitev. Gradnja novih energetskih poti iz Rusije v Evropo torej ni samo potrebna, temveč celo nujna.

Uresničitev SEP - a pomeni, da se v bližnji prihodnosti količine naravnega plina, ki jih Rusija Nemčiji dostavlja preko Poljske, ne bodo povečale, kar pomeni, da Varšava ne bo dobila dodatnih dohodkov, vezanih na tranzit tega bogastva. Obenem pa iz zgoraj navedenih razlogov niti ni nevarnosti, da bi se zmanjšale.

Da se Gazprom odloči za finansiranje novega plinovoda, ki mu omogoča, da svojo največjo stranko doseže neposredno, raje kot za postavitev nove cevi preko tranzitnih držav, je razumljivo. Delniška družba, ki se ukvarja s trgovanjem energetskih virov, pač ni dobrodelno društvo in torej izbira na osnovi lastnih interesov. Če pa so na tako strateškem področju, kot je trgovanje z energetskimi viri, osebni odnosi med največjim proizvajalcem naravnega plina na svetu in enim izmed njegovih največjih porabnikov tako dobri, da prvi sklene na čelo svojega najvažnejšega (in najdražjega) projekta postaviti bivšega leaderja najmočnejše evropske države, je to za nas Evropejce kvečjemu pozitivna novica. Ta korak namreč pripomore k ojačenju partnerstva med državami evropskega poretka, kar v času velikega vzpona držav, kot sta Kitajska in Indija, sploh ni samo po sebi umevno. S tega vidika je torej končni obračun umetne afere "Schröder in Gazprom" vsekakor pozitiven.

Erika Hrovatin

Ob imenovanju Zorka Pelikana na čelo Urada vlade za Slovence v zamejstvu in po svetu mu je predsednik Slovenske manjšinske koordinacije Rudi Pavšič poslal te čestitke:

Dovolite, da Vam v imenu Slovenske manjšinske koordinacije in tudi osebno izrečem čestitke ob imenovanju na čelo Urada vlade za Slovence v zamejstvu in po svetu. Vsemanjšinsko povezovalno telo je nastalo iz prepričanja, da potrebujemo takšno organiziranost ter zastopnost, da bomo lahko uresničili zastavljene cilje, ki bodo sad dogovorov in skupnega hotenja in ki bodo v interesu naših zamejskih skupnosti.

Koordinacija nam nudi potrebno podlago, da izdelamo razvojne strategije za uveljavitev slovenske kulture in jezika ter da se o njih dogovarjamo med seboj, kakor tudi s pristojnimi organi v Sloveniji. Koordinacijsko omizje želi postati trajni posrednik naših hotenj in potrebov v odnosu do vseh sogovornikov tako v državi, kjer živimo, kakor tudi do Slovencev v tujini.

Spošt. g. Državni sekretar, sposobni moramo biti uresničiti strateškega programa za razvoj slovenskih skupnosti v sosednjih državah. Obenem pričakujemo, da bo Republika Slovenija za svoje manjšine oblikovala politiko, ki nas bo vključevala v

Foto: DPD

splošne razvojne silnice srednjeevropskega prostora. V dogovoru s pristojnimi institucijami v Sloveniji izoblikujemo strategijo, ki bo določala vlogo in perspektive v luči skupnega narodnostnega prostora v novi Evropi. V tem smislu pričakujemo, da bo nastajajoči zakon pravnomočno uokviril vlogo, ki jo naše manjšine imajo do Republike Slovenije. V Slovaški pričakujemo, da bomo vrsto odprtih vprašanj, ki jih beležimo Slovenci v Furlaniji - Julijski krajini, na Koroškem in Štajerskem, na Madžarskem in Hrvaškem, reševali v duhu dobrososednih odnosov in spoštovanju zakonov in

predpisov, ki opredeljujejo našo prisotnost v sosednjih državah republike Slovenije. V tem smislu vidimo iskanje rešitev v sinergičnem sodelovanju Vašega urada z drugimi vladnimi sredinami, v prvi vrsti z Ministrstvom za zunanje zadeve. Ravno tako se nam zdi pomembno sodelovanje s pristojnimi telesi Državnega zbora in Državnega sveta ter seveda s samim Slovačkom.

PROSLAVA OB 60-LETNICI NAŠIH TEDNIKOV IN 10-LETNICI NOVEGA GLASA

Slovesnost bo v konferenčni dvorani na gradu v Devinu v četrtek, 26. januarja 2006, ob 18. uri.

ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA

Sporočilo uredništva

Uredništvo sporoča, da bo naslednja številka našega tednika zaradi božičnih počitnic izšla v četrtek, 5. januarja 2006. Sodelavce prosimo, naj pošljejo svoje prispevke najkasneje do ponedeljka, 2. januarja popoldne.

Državnozbornske volitve 2006

Po novem poročnem sistemu

Italijo že dolgo pretresa ne samo gospodarska, ampak tudi moralna in politična kriza, odsev katere so stalne polemike, izbruhli napetosti in pomanjkanje dialoga kot sredstva za dogovarjanje o ključnih vprašanjih. Prav v teh dneh je tako izbruhnila na dan afera v zvezi z nezakonitimi poskusi prevzemanja velikih bančnih zavodov, v katero so tako ali drugače vpleteni tudi politiki različne opredeljenosti. Vlada desnosredinskih strank ne ubira pravega pristopa za razreševanje nastalih problemov, ampak stremi le po tem, da ne bi izgubila moči in oblasti na prihodnjih parlamentarnih volitvah spomladi prihodnjega leta 2006.

V tem pogledu se je enostransko lotila reforme volilnega sistema, ki ga je parlament vpeljal leta 1993 po nastopu krize političnih strank v zvezi z znano podkupovalno afero, z upanjem, da bo večinski sistem stabiliziral politične razmere v državi. Sedaj pa je desnosredinska koalicija premiera Berlusconija brez sodelovanja z opozicijo spremenila volilna pravila, ki jih je parlament pred dnevi tudi dokončno odobrila. Za ponovno uvedbo poročnega volilnega sistema se je omenjena vladna koalicija očitno odločila potem, ko je v zadnjem letu doživela vrsto za-

porednih neuspehov na volitvah za obnovo številnih deželnih, pokrajinskih in občinskih svetov. Tudi številne ankete javnega mnenja že nekaj časa kažejo, da stranke vladne koalicije izgubljajo zaupanje volilcev v korist levosredinskih strank, povezanih v Unijo pod vodstvom Romana Prodijskega. Oglejmo si, katere so glavne značilnosti novega volilnega zakona, ki ga mora sedaj podpisati še predsednik republike Ciampi in biti objavljen v Uradnem listu. Predvsem bodo odpravljena uninominalna volilna okrožja, ki jih bodo nadomestila večja volilna okrožja. V okviru teh okrožij bodo stranke predstavile svoje liste kandidatov. Volivci volijo izbrano listo v celoti, ker je odpravljena možnost dajanja preferenc posameznim kandidatom. Kandidati bodo izvoljeni po vrstnem redu na kandidadni listi. Volivec torej nima več možnosti izbire med kandidati na listi. Vrstni red na listi pa določi vodstvo zavezne stranke, ki jo predloži.

Za pripustitev liste k delitvi mandatorov so za poslansko zbornico

predvideni trije vsedrjavni pragi: 10 - odstotni prag za koalicije, 4 - odstotni za liste, ki nastopajo samostojno, in 2 - odstotni prag za liste, ki so povezane v koalicije. Senatorji pa se volijo na osnovi deželne okrožja. Tudi tu so predvideni trije pragi: 20 - odstotni prag za koalicije, 3 - odstotni za liste, ki nastopajo samostojno, in 3 - odstotni prag za liste, ki so povezane v koalicijah. Zmagovita koalicija bo zaradi nagrade imela 340 poslanskih

mest, vse ostale liste pa 277 mest. Zmagovita koalicija ima pravico predlagati predsednika vlade, ki ga potem uradno imenuje predsednik republike. V senatu bo zmagovito zavezništvo prejelo 55% deželnih mandatov. V deželah s posebnim statutom bo lista narodne ali jezikovne manjšine upoštevana pri delitvi mandatov, če bo presegla 20% glasov. Ta prag, konkretno gledano, lahko preseže južnotirolska ljudska stranka v bociški in tridentinski pokrajini ter lista Union Valdotaïne v Dolini Aoste.

/ stran 13
Alojz Tul

Povejmo na glas

Rojen za naše dobro

Božič je najsilovitejša resnična zgodba o tem, kako je sklenil Bog stopiti do človeka in mu govoriti iz oči v oči. Ne da ne bi nad njim bebel in ga skrbno spremljal že prej, pač pa ker je napočil bistven trenutek: človek že ima toliko odprto srce, da bo doumel, kar mu v njegovo dobro govori nebesa. Novorojenec namreč, ki se je pred dobrima dvema tisočletjema po dolgih pričakovanjih in napovedih na zemlji rodil, se bo, ko bo odrasel, na človeka obrnil z blagovestjo, z veselo novico, kje da je za vse nas srečna pot in katera je resnica, ki ne samo rešuje, ampak edina odrešuje. Bil je torej rojen za naše dobro. In kot je z njegovih ust govoril Oče, bodimo tukaj na zemlji brez prevelikih tesnob, saj je poskrbljeno, da bo trud našega življenja poplačan in se nam bo odkril smisel, zaradi česar ne bomo omahovali zaradi prepadne minljivosti in neustavljivega odhajanja časa in let. Bodimo pozorni in sploh najbolj pozorni le do ene stvari: naš bližnji, sočlovek, drug človek, drugi ljudje, vsi drugi so naša rešitev. Z nami delijo isto usodo, zato bodimo do njih razumevajoči, iskreno jih imejmo v mislih in želimo jim dobro v enaki meri, kot želimo dobro samemu sebi. S tem bližnjim, ki je lahko moj brat, moja sestra, prijatelj ali le znanec, drug narod, druga država, druga vera, druga civilizacija, ne tekmujejo. Ne želimo si, da bi bili več od njega, da bi bili nad njim, da bi mu gospodovali ali ga celo želeli izničiti, ne bojujmo se z njim, ker tako se bomo oddaljili tudi od našega dobrega, od naše srečnosti in

zapadli nesmislu, ki je tema in stiska.

In še nam bo z njegovih ust Bog govoril, da je iskrena želja za dobro drugega - ne samega sebe - največja srečnost vseh srečnosti, najvišji smisel vseh smislov, stokratno plačilo tistemu, ki je to srečnost doživel in s svojo iskrenostjo tudi zaslužil. Zato naj naše stremjenje ne bo usmerjeno v doseg siceršnjih vabljivih ciljev, ki se ponujajo v tem svetu, pa iskrena želja za dobro drugega niso. Naj ne kopičimo snovnih dobrin, ker nas bodo veselile le nekaj časa, nato pa jih bomo zahtevali še več in bomo nesrečni, če jih ne bomo mogli dobiti, pa čeprav bi imeli deset ali še več bivališč, prevoznih sredstev, najrazkošnejših oblek, izbrane hrane, počitnikovanja ter vedno novih čutnih užitkov - ne predajajmo se temu kot najvišji dobrini, ker bomo pri doseganju tovrstne posesti vselej v krutem boju s sočlovekom, ki bo hotel, kar imamo mi, in posledica bo nasilje z besedo, s pestjo, z vojno, žrtvami, ubitimi srcem. In ko smo enkrat v sočloveku ubili svetlobo, smo ubili svetlobo tudi v nas samih. Ne delajmo tega, ne delajmo tega, bodimo dobri, zares dobri do drugega, ker le to je za nas dobro, le to je za nas zares dobro.

Vse to nam je povedal, ker nas je ljubil in ker nas ljubi, zato nam to govori še danes in ne brez razloga: Še smo nesrečni, še živimo zase, še se dvigajo požari nasilja, spopadov, vojn, še naši bratje umirajo od lakote, še je naše srce obupano in v praznini tipa za smislom.

Janez Povše

Božično razmišljanje o našem poklicu

Pred vsakim Božičem se bojim, da bom ponovno pisal že povedane stvari, da se bom ponavljal, kot se ponavlja naše življenje, kot se ponavlja ljudje, ki naj bi se na napakah učili, a je ta stara resnica bolj želja kot pa stvarnost.

Še vsakega zgodovinarja, ki sem ga vprašal, ali se res kaj naučimo iz zgodovine, je bilo naravnost zabavno gledati, kako se je nasmehnil ob tej trditvi, in vsak resen zgodovinar, tak, ki nekaj na svoje delo da in se mu z vso resnostjo posveča, mi je nejeverno odgovoril, da ne, da se ničesar ne naučimo iz zgodovine, saj vedno znova ponavljamo napake, ki smo jih že naredili in so jih bili že naredili naši predniki.

Ravno dovolj časa sem že časnikiar, da vem, kako prav ima sloviti italijanski časnikiar Enzo Biagi, ko mesec za mesecem ponavlja določene stvari. Tisti, ki ga radi beremo, čeprav je mož že v častitljivem 86. letu, pravimo, da je to ponavljanje v njegovem pisanju njegova zavestna odločitev, tisti, ki ga ne marajo, ker da ni nikdar diplomiral na univerzi in da ima samo nekaj častnih doktoratov, kar naj ne bi pomenilo ničesar, ali pa se z njim politično ne strinjajo, pa pravijo, da je ostarele, senilen mož, ki se ponavlja samo zato, ker da je že prestar in zato bebast. Našli so se tudi taki, ki so to nelepo irražljivo stvar javno povedali samo zato, ker je starosta italijanskih časnikiarjev ob drugem starosti, Giorgio Bocca mu je ime, eden redkih italijanskih časnikiarjev, ki je politično videl dlje od konca lastnega nosu, ko je šlo za znanega "parvenuja", ki sedaj vodi italijansko vlado. Sam sem ga rad, ga še in upam, da ga bom še dolgo lahko bral, ker je eden tistih vzornikov iz moje mladosti, ki me niso razočarali, pa čeprav se ob prebiranju njihovih zapisov nisem vedno strinjal z njimi.

Giorgio Bocca, Indro Montanelli, ki je odšel v večnost, in Enzo Biagi, kakšna trojica peres!

Z njimi se morda nisi in se ne strinjaš vedno, a vsaj veš, kaj pišejo, kako pišejo!

Italijanščine sem se učil s slovarjem v roki ob prebiranju njihovih zapisov in še danes sem trdno prepričan, da imajo Italijani večje časnikiarje kot pa pisatelje, kot sem tudi prepričan, da je Italija še vedno velika dežela samo zaradi izjemnih posameznikov in samo zaradi poštenjakov, ki se krepko dvigajo iznad vsakdanjega povprečja in vsesplošnega moralnega propada, v katerem nam je v tej deželi sicer dano živeti.

Ne domišljaj si, da sem lahko vsak teden izviren, drage bralke in bralci, vem pa, da vsak teden napišem ta stolpec predvsem zato, ker vem, kako potrebno je v današnjem svetu televizijske in slikovne poplave vseh vrst še razmišljati. Razmišljati na glas in ne samo za zaprtimi vrati.

Razmisliti sebe in družbo, v kateri nam je dano živeti in jo konec koncev tudi sami soustvarjam!

Razmisliti samega sebe in svojo umeščenost v to družbo, ki nam morda ni všeč, a je prav zato še bolj potrebno, zakaj nam ni všeč, ne nazadnje tudi to, kaj smo sami naredili, da bi bila boljša, da bi sami bili boljši!

Vedno mi je bilo tuje vsako sprenevedanje, hlinjenje, farizejsko obnašanje, zahrbtnost in zamolčevanje in sem eden redkih, ki v tem zamejskem, slovenskem prostoru v Italiji še pišemo, kako potrebno bi bilo, da bi se med seboj iskreno pogovarjali o stvareh, ki ne gredo po pravilni poti, a se o njih ne pogovarjamo, ker jih, zmotno misleč, da jih tako lahko odpravimo!, raje pometamo pod preprogo vsakdanjika.

Pa tudi sicer se nisem še naučil molčati, kot to počno kolegi, vsaj večina jih to počne, ki v življenju niso, ga ne in ga nikdar ne bodo napisali, komentarija namreč, niti enega samega komentarija niso in ga nikdar ne bodo napisali. Po eni strani to počno zato, ker ga niso sposobni, ker nimajo ne dovolj znanja in ne dovolj poguma, da bi ga, po drugi strani pa so to ljudje, ki vedo, da se bodo tako izognili vsem težavam, ki jih tudi v časnikiarskem poslu ni malo, pa čeprav sam trdim, da je to eden najlepših poklicev, kar jih je na svetu, saj ti omogoča, da imaš stik z ljudmi, da se nenehno soočaš z ljudmi, z družbo, z dogodki in s samim seboj, kajti na koncu, ko sedeš za računalnik, si vedno sam.

Ko pišeš komentar, ko se odločaš in sprejemaš neke odločitve, si vedno in samo sam, sam bi rekel, da si še bolj sam, kot si v tem poslu sicer vedno, ko sedeš za računalnik.

Vem, da je veliko lažje, preprosto povedano, bolj "komod" je, pravzaprav je "šaldu komod", da nikdar ničesar ne napišeš, nikdar ničesar ne rečeš, ker tako nikogar ne boš pohvalil in ne pogrjal ne užalil, a tudi ne razveselil, predvsem pa boš zares tisto, o čemer je sloviti Karl Kraus že pred sto leti rekel, da je večina časnikiarjev: "Ničla, ki nikdar nima lastnega mnenja in zato lahko o vseh mnenjih in vsa mnenja vedno piše!" Ničla si tudi takrat, ko znaš lepo napisati neko mnenje, za katerim sam ne stojiš, ničla si takrat, ko se bojiš lastne sence, predvsem pa svojih bralcev, ki so edini moralni lastnik časopisa, v katerega pišeš.

In zato, ker sem to povedal in ker za temi besedami stojim, lahko z mirno vestjo napišem, da bom sam še pisal komentarje, da se bom seveda še ponavljal, kot se ponavlja življenje, kot se ponavljamo vsi, da bom še vedno nekaterim všeč, drugim pa bom še vedno in najbrž tudi vedno bolj na jetrih, predvsem seveda vsem tistim, ki nosijo resnico v žepu, vedno in za vsak primer, seveda svojo, vedno samo svojo resnico, in teh pri nas ni malo, verjemite, ni jih malo.

Tega, da držijo figo v žepu in te ne gledajo v oči, ko govoriš eno, mislijo drugo in počnejo tretje, seveda ne povedo. Ker je tako lažje, bolj "komod", a za vse nas pogubno, ker nas je premalo, da bi se še naprej samo sprenevedali in si govorili, kako je vse lepo in prav.

Prav zaradi tega so še kako potrebni iskreni komentariji, taki in drugačni, resnica je namreč ena sama in je nihče ne nosi v žepu.

Na nas pa je, da si prizadevamo, da bi prišla na dan!

paljk@noviglas.it

SVET SLOVENSkih ORGANIZACIJ Občni zbor v Špetru in Devinu. Novo vodstvo krovnice organizacije

Trideset let dela za našo skupnost

Občni zbor Sveta slovenskih organizacij je letos potekal pod geslom "30 let dela za našo skupnost" v znamenju 30-letnice obstoja krovne organizacije in odhoda predsednika Sergija Pahorja. Prvi del je potekal v petek, 16. t.m., v dvorani občinskega sveta v Špetru, prvič v Nadiških dolinah, drugi del pa dan kasneje, 17. t.m., na sedežu zborov v Devinu, kjer se je nadaljevala razprava in je bil izvoljen nov 15-članski izvršni odbor.

Zasedanje v Špetru, ki ga je na klavir uvedel beneški prosvetni delavec in glasbenik David Klodič, sta z zadovoljstvom pozdravila tamkajšnji župan Tiziano Manzini in kolega iz Srednjega Claudio Garbaz. Nato je dosedanji predsednik SSO Sergij Pahor s svojim nagovorom ponudil iztočnice za poglobljen razmislek o naši stvarnosti. Z velikim veseljem je uvedel svoje besede z mislijo na Benečijo, kjer je SSO želel biti prisoten, da bi opozoril na "pomen 30-letnega dela v dobro naših članov" in poudaril "našo deželno dimenzijo". Spomnil se je časov pred 30 leti, "ko je naša manjšina še živela in prenašala politične in ideološke posledice prvega povojnega časa in hladne vojne". Novonastali SSO se dolgo ni mogel izviti iz začetnih težav, SKGZ pa je tedaj "uživala vse privilegije, ki jih je nudil samo njej naklonjen jugoslovanski režim." Glavnina dejavnosti v naših društvih in SSO-ju, je poudaril Pahor, je slonela na prostovoljnem delu; "Res je to bila naša moč, obenem pa tudi

Foto DPD

razmišljali o skupni prihodnosti na programski konferenci." Pahor je tudi omenil neuspehe SSO-ja in skupnega delovanja krovnih, saj jima stranke niso sledile, ko sta se zavzeli za "nekak miniparlament", ki bi predstavljal manjšino v vsej njeni pojavnosti tako v odnosih z javnimi oblastmi, ustanovami in matico. Omenil je tudi težave z Uradom za Slovence v zamejstvu in po svetu ter prikazal pomanjkljivosti novega zakona za Slovence zunaj meja RS, ki je sedaj v razpravi v Državnem zboru; "manjšine bi rade imele več besede pri tem zakonu," je rekel in izrazil željo, da bi med razpravo v DZ prišlo do primernih popravkov in dopolnil.

Pahor je izrecno omenil vse boljše sodelovanje slovenske manjšine v Italiji z italijansko iz Slovenije, zadržal pa se je pri težavah in uspehih slovenske

no nenehno rast!" Izrecno se je zahvalil vsem prijateljem in sodelavcem "za razumevanje in pomoč, politikom in drugi krovni organizaciji za sodelovanje, sedanjim oblastem na Deželi za upoštevanje naših pričakovanj in pravic, generalnemu slovenskemu konzulatu, da nam je stal ob strani, ter slovenskim vladnim organom in parlamentarnim institucijam za izkazano zaupanje!"

Med gosti je nato v pozdrav prvi spregovoril generalni konzul RS v Trstu Jože Šušmelj, ki se je iskreno veselil občnega zbora v Špetru, kjer se naši rojaki vrsto desetletij borijo za obstoj in pravice. Pomembno je, da sta se krovni zbližali in natopata enotno, je povedal; "le to lahko premakne določene zadeve." Zavzel se je za vsestransko krepitev slovenstva, ki pa ne more mimo gospodarskega razvoja in pozornosti do mladih. Še je prisotna pregrada psihološke meje, ki pa jo moramo zavestno rušiti, je podčrtal. Treba je tudi iskati več stikov, skupno snovati in nastopati. Občnemu zboru je zaželel, da bi dal novega zagona društvom in bolj optimističen pogled v prihodnost. Državni sekretar RS za Slovence v zamejstvu in po svetu Zorko Pelikan se je na poseben način zahvalil krovnicima za skupno delovanje. Proces sodelovanja potrjuje, da to je pravi recept za organiziranost slovenske narodne skupnosti v Italiji, kar ceni Ljubljana, je dejal. Omenil je tudi prizadevanja, da bi Državni zbor RS sprejel čim boljši zakon za Slovence zunaj meja matične domovine. Obljubil je, da bo pri vodenju Urada uporabljal svoje poznavanje naše stvarnosti, pri tem pa je zaželel tvorno in plodno sodelovanje.

Senator Miloš Budin je poudaril, da moramo pozornost koncentrirati v vlogo šole, saj je od te odvisen naš obstoj. Poklicani smo, da iščemo vrednote, ki nas združujejo; politični pluralizem je sicer "srž demokracije", prav pa je, da iščemo skupne cilje. Tudi on je poudaril potrebo po "miniparlamentu", "prostoru skupnega razmišljanja", v katerem bi sedeli Slovenci z javnimi odgovornostmi, predstavniki civilne družbe in naši predstavniki v izvoljenih telesih.

Deželni svetnik SSK Mirko Špacapan je prinesel pozdrave predsednika Deželnega sveta Tesinija in podčrtal, da tudi Slovenci z javnimi odgovornostmi, predstavniki civilne družbe in naši predstavniki v izvoljenih telesih. Deželni svetnik SSK Mirko Špacapan je prinesel pozdrave predsednika Deželnega sveta Tesinija in podčrtal, da tudi Slovenci z javnimi odgovornostmi, predstavniki civilne družbe in naši predstavniki v izvoljenih telesih. Deželni svetnik SSK Mirko Špacapan je prinesel pozdrave predsednika Deželnega sveta Tesinija in podčrtal, da tudi Slovenci z javnimi odgovornostmi, predstavniki civilne družbe in naši predstavniki v izvoljenih telesih.

obraz: kot stranka "pozdravljamo ne-krejanje, pričakujemo pa pravilno in pametno razlikovanje, ki je naši družbi še kako potrebno." Dodal je, da bo pomembna etapa za Slovence v F-JK novi deželni zakon, saj deželna uprava "priznava naš obstoj in hoče zagotoviti naš razvoj".

Pozdrav je prinesel tudi msgr. Oskar Simčič, predsednik GMD, najstarejše izmed članic SSO, "ki je svoje sporočilo nosila naprej kljub hudim preizkušnjam." Naše organizacije tudi danes potrebujejo duhovno hrano: "Ni vseeno, kako delujejo." Potrebni je veliko žrtev, a "moramo naprej!" Po posegih Bojka Bučarja, ki je pozdravil v imenu evropslanca Jelka Kacina, in Iva Hvalice, ki je poudaril pomen "možnosti konvergence" med krovnicima, je stopil pred mikrofonski predsednik SKGZ Rudi Pavšič. Slovenska narodna skupnost v Italiji živi v času, ki je bolj perspektiven, kot se zdi: obetajo se nam še boljši časi, če bomo v naslednjih mesecih v Trstu in Rimu dosegli rezultate, ki jih že imamo na Goriškem in na deželni ravni. Moramo pa iskati enotnost in skrbeti za čim boljše organiziranost. Po Pavšičevem mnenju je v narodni skupnosti Slovencev v Italiji dovolj prostora za vse, tako za stranke kot za civilno družbo. Zavzel se je tudi za oblikovanje skupnega operativnega urada obeh krovnih organizacij. Za vse skupne dosežke se je vidno ganjen zahvalil Pahorju, "gospodu v vseh smislih", s katerim je delil "devet let velikih idej, velikega prijateljstva in velikega spoštovanja".

Dan kasneje, 17. t.m., se je v Devinu nadaljeval občni zbor SSO s plodno razpravo in z izvolitvijo novega izvršnega odbora.

Izidi volitev

IZVRŠNI ODBOR:

GORICA: Ivo Cotič, Peter Čermic, Janez Povše, Walter Bandelli, Saša Quinzl.
TRST: Drago Štoka, Igor Švab, Matjaž Rustja, Marij Maver, Breda Susič
BENEČUA: Giorgio Banchig, Riccardo Ruttar, Rudi Bartaloth, Larissa Borghese, Loretta Primorsig

NADZORNI ODBOR:

GORICA: Valentina Pahor
TRST: Robert Petaros
BENEČUA: Stefania Carlig

RAZSODIŠČE:

GORICA: Franca Padovan
TRST: Aldo Stefančić
BENEČUA: Giuseppe Qualizza

Število volivcev 108:

Gorica 49, Trst 45, Benečija 14.
Neveljavne glasovnice: 9

Foto IG

naša šibkost, ker nam ni zagotavljalo rasti obenem s strukturami, ki smo jih postavljali." Razmere so se začele normalizirati z osamosvojitvijo Slovenije. Pahor se je spomnil tudi začetkov sodelovanja s SKGZ, ko je po propadu slovenskega gospodarstva in bank v Trstu tudi Primorski dnevnik zašel v težave in je SSO aktivno sodeloval pri njegovem reševanju. Izrecno je poudaril, da je bil Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu med tistimi akterji, ki so vidno vplivali na dobro sodelovanje med krovnicima organizacijama, saj "je bilo opazno, da so te skupne akcije naletele na zelo pozitivne reakcije v naši javnosti, ker so si naši ljudje sodelovanje želeli, eni v duhu nekdanje Edinosti, drugi v zavesti, da smo skupaj močnejši, in spet drugi zaradi vse bolj prodirajočega spoznanja, da se manjšina šibi zaradi politične neenotnosti in zaradi upadanja številčne moči naše skupnosti. Tako smo se skupaj veselili zaščitnega zakona, čeprav nismo skrivali kritičnih pomislekov do njega, in skupaj

šole v Italiji, ki naj bo "kvalitetna, ker mora zadostiti ostrejšim kriterijem pouka, mora pa biti tudi privlačna, da bo sposobna sprejemati in usposabljati tudi tiste elemente, ki so morda ob robu manjšinskega telesa". Poudaril je, da je v naših slovenskih šolah vse več otrok iz narodnostno mešanih zakonov, kar je lahko težava, saj se utegne zgoditi, "da so slovenski učenci ponekod v manjšini in da so torej prikrajšani za dovoljvega pouka materinščine, do katerega imajo vso pravico, ker je dobro znanje materinščine temeljni element narodne identitete in samozavedanja." Pahor je sklenil govor z mislijo na 30-letno delo SSO-ja in se spomnil na težka leta: "Krog organizirane manjšine, ki ga povezuje SSO, jih je premagal in preživel ne samo zaradi svoje trdne narave, pač pa tudi v duhu zvestobe tistim vrednotam in idealom slovenstva, demokracije, krščanstva in sožitja, ki so bila vodila našega tridesetletnega dela. Ostanimo jim zvesti tudi v prihodnje za dobro celotne skupnosti in nje-

POGOVOR Jože Paljk

"Gospod Rudolf Klinec je bil vnet in veren duhovnik!"

V tej številki začnemo objavljati daljši zapis prof. Franca Kralja, ki je na nedavnem posvetu Inštituta za družbeno in versko zgodovino iz Gorice, ki ga vodi g. Luigi Tavano, doživel veliko odobravanja. Znani primorski duhovnik in zgodovinar prof. Franc Kralj je namreč na tem posvetu predstavil del dnevnih zapisov msgr. Rudolfa Klineca. Kot mlad primorski duhovnik je bil msgr. Rudolf Klinec v Velikih Žabljah, kjer je študiral, predvsem pa vzgajal v zavedne slovenske kristjane tamkajšnje ljudi. Andrej Černic se je podal v Velike Žablje, kjer živi Jože Paljk, skoraj 86 let že ima, a tudi dovolj dober spomin, da še lahko pove in priča o tem, kako hudo je bilo biti v težkih časih zaveden slovenski duhovnik. Prav Jože Paljk je namreč kot mlad partizan - prekomorec takoj po vojni prinesel g. Klinecu v Gorico del dnevnih zapisov, ki jih sedaj hranijo dediči pokoj-

tuta objavljamo v celoti. Prav je, da vemo, kje so naše korenine, prav je, da vemo, da se je današnji dan gradil na trdni veri, poštenju, slovenstvu in krščanstvu.

Ured.

Bi nam lahko orisali gospoda Rudolfa Klineca tako, kot se ga vi spominjate?

Gospod Rudolf Klinec je v Velike Žablje prišel leta 1938. V tistem obdobju je on študiral v Rimu. Ker so bile Velike Žablje majhna fara in je zato zahtevala nekoliko manjši trud, je on lahko svoje študije mirno nadaljeval in hkrati vodil faro. Spominjam se ga kot zelo vnetega in vernega duhovnika. V svojih prepričanjih ni popuščal. S tega zornega kota je bil tradicionalist. Skrivaj je zbiral mladino, da se je družila v župnišču, in tam prirejal veselice. Leta 1942 so ga Italijani internirali in ga zaprli v kapucinski samostan v Gorici. Bil je tarča številnih preiskav,

"ustrezno" cenzurirani. Domov sem se vrnil leta 1946. On je bil takrat že v Gorici, kamor se je umaknil leta 1945. To se seveda ni zgodilo zaradi ljudi na vaši, ampak zaradi višjih razmer. Po vojni so namreč mnogi nedolžni s smrtjo plačali dejstvo, ker se niso ravnali "tako, kot bi bilo treba". V živo sem gospoda Klineca ponovno videl, ko sem se vrnil domov. On je takrat stanoval v Gorici, na Marconijevi ul. 7.

Spominjam se, da je gospod Klinec med vojno rešil kar nekaj ljudi. Ko so Nemci pri Gorici odprli fronto, so prišli tudi v naše kraje. Mladina je masovno bežala. Iz Rihemberka so korakali eses-ovci, iz Dobrave pa Wehrmacht. Naproti sta jim šla g. Klinec in g. Maks Troha, ki je nemščino dobro obvladal. Drugim sta priporočala, naj nič ne govorijo, da bi se ne zapletli. Skupaj jima je uspelo pregovoriti Nemce, naj civilno prebivalstvo in vas pustijo pri miru. Ker je bil g. Klinec župnik, je bil v godlji tudi z novo oblastjo. Njega pa ni zanimalo udeleževanje v politiki. V prvi vrsti ga je zanimal človek in kristjan.

On je bil v prvi vrsti duhovnik. Bil je odličen diplomat: konfliktov s sogovorniki ni nikoli imel. Po vojni ga je nova oblast obtoževala, da je bil organizator domobranstva. To ne drži. Ko so v naše kraje prišli domobranci, se je on umaknil. Z njimi ni hotel niti sodelovati. Dejal je, da nima rad ljudi, ki morijo. Ne na eni, ne na drugi strani. V narodnostnem oziru je bil pravi Slovenec. Podpiral nas je in bodril, da se učimo slovenščine. Obtožbe niso resnične.

Takrat, v prvih poveljnih mesecih, vam je on razkril, kam je skrnil dnevnike zapise, ki so segali v sporno medvojno obdobje:

Da, takrat mi je zaupal, da je del njegovega dnevnika še skrnil v Velikih Žabljah. Gospod Klinec je del svojih spominov pustil v župnišču. Zavedni domačini, ki so medtem njegove

stvari že spravili na varno in jih tako rešili, za dnevnik niso vedeli. Niso ga našli, ker je bil skrbno skrit pod stopniščem.

Foto AC

Potem, ko mi je to zaupal, sem sam šel v župnišče in dnevnik ponovno spravil na dan.

Je bilo iskanje težavno?
Gospod Klinec mi je zelo natančno opisal, kje so dokumenti. Pustil jih je pod stopniščem. Priporočil se je, naj dobro pogledam. Ker je bil dnevnik dobro skrit, ga pred mano ni nihče našel. Gospod Klinec jih je tja skrnil, preden je bežal, in tam so ostali dalj časa. Preden sem se odpravil v župnišče po omenjene dokumente, sem se posvetoval še z gospodom Lestanom iz Črniča.

Kako je potekalo "tihadpljenje"?

V obdobju takoj po koncu 2. svetovne vojne sem zelo pogosto hodil v Gorico k zobozdravniku. V Gorico smo šli skozi Ajševico. Tam je mejni prehod in tam je policija pregledovala ljudi. Dnevniške zapise sem dal v kolo pod sedež. Dejansko sem sedlo odvil in papirje spravil v cev, na kateri je sedlo postavljeno. Še sedaj se spominjam, da sem takrat vozil žensko kolo. Tako sem vsu dokumentacijo "varno" peljal čez mejo. Zapisi so bili zelo pomembni za celotno

vas: bili so namreč pričevanje v prvi osebi o takratnih dogodkih v naših krajih. Skupaj z dnevnimi zapisi sem gospodu Klinecu prinesel tudi raznovrstno dokumentacijo o vaščanih: prosil me je, naj uničim in to sem tudi storil. Dnevniški zapisi pa so se ohranili. V povojnem obdobju je gospod Klinec objavjal v Katoliškem glasu. Nameraval je tudi urediti svoj dnevnik, a to mu ni uspelo.

nes ne vem, kako pomemben je bil dnevnik v očeh takratnih državnih organov. Ne vem niti, koliko je bila oblast prisotna v zapisih gospoda Klineca. V času vojne so se njega posluževali kot svojevrstnega kurirja s škofijo, ki ji je takrat načeloval Margotti. Msgr. naj bi imel vlogu posrednika v odnosih s cerkvijo. Šlo je za zelo delikatne zadeve. Klinec je bil inteligent in je dobro vedel, kaj je dejansko hotel v Sloveniji porajajoča se oblast. Dobro je razumel trenutno politično situacijo. Še vedno se spominjam, kako nas je opozarjal pred pretiranim navdušenjem, potem ko je 8. septembra kapitulirala Italija in so se vsi veselili njegove padca. Takrat je on dejal: "Ljudje božji, zdaj se bo šele začelo". In res, po Italijanih so prišli Nemci.

Naj se za trenutek vrnem na vprašanje o pregledih na meji: včasih so bili res paradoksalni. Na meji sem enkrat naletel na fanta, ki je bil z mano v Afriki in se je pisal Fišer. Ljudi je pregledoval pred šefom. Ko je moral pregledati mene, mu je postalo zelo nerodno, ker sva bila prijatelja. A to je bila njegova dolžnost.

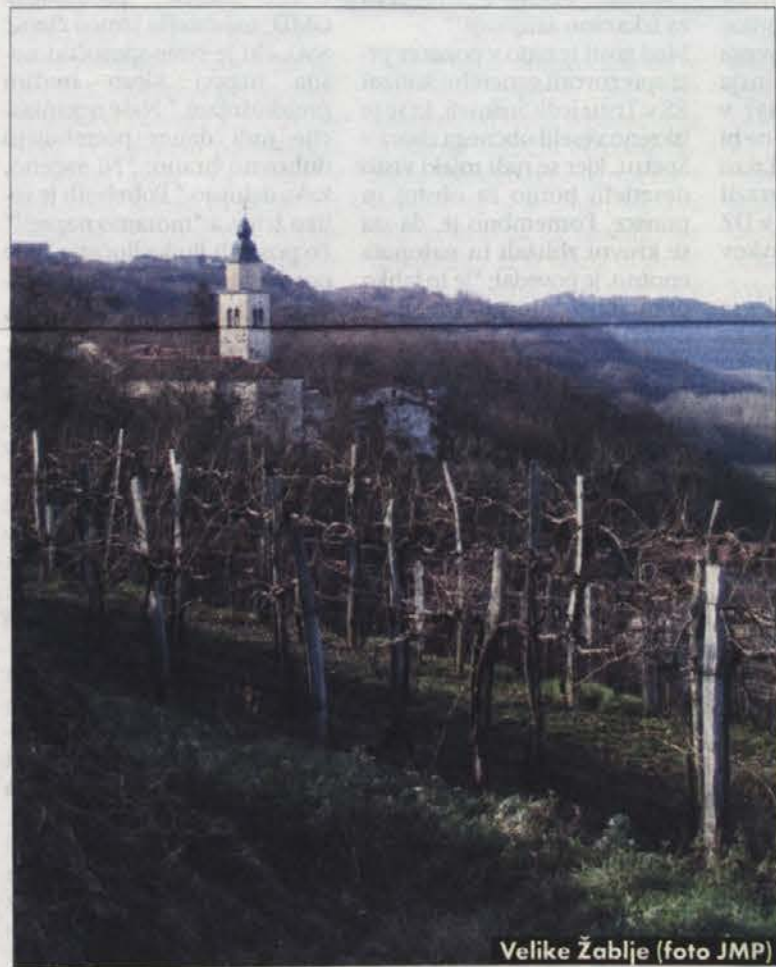
Kaj pa vsebina dnevnika?
Vsebinsko dnevnika sem samo bežno pogledal. V glavnem gre za medvojno dogajanje. Gospod Klinec je zapisoval dogajanje na vaši. Zato so njegovi zapisi dokumenti o tem, kaj in kako se je takrat dogajalo. Kar sem jaz našel, je pravzaprav samo del, iztrgan iz celotnega dnevnika in skrbno skrit. Strani, ki sem jih našel, so obravnavale obdobje po padcu Italije vse do takrat, ko se je moral g. Klinec zateči v Gorico. Pisal je seveda tudi o partizanih. To je bilo zelo tvegano, ker si vsako "napako" lahko plačal z življenjem.

Danes se veliko piše o fantih, ki so jih po vojni pomorili. Mene so bili in so še vedno ti umori nepojmljivi. Nemogoče je, da je bil v tistem obdobju kak Primorec vohun. Kar smo takrat delali, smo vse počeli s srcem. Politike nikakor ni bilo vmes. Po vojni so začeli dolžiti vse povprek.

Kako ste po zaprtju meje obranjali stike z gospodom Klinecem?

Mejo so zaprli leta 1947. V tem obdobju je bilo težko kakorkoli prestopiti mejne prehode. Vsekakor sem z g. Klinecem ohranil stike. Natančneje, ponovno sva se spet videla, ko so mejo ponovno odprli. Obiskoval sem ga občasno, ko mi je to uspelo. Večkrat sem bil pri njem tudi, ko je bil kancler na škofiji.

Andrej Černic

Velike Žablje (foto JMP)

nega msgr. Rudolfa Klineca. Že sama zgodba o tihadpljenju dnevnih zapisov pokojnega velikega primorskega duhovnika je vredna objave, kaj šele zapis prof. Franca Kralja, ki ga z dovoljenjem avtorja in Inštit-

večkrat pa mu je uspelo čez mejo prepeljati "prepovedano" literaturo. V vojnem času sem bil v Afriki. Tudi v tem obdobju sva bila z gospodom Klinecem v stiku. Pogosto sva si pisala. Dopisi so bili seveda

kot sovražno človeku in napredku, kot tujek v svetu napredka in razvoja narodov.

Toda "človek" Jezus (1 Tim 2, 5) sočustvuje z našimi slabostmi, "je kakor mi preizkušan v vsem, vendar brez greha" (Heb 4, 15). "Je ovenčan s slavo in častjo, ker je pretrpel smrt, da bi po Božji milosti okusil smrt za vsakogar... Zato se je spodobilo, da je tistega, ki je začetnik njihovega odrešenja, izpopolnil s trpljenjem... Zato se je moral izenačiti z brati, da je postal usmiljen, v tem, kar se nanaša na Boga" (Heb 2, 9-10.17). Božič je tesno povezan z Veliko nočjo trpljenja, smrti in vstajenja iz kraljestva smrti. Le tako, če namreč gledamo v celosti učlovečenje Boga, v Devici Materi Mariji ob spočetju, v veri, po smrti ter vstajenju, se lahko bližamo z zaupnostjo prestolu milosti, dosežemo usmiljenje in najdemo milost" (Heb 4, 16).

Božič se ne sme namreč izroditi v neko nestvarno romantičnost. Kajti Jezus se je samo enkrat rodil kot človek. Čeprav, pravimo, se mora zdaj roditi v naših srcih, v vsakdanu trpljenja in umiranja. Saj živi in sočustvuje z

nami v vsem. Je Bog z nami ("Emanuel") (Iz 7, 14).

Naša vera pa mora biti otroška, nikakor pa ne otročja. Zato se klanja Bogu, ki je postal majhen, dete, otrok, mladenič, mož. Zaigral nam je preprosto človečnost; od rojstva živi uboštvo in ponižnost ter ponižanje pod oholim Rimljanom. Učil je spoštovanje do življenja, do človeka. od spočetja do naravne smrti. Poveljeval je cvetje, vso naravo, vse mu je bilo Očetov dar, ki oblači lilije, skrbi za ptice. Nekaj časa je preživel v puščavi, da je lahko začel spravljal svet ljudi in živali ter rastlin v mirno sožitje (Lk 12, 22-34; Mt 4, 1-11; Mr 1, 12-13). Izkusi moč skušnjavca (Lk 4, 1 nss).

V božični čas spada praznovanje novega leta s praznikom Marijinega materinstva (pred II. vat. koncilom smo se ga veselili 11. oktobra) ter molitvijo za mir v svetu. Saj so angeli ob Jezusovem rojstvu prepevali Bogu slavo in mir ljudem, ki so mu po volji (Lk 2, 14).

Tudi Razglašenje (sv. Trije kralji) in Jezusov krst v Jordanu govorita o človeškem telesu

našega Gospoda. A kljub tolikim in tolikim praznovanjem prihoda Boga v našem "mesu" ne moremo zajeti vse skrivnosti tega dogodka. Tudi zaradi tega si damo duška s pesmijo. Božična besedila in melodije tega časa nam tedaj poživijo vero v božjo ljubezen do nas ljudi.

Lahko v duhu premišljujemo osebe, ki nastopajo pri tej skrivnosti učlovečenja Gospodovega. V prvi vrsti je Bog, nato Jožef, Marija, Dete Jezus, pastirji, angeli. Pa tudi živina, zlasti ovce. Premišljujemo o skrajni revščini, o mrazu. V mestu Betlehemu in v Jeruzalemu je vse zavito v molk. Niti glasu ni o Božjem posegu v zgodovino in svet.

Vsekakor ni nobenega posluha za Sv. Družino, za svet Boga. Zato ne, ker Bog deluje v revščini, v spanju, v materialnem in duhovnem mrazu, v ravnodušnosti ljudi, kljub temu da se Bog razodeva v vsakem človeku, ki je dobre volje. (Lk 2, 14).

Vsekakor nas Božič vabi, naj pojemo Bogu, našemu Rešitelju iz vsega srca in v vsem življenju. Naj bo v nas zares Božič!

SVETI VEČER-BOŽIČ-GOSPODOVO ROJSTVO-POLNOČNICA

Iz 9, 1-3. 5-6; Ps 96; Tit 2, 11-14; Lk 2, 1-14

Do danes so se za Božič ohranile tri sv. maše, in sicer polnočnica, zorna in dnevna. Polnočnico so Rimljani obhajali v baziliki sv. Marije Velike/Snežne, zorno v cerkvi sv. Anastazije ter dnevno pri sv. Petru. In to šele v četrtem stoletju.

V začetku se je Božiča spominjal le papež s preprosto sv. mašo. Tako se je začelo v Rimu. Toda polagoma se je uveljavilo slovesno praznovanje človeškega rojstva Božjega Sina. Božični čas je trajal do praznika Jezusovega krsta. Vsekakor ostaja kot središčno praznovanje Vstajenje / Velika noč. Vendar se je povsod po krščanskem svetu in tudi v teologiji premalo poudarjalo čudovito rojstvo Božjega Sina kot človeka. Tudi marsikatera pikra beseda neverujočih je hitela razglašati krščanstvo

Božič

Pomen in zgodovina praznika Kristusovega rojstva

Vsekakor je bil Božič, praznik Kristusovega rojstva, uveden precej kasneje kot Velika noč. Natančnega dne Jezusovega rojstva niti ne poznamo, čeprav je to rojstvo zgodovinsko dejstvo, po katerem štejejo leta. Ob koncu 2. stoletja so kristjani že začeli premišljevat o datumu Kristusovega rojstva, kar so nekateri cerkveni učitelji imeli le za streženje radovednosti. Na Vzhodu so datum Jezusovega rojstva postavljali v pomladanski čas (konec marca, začetek aprila, sredi maja). Ko so se kasneje odločali za najbolj ustrezen datum - to naj bi se zgodilo sredi 4. stoletja -, so vzeli tisti čas leta, ko se začnejo dnevi spet daljšati. 25. december kot praznik Jezusovega rojstva je za Cerkev v Rimu z gotovostjo izpričan vsaj že za leto 336. Nekateri raziskovalci menijo, da je bil 25. december kot praznik Jezusovega rojstva določen leta 275, in sicer kot krščanski odgovor na odlok cesarja Avrelijana, s katerim je "rojstni dan neznanega sonca", ki so ga dotlej obhajali le na Vzhodu, razglasil za obvezni državni praznik. Rimska cerkvena občina je namesto tega pogansko-rimskega praznika na 25. december zavestno postavila "rojstni dan Kristusa" kot resničnega "sonca pravice" in kot "prave luči, ki razsvetljuje vsakega človeka". Dan praznika je bil dobro

Foto NN

izbran: to je dan preobrata zime. Ob prihodu nove luči v naravo praznujemo novo Luč, ki nikoli ne ugasne. Kako primerno ljudski duši je bil izbran ta dan, kaže dejstvo, da je nagnjenje k češčenju sonca uveljavljalo svoj vpliv tudi še daleč v čas krščanskega Rima. Kristjani so vzhajajoče sonce sprejeli kot simbol prihajajočega Odrašenika. Praznik se je iz Rima presenetljivo hitro razširil drugam. V vzhodni Cerкви so praznik Kristusovega rojstva sicer sprejeli, vendar so ga prenesli na 6. januar, na nekdanji praznik Epifanije - Gospodovega razglašenja. Tudi kasneje, ko so božični praznik obhajali 25. decembra in je 6. januar spet postal le praznik Epifanije, je leta v primerjavi z Božičem

ohranil večji sijaj. Tudi zahodna Cerkev je sprejela praznik Gospodovega razglašenja, in sicer v 4. stoletju, v 6. stoletju pa so začeli na ta dan obhajati god sv. Treh kraljev in praznik se je z novo vsebino ljudem zelo priljubil. Sicer pa je Božič, piše naš priznani narodopisec dr. Niko Kuret, dolgo časa ostal praznik, ki so ga obhajali le v cerkvah. V 14. stoletju ga srečamo najprej v ženskih samostanih, šele barok in protireformacija pa sta približala božični praznik družini, prenesla cerkveno praznovanje v meščanske in kmečke domove. S koledniškimi igrami, čudovitimi božičnimi pesmimi in z jaslicami je postal Božič - poleg Velike noči - največji verski praznik tudi slovenskega ljudstva.

Na Sveti Gori

4. slovenska razstava jaslic z mednarodno udeležbo

V nedeljo, 18. decembra, so na Sveti Gori odprli že četrto Slovensko razstavo jaslic z mednarodno udeležbo, ki so jo v sodelovanju s Frančiškanskim samostanom na Sveti Gori in pod pokroviteljstvom Mestne občine Nova Gorica pripravili člani Rezbarskega, intarzijskega in restavratorskega društva Solkan. Na letošnji razstavi si je mogoče ogledati več kot šestdeset različnih jaslic, ki so jih izdelali ustvarjalci iz vseh koncev Slovenije, pa tudi iz Italije, Avstrije in Hrvaške. Slavnostno odprtje letošnje razstave se je začelo v baziliki na Sveti Gori, kjer so zbrane nagovorili predstavniki vseh, ki so kakorkoli sodelovali pri pripravi razstave. Številni obiskovalci, ki jih je na Sveto Goro zvalil tudi prelep nedeljski dan, so bili v baziliki deležni tudi nastopa Cerkevne otroške pevskega zbora iz Vrtojbe v spremstvu solistov.

Četrto slovensko razstavo jaslic z mednarodno udeležbo je blagoslovil koprski pomožni škof Jurij Bizjak, zanimiva pa je predvsem zaradi zelo raznolikih materialov, za katere so se odločili ustvarjalci jaslic. Največ razstavnih eksponatov je izdelanih iz tradicionalnih materialov, kot so les, mah, lubje in keramika, ogledati pa si je mogoče tudi jaslice, narejene iz kovine, stekla,

peska, kamna, mavca, plastelina, plastičnih mas, papirja, kartona in še česa. Pri izdelavi jaslic so se razstavljalci poslužili najrazličnejših tehnik, tako da so njihovi izdelki res vredni ogleda. Razstavo jaslic si je mogoče do 8. januarja ogledati vsak dan od 9. do 18. ure, 24. decembra pa si jo bo mogoče ogledati tudi od 20. do 24. ure.

Nace Novak

Foto NN

Pomembni medvojni zapisi

Narodnoosvobodilni boj v dnevniku Rudolfa Klineca (1943-1945)

Zaradi omejenega časa na razpolago v naslednjem najprej povzemam uvodni del svojega prispevka z naslovom: Narodnoosvobodilni boj v dnevniku Rudolfa Klineca (1943-45). Pred sabo imamo medvojni rokopis uglednega duhovnika in zaslužnega narodnega delavca ter zgodovinarja na Goriškem, ki je svojemu delu dal naslov: "Zareški zapiski". Delo je ohranjeno v treh zvezkih: prvi z naslovom "V večernih urah", drugi "V ogledalu najtežjih dni slovenske zgodovine", tretji "V vojnem begunstvu" z dodatkom "Razmejitvena komisija". Pisanje obsega 400 strani velikega formata in zajema čas od 1. junija 1943 do 8. avgusta 1945, v dodatku pa s presledki od 7. marca 1946 do 16. septembra 1947. Ve se, da obstaja vsaj še en zvezek zapiskov od konca 1942 do poletja 1943, ki

Msgr. Rudolf Klinec

pa, žal, trenutno še ni na razpolago. Opisani dogodki in presoje zadevajo v glavnem župniji Velike Žabljice na Vipavskem, kjer je bil Klinec župnik od leta 1938-45. Pisec se je svojega dela lotil z vso skrbnostjo, ki jo tovrstno delo zahteva. Piše osebno prizadeto in v določenih trenutkih s čustvenim nabojem, ki ga narekujejo tragični dogodki. Pri tem ga vodi neomajno prepričanje, "kako ljubi Bog zna čuvati svoje, kako ume v prah streti one, ki mu klu-

bujejo...". Pisanje "naj bo tudi ogledalo teh najtežjih dni, ko vstaja brat zoper brata in sin zoper očeta in hči zoper mater. V spomin na bridke dni, ko lega narod redkih duhovnikov. Tudi je res, da predstavlja njegovo pričevanje po eni strani hvaležno dopolnilo Črniški kroniki dekana Alojzija Novaka iz istega časa, po drugi strani pa vsebuje veliko izvirnih podatkov, ki so dragocen vir za krajevno zgodovino. Svoje gledanje na medvojni osvobodilni gibanje na Goriškem je sam dr. Klinec deloma podal že v Zgodovini Goriške Mohorjeve družbe leta 1967. Podrobnejši opis dogodkov pričanja z okupacijo in razkosanjem Jugoslavije, ko so se razmere v naših krajih zaostrele. Tako vzemo, da je konec leta 1941 in v začetku leta 1942 skupina komunističnih agitatorjev, ki je na Primorsko prišla iz t.i. "Ljubljanske pokrajine" (provincia di Lubiana), začela širiti OF in organizirati prve oborožene enote ter posamezne akcije. Ogorčenje zatiranega ljudstva je bilo tako silno, da bi narodnoosvobodilni boj vzplamtel, kdorkoli bi ga sprožil, ne le komunisti. V začetku je imel komunistično nadahnjeno osvobodilni boj bolj narodnostni značaj. Zato je pritegnil tudi narodno čuteče duhovnike. Primorci so prve partizane imenovali "četnike". Z drznim oboroženim nastopom so si "četniki" kmalu pridobili ljudsko simpatijo. Na njihove oborožene

udare je italijanska oblast odgovorila s težkimi represalijami nad civilnim prebivalstvom, ki je to fašistično divjanje sprejemalo z ogorčenjem in odporom in so se mnogi prav zato pridružili upornikom (Janko Premrl-Vojko). V pomladanskih mesecih 1942 je odporiško gibanje na Vipavskem že povzročilo prve žrtve. Ljudstvo se je nadejano znašlo med dvema ognjema. Na eni strani partizanski podvigi proti okupatorju in, žal, tudi prve likvidacije "domaćih izdajalcev" v znamenju osvobodilnega boja, na drugi strani v odgovor italijanske "čistke" (rastrellamenti) pokoli in požigi ter odgon prebivalstva v internacijo. Razrvane razmere je dodatno zaostril sam Mussolini, ki je 31. julija 1942 v Gorici zagrozil, da bo iztrebil ves slovenski narod, če ne bo konca uporniških izzivanj (schiacciati fino alla totale distruzione della razza - je naročal!).

zansko gibanje v okviru OF se je tega zavedalo, zato je spočetka komunistična partija zaigrala globoko spoštovanje do vere in do narodnozavedne primorske duhovščine, da bi si utrdila svoj položaj. Obenem ne kaže prezreti, da so fašistične oblasti tudi v vojnih letih z nezmanjšano zagriženostjo nadaljevale preganjanje slovenske duhovščine. Ne nazadnje so italijanski policijski organi zaradi suma iredentizma in dejavnosti v prid partizanom 2. avgusta 1942 aretirali v Vipavskem Svetem Križu kriškega župnika Andreja Simčiča in velikožabelskega župnika Rudolfa Klineca. Po izvedeni hišni preiskavi so ju zaprli v kapucinski samostan v Gorici. Šele na intervencijo nadškofa Margottija sta bila 17. avgusta istega leta spuščena na svobodo, ker niso našli nič obtežilnega na njun račun, in sta se smela vrniti v svoji župniji. Glede na to,

vo jim je zato zaupalo in verovalo, da gre v resnici le za osvoboditev, tembolj ker so italijanske samooklicane "katoliške" oblasti tako zagrizeno preganjale slovenske duhovnike in se izživljale nad prebivalstvom. Postopoma pa se je partizansko zadržanje spremenilo in vedno bolj se je kazala ideološka zadržnost voditeljev OF proti Cerкви. Neredki duhovniki so pričeli gledati s strahom in grozo na partizansko početje, ki je botrovalo krutim represalijam fašistične Italije, da bi strla upor. Nočnim partizanskim napadom in ubojem kakega vojaka ali orožnika na straži je sledila kazenska odprava škvadristov, ki so za kazen požigali hiše, rušili domove, topli ljudi, jih vklepali in odvajali v zapore, pa ne le osumljene komunizma, ampak tudi mnoge nedolžne, ki niso imeli s komunizmom nič opraviti. Duhovniki so posredovali in reševali, kar so mogli in kjer so mogli. To početje partizanov je imel črniški dekan Novak - njegovo sodbo deli tudi Rudolf Klinec - za pravi zločin nad narodom. Duhovniška svarila pred nerazsodnimi dejanji so bila pogosto s partizanske strani ožigosana kot "narodno izdajstvo" in napovedane so bile likvidacije. "Ako bomo na ta način umrli - piše dekan Novak 8. novembra 1942 - bomo 'lepo' plačani od sveta za ves trud in ljubezen do naroda. Pa bo to častna smrt pred Bogom."

/ dalje
Franc Kralj

Prof. Franc Kralj (prvi z desne) na posvetu Inštituta za družbeno in versko zgodovino iz Gorice

V razgretem ozračju so si primorski duhovniki postavljali vprašanje, kaj storiti. Zaradi narodnoobrambnega zadržanja v času fašistične vladavine so uživali pri ljudeh nesporen ugled. Parti-

da so se partizani tako ljudem kakor posameznim duhovnikom, ki so jih leta 1942 pridno obiskovali, predstavili kot osvoboditelji od vseh oblik zatiranja, so bile simpatije na njihovi strani. Ljudst-

IZDELKI IZ KOVANEGA
ŽELEZA IN ALUMINIJA

Tabaj F.lli s.n.c.

Miloš in Raimondo Tabaj

GORICA, Ul. Gregorčič 24,
tel. 0481 21514, fax 0481 21987

TRGOVINA JESTVIN

Povšič Emil

Tutti
MARKET

GORICA, ul. Trieste 261
Tel. (0481)21193

PRODAJA IN
POPRAVILA KOLES

E. ČUK

GEFARIN R. & SAKSIDA A.

GORICA - Trg Cavour 9
Tel. 0481 535019

G
GRAFICA GORIZIANA S.A.S.

grafica goriziana
tiskarna

gorica - ul. a. gregorčič, 18 - tel. 0481 22116
fax 0481 22079 - info@graficagoriziana.com

RESTAVRACIJA IN PRENOČIŠČE

VOGRIC

vošči svojim
svojim
obiskovalcem
v zamejstvu
in matični
domovini
vesele božične
praznike

ŠTEVERJAN
Klanec 23
tel. 0481.884095
Zaprto ob torkih

RISTORANTE
VOGRIC
CAMERE-SOBE-ZIMMER
Vogric

VSE ZA ŠPORT

K2 SPORT

RAŠTEL 19
tel. 0481/531884

K2 KIDS

OTROSKA OBUTEV
IN OBLAČILA
Ul. Oberdan 8,
tel. 0481.30248

HOTEL - RESTAVRACIJA

Hotel NANUT
GORICA

Hotel
vedno odprt,
restavracija
zaprta
ob sobotah
in nedeljah

Tržaška ulica 118, Tel. 0481.21168
info@nanut.it • www.nanut.it

OBUTVE KOSIČ
Raštel 7,
tel. 0481.535162

GEOX SHOP
Ul. Oberdan 7,
tel. 0481.535520

K2 SPORT OBUTVE
Raštel 8
tel. 0481.33465

K2 SPORT OUTLET
Raštel 12
tel. 0481.532458

KAVARNA

ROMAN BAR

Robert in Nadja Cotič

Vošči svojim cenjenim
odjemalcem vesel Božič in srečno Novo leto

GORICA - Travnik, vogal ul. Roma in ul. Oberdan

Gostilna «FRANC»

Pri Francetu

Pristna domača kuhinja
Zaprto ob nedeljah
in ponedeljkih

SOVODNJE OB SOČI - Prvomajska 86, tel. 0481 882038

NARDIN VOJKO

ZASTOPNIK

FORST

Standrež, Ul. Sv. Mihaela 324, Tel. 0481.21065, Faks 0481.522410

GOSTILNA SIRK

PRI LOVCU

SUBIDA - PLEŠIVO, tel. 0481 60531

GOSTILNA
PODVERŠIČ

TRONKO BIENIC

GORICA,
ul. Brigata Pavia 61, tel. 0481 530518

Pekarna Slastičarna

Viatori

GORICA - tel. 0481.520905

Meri Kosič

Velika izbira torbic,
dežnikov in raznovrstnih
kvalitetnih izdelkov

GORICA
Raštel 23, tel. 0481.33790

KONFEKCIJA
Podveršič Daria

Vošči vesele praznike

POLEG OBIČAJNE PONUDBE DOBITE TUDI
VELIKO IZBIRO ELEGANTNEJŠE KONFEKCIJE

GORICA, Ul. Seminario 10, Tel. (0481) 533592

budin

TISKARNA

34170 GORICA - Ul. Gregorčič, 23
Tel. 0481 522 907 - www.tipografiabudin.it

kinemax

moj kino

GORICA
TRŽIČ

www.kinemax.it

TRGOVINA JESTVIN

Maraž Škarabot

GORICA - Placuta 13
Tel. 0481 531777

IZDELKI IZ KOVANEGA ŽELEZA - VRATA - OGRAJE
RESTAVRIRANJE

RADISLAV

LEOPOLI

GORICA - Ul. Brigata Pavia 46, tel. 0481.531941

Lastna proizvodnja in prodaja vin

Simon
1860 Komjanc

Vošči vesel
Božič
in srečno
Novo leto

PHOTO
LABORATORIO

PHOTO LABORATORIO
lastnik: Carlo Sclauzero

34170 GORICA - Ul. Locchi 2
tel. 0481.535165

BAR
PRINCIPE

Vesel Božič
in srečno Novo leto
2006

GORICA - Korzo Verdi 1

**H
O
M
E**

ZAVESE IN
POSTELJNINA

Branko Ambrosi

GORICA - TRG MUNICIPIO 4
tel. 0481.31890

Lo Scrigno

zlatarna, urarna, srebrnina

GORICA - Ul. Arcivescovado 3-7
tel. - fax 0481.534633

PAOLO TOSELLI & C. s.n.c.

računalniki, prenosni in hišni
telefoni, analogni in digitalni
kopirni stroji

GORICA - KorzoVerdi 81
tel. 0481 531621 r.a.

Nova Gorica

Sprejem pri županu Brulcu

Minulo sredo, 14. t.m., je novogoriški župan Mirko Brulc s podžupanoma Tomažem Vugo in Matejem Arčonom ter sodelavci sprejel predstavnike osrednjih slovenskih organizacij in usta-

Prinčič, prof. Aldo Rupel, Marija za Peleson so novogoriškemu županu v kratkih besedah prikazali dosežke, a tudi pričakovanja in težave naše narodne skupnosti, predvsem pa izrazili podporo sedanjim od-

zares zlata vredno, prepričan sem, da bi težje sodelovali z italijansko stranjo, če ne bi bilo vas, kajti bili ste med prvimi, ki so odpirali in širili ta prostor. Pogled moramo vsi skupaj upreti naprej, kajti Slovenija bo

Foto JMP

nov iz Gorice, da bi si pred Božičem in Novim letom voščili, nazdravili, a tudi spregovorili o izzivih, ki so pred nami. Msgr. Oskar Simčič, prof. Marija Češčut, Janez Povše, prof. Silvan Kerševan, dr. Livijo Semolič, dr. Damjan Paulin, Vili

ličnim odnosom in sodelovanju med Goricama. Istočasno so si tudi zaželeli, da bi prišlo še do tesnejših povezovanj, ker bi le tako lahko naša narodna skupnost polno zaživela. Župan Brulc je dejal: "Hvaležen sem vam za vse, kar delate, saj je to

kmalu stopila v Schengenski prostor, kar bo pomenilo še večje možnosti sodelovanja!" Župan se je za kratek čas zadržal z Goričani na družabnem klepetu in poklonil steklenico Vipavca in jim zaželel srečno Novo leto.

Obisk v sklopu usmerjevanja za nadaljni študij

Pokukali smo na Novi glas

Učenci 3.a razreda nižje srednje šole Ivana Trinka iz Gorice smo v sklopu usmerjevanja v zvezi z izbiro nadaljnega študija na višjih šolah v sredo, 14. decembra, obiskali uredništvo Novega glasa. Bili smo namreč radovedni, kako nastaja časopis in kako poteka delo pri postavljanju le-tega. Uredništvo na Travniku smo obiskali Elija, Edoardo, Michele, Andrea, Greta, Giulia, Ivana, Ivan, Alison, Alice, Gabrijel, Valentina, Silvia, Nina in Sebastijan. Spremljala sta nas prof. Rosanda Volk in nenadomestljivi prof. Karel Nanut. Na uredništvu sta nas pozdravila glavni in odgovorni urednik An-

drej Bratuž in Jurij Paljk. Odgovorni urednik Jurij Paljk nam je pojasnil, kako poteka sestavljanje časopisa. Tudi brez fotografiranja ni šlo: skupinske fotografije so sestavni del vsakega obiska. In tudi tokrat je bilo tako. S posebnim digitalnim fotoaparatom smo se slikali v skupinski, gasilski, slikki, ki jo tudi objavljamo. Urednik Jurij Paljk je vsakemu izmed nas podaril zadnjo številko Novega glasa in knjigo, ki nam jih je poklonila Goriška Mohorjeva družba. Po pozornem prebiranju bomo nekateri postali dobri kuharji in kuharice, drugi spretni popotniki in popotnice, zadnja skupina pa se bo specializirala v glabsi. Nekaj digitalnih slik smo z

novinarjem Danijelom Devetkom in postavljalkami Maida Sibelia in Katjo Ferletič sami pogledali in olepšali na računalniku in se nato lotili pisanja članka. Pri tem nas je vzpodbujal in motiviral novinar Andrej Černic. Pred odhodom smo si še ogledali jaslice in božično drevesce, ki krasi uredništvo. Čas se je tako izteklo... odkorakati smo morali ponovno proti šoli, kjer nas je čakala... šolska naloga iz angleščine, na katero smo se seveda vsi zelo dobro pripravili. Upamo, da bo profesorica pri ocenjevanju dobra, saj smo navsezadnje v predbožičnem času.

učenci 3.a razreda DSŠ Ivana Trinka

Pomembna obletnica

95 let Franca Koritnika

G. Franc Koritnik, rojen leta 1910, je 12. decembra praznoval 95-letnico bogatega življenja v krogu sobratov v duhovniškem domu v Šempetru pri Gorici. V nedeljo, 11. t.m., pa se je zahvalil Bogu z mašo v župnijski cerkvi v Sovodnjah skupaj s svojci, ki so se zbrali v velikem številu, in domačimi verniki, ki so napolnili cerkev do zadnjega kotička.

Somaševanje je vodil domači župnik Vojko Makuc, ki je jubilaru čestital ob visokem jubileju ter mu izrazil globoko hvaležnost za vse dobro, ki ga je delil svojim ljudem na tako dolgi duhovniški poti. Celotno slovesnost je občuteno spremljal domači ženski zbor, ki ga je na orgle spremljala Marinka Lasič z dirigentko Rezi Češčut. Franc Koritnik se je rodil v desetčlanski družini v Dolenji vasi pri Senožečah. Osnovno šolo je obiskoval v domačem kraju. Šolanje je nadaljeval v malem semenišču v Gorici. Odločil se je za duhovniški poklic in mu ostal zvest vse življenje.

Jubilant se je ob koncu svete maše vsem ganjeno zahvalil. Marsikatero stran svojega dolgega, plodnega življenja nam je slavljene razgrnil v spominjskem zapisu Trnjeva pot do oltarja v koledarju GMD za leto 1999.

Med drugim pripoveduje, kako

je "ganljivemu obredu mašniškega posvečenja 19. aprila 1936 prisostvovala vsa družina iz Dolenje vasi in obe sestri iz Sovodnjah s svojima možema." Sestri Francka in Marija sta se namreč omožili v Sovodnje v Tomsičevo in Pahorjevo družino. In prav ti številni sorodniki so hoteli svojega strica Franca, kot mu pravijo, počastiti v domači vasi. Živahnemu in čilemu gospodu Francu, ki je še vedno poln načrtov in ob pisalni mizi pridno urejuje številne zapise z dragocenimi podatki, želimo, naj mu ljubi Bog nakloni predvsem zdravja, da bo lahko spet prišel med nas v Sovodnje, in sicer na jubilej 70-letnice mašništva, ki bo naslednje leto v mesecu maju.

Renata Tomsič

Zborovsko petje

Adventni koncert v Podgori

Župnijska cerkev v Podgori je bila 10. decembra nabitopolna. Božičnica je že tradicija našega slovenskega življa v Podgori; to lepo srečanje vsako leto sooblikujejo vse skupine društva in občasno tudi gostje. Letos pa smo prireditev pripravili že v adventu. Odločili

Foto Bumbaca

je oblikoval s samostojnim koncertom MePZ iz Fana, ki ga prištevamo med najbolj znane italijanske mešane pevске zbornice. Dirigent in pianist Paolo Petrucci, ki je zbor vodil že v letih 1971-1978, je ponovno prevzel taktirko leta 1994. Zbor je bil pred kratkim gost pri prijateljih zboru Gallus na Tržaškem, kjer je sooblikoval božični koncert pri Sv. Ivanu v Trstu. Naši publikli se je predstavil s polifonskimi in božičnimi pesmimi tujih in domačih avtorjev; zlit glasovi pevki in pevce so očarali prisotne. Da je bilo v soboto zvečer v Podgori res lepo, je pričel tudi dolg aplavz, s katerim je publika nagradila nastopajoče. Pevce je spremljal kvintet trobil J.C. Danner. Med božičnimi so najlepše izzvenele pesmi Adeste fideles, White Christmas in priljubljena Stille Nacht.

Po zaključni pesmi in pozdravnih besedah so se pevci obeh zborov zbrali v župnijski dvorani na večerji, ki so jo pripravili člani in prijatelji društva. Pesem in veselje sta se razlegala še dolgo v noč. Naj zapišemo še, da so si pevci zboru v popoldanskih urah ogledali tudi Gorico in Brda, kjer so bili gostje v Primožičevi kleti. Vodil jih je dr. Bernard Špacapan. MePZ je kot vedno dirigiral Mirko Špacapan, otroški zbor tokrat Kristina Kovic, recitatorje pa je pripravila Lidija Jarc.

V Kulturnem centru Lojze Bratuž

V sredo, 21. decembra, so v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž nastopili po vsem svetu znani dunajski pojoči dečki Wiener Sängerknaben. Sestav, ki ima večstoletno tradicijo in ga vodi Kerem Sezen, je nastopil v abonmajski sezoni, ki jo prirejajo KC Bratuž, Slovenski center za glasbeno vzgojo Komel in Združenje cerkvenih pevskih zborov Gorica.

Gorica, ulica Carducci, 49
Tel. 0481.535657 • www.suligoj.com

GOSTILNA
KORŠIČ

Zaprto ob torkih in sredah

ŠTEVERJAN - Sovenca 7, tel. 0481 884248

FIGL
OSLAVJE
zaselek Lenzuolo Bianco 1
tel. 0481.547103, 0481.31072
www.fieglvini.com
e-mail: info@fieglvini.com

HUMAR
IZBRANA BRIŠKA VINA
kmetija
HUMAR
Marcello in Marino s.s.
ŠTEVERJAN, Valerišče 2
tel. in fax 0481 884094

Gostilna Devetak med štirimi najboljšimi v Italiji

Vrednote tradicije in samobitnosti!

"Najboljše gostilne v Italiji. Najboljši interpreti različnih območij in tradicije!" se je glasil naslov na prvi strani oktobrske prestižne enogastro-nomske revije Gambero rosso, ki velja v Italiji za eno najbolj uglednih in tudi "težkih" revij na področju ocenjevanja restavracij, gostiln, nasploh jedi in

seveda vin in drugih pijač. Pridevnik "težek" stoji zato, ker ocene revije Gambero rosso veljajo za verjetne in uživajo njene nagrade velik ugled tako med gostinci kot tudi med nami, običajnimi gurmani in sladokusci, ki si občasno privoščimo obisk v restavraciji tudi zato, da pojedemo kaj takega, česar nismo sposobni sami doma

skuhati. Z velikim veseljem, smo v reviji ugotovili, da je gostilna Devetak, ki ima stoletno tradicijo na Vrhu sv. Mihaela, uvrščena med štiri najboljšie gostilne v Italiji, kar je dovolj zgovorno. Prijatelj Ustili, Avgust Devetak, ki z ženo Gabriello in vso družino vodi gostilno, nam je pred kratkim skromno povedal, da

sta z ženo na nagrajevanju revije Gambero rosso že bila in tudi diploma je že na ogled ob vhodu v gostilno. Trdo delo, predvsem pa velika ljubezen do ohranjanja tradicij naših starih mam in mater, ki so v kuhinji bile sposobne iz malega delati čudeže, zavestna izbira dobrih in preprostih jedi, zaljubljenost v krasen Kras in širšo milo Goriško, nadih Sredozemlja, ki skozi rožmarin in tudi sveže sadje označuje jedi iz kuhinje gostilne Devetak, predvsem pa izjemna pozornost do vsakega gosta; gotovo nismo vsega naštel, vse to in še več so sestavine, ki so popeljale v svet ime in sloves gostilne Devetak. "Če hočete razumeti zgodbo Gabrielle in Ustili, morate razumeti, kaj pomenita za narodno manjšino vrednoti tradicija in obramba identitete!" piše Raffaella Prandi v reviji Gambero rosso pod fotografijo zakoncev Devetak. Točno za to gre pri delu vseh v gostilni Devetak in zato tudi v imenu naših bralk in bralcev in seveda v našem imenu čestitke vsem in še posebej Gabrielli in Ustiliju!

JUP

Obvestila

V četrtek, 22. t.m., bo v pevski cerkvi ob 20.30 večer božičnih pesmi, ki ga bosta oblikovala Akademski pevski zbor iz Maribora in MePZ Hrast iz Doberdoba. Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča, da bosta 28. t.m. dva avtobusa peljala udeležence silvestrovanja v Vipavski hram. Prvi bo odpeljal iz Jamelj ob 16. uri, nato preko Doberdoba, Poljan in Vrha v Sovodnje. Drugi avtobus bo odpeljal iz Štandreža (blizu cerkve) ob 16. uri s postankoma v Gorici pred gostilno Primožič in v Podgori. Duhovnjica sv. Ivana, spored za božično vigilijo: od 16. do 19. ure: priložnost za spoved; ob 19. večerna maša; ob 21. otroška polnočnica; ob 23.45 sprejem betlehemske lučke, ob 24. uri polnočnica.

otroka 100,00 evrov.

V spomin na pok. očeta Mirka Mužiča hči Marija 25,00 za misijone in 25,00 za Števerjanski vestnik.

Za lačne otroke: v zahvalo ob končani trgatvi druž. Aleša Komjanca 50,00; v spomin na pok. Hadrijano Humar Štekar bratrance Lojze, Dominik, Dolores in Mirka 100,00 ter bratrance Slavko, Jolanda in Marica 100,00; v spomin na pok. Marijo Klanjšček N.N. prijateljica 50,00 evrov.

Sožalja

Ob izgubi dragega očeta Pepija izreka iskreno in občuteno sožalje Bogdanu Kralju in njegovim najdražjim SKPD F.B. Sedej. Mešani pevski zbor Lojze Bratuž izraža dirigentu Bogdanu Kralju globoko sožalje ob smrti očeta Pepija.

Voščilo

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško vošči vsem članom in prijateljem vesel Božič in srečno novo leto 2006.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 23.12. do 29.12.2005)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 23. decembra (v studiu Andrej Baucon): V diskoteki 103 z Andrejem: domače viže, zanimivosti in obvestila. - Iz krščanskega sveta.

Ponedeljek, 26. decembra (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni večer letu v slovo: božične in novoletne pesmi z Andrejem.

Torek, 27. decembra (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 28. decembra (oddaja odpade zaradi prenosa košarkarske tekme)

Četrtek, 29. decembra (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetek letošnje 47. Cecilijanke. - Glasba iz studia 2.

V Doberdobo na pobudo SKD Hrast Lutkarsko miklavževanje

Sv. Miklavž je v začetku tega meseca opravil svoj vsakoletni zemeljski krog, da bi obiskal vse otroke. 6. decembra je namreč praznoval svoj god in ga preživel z najmlajšimi. Ustavil se je tudi po naših vaseh. V Doberdobo so njegove sani pristale 5. decembra. Miklavževanje je v Doberdobo že tradicionalna pobuda, ki zbira veliko število malčkov v župnijski dvorani. Zaradi daljših prenovitvenih del okoli dvorane so letos Miklavževe sani našle pot do sprejemnega centra Gradina, kjer je svetnika pričakala gruča otrok. Miklavževanje je organiziralo domače društvo Hrast v sodelovanju z zadrujo Dob, ki upravlja center na Gradini. Miklavžovo obdarujevanje najmlajših je uvedla otroška igrice. Sodelovalo je 34 otrok med 6. in 11. letom starosti. Tokrat so se malčki izkazali z lutkami. Pod vodstvom Mateje Černic so namreč uprizorili lutkovno predstavo Sneguljčica

in šest palčkov. Gre za zgodbo o vaških otrocih, ki želijo sami postaviti na noge dramsko igrice z lutkami o Sneguljčici, a se v zadnjem trenutku zavejo, da imajo samo šest lutk za palčke. Otroci imajo seveda bujno domišljijo in so se iz zapletenega položaja zelo dobro izvlekli. Lutkarsko pravljico so vseeno izpeljali in nedolžno deklico rešili iz krempljev hudobne mačehe tudi s samo šestimi palčki. Seveda je na belem konju prihajal še princ, ki je Sneguljčico odpeljal na svoj grad. Malo dvorano v centru Gradina je ob tej priložnosti napolnila kopica otrok in njihovih staršev, ki so dramski predstavi na koncu prisrčno zaploskali. Večer se je sklenil s prihodom sv. Miklavža. Dobri svetnik je najprej pozdravil prisotne in se z nekaj zbadljivkami dotaknil raznih vaških pripetljajev. Sledil je najbolj pričakovani del večera in na plan so končno prišli paketi.

Profesorski zbor izobraževalnega zavoda Trubar-Gregorčič: izjava

Ogorčenje ob nezaslišenem dejanju. Dovolj besed!

Člani profesorskega zbora izobraževalnega zavoda Trubar-Gregorčič, zbrani na plenarni seji dne 30. novembra t.l., želimo izraziti svoje ogorčenje ob nezaslišanem dogodku, ki se je zgodil takoj po smrti slovenske kulturne delavke Bernardke Radetič.

Radi bi obsodili pojav žaljivih napisov, ki žalijo občečloveško spoštovanje do pokojnih in predstavljajo negacijo humanosti ter globoko ranijo spomin na nekoga, ki si je z vsemi močmi prizadeval za sožitje, sodelovanje in spoštovanje med obema tu živčima narodom.

S tem izražamo svojo bližino, podporo in solidarnost možu Karlu in vsem sorodnikom pok. Bernardke.

Zavedamo pa se, da storjeno dejanje ni izoliran pojav, ampak vrh ledene gore in nadaljevanje podle, zahrbtnje in molčeče protislovenske gonje, ki je svojo nestrpnost že pokazala na širšem zemljepisnem področju, od Trsta do Trnovega.

Čudimo se, da so ti "običajni neznanci" še vedno samo neznanci in njihova dejanja ne puščajo nobenih sledi (razen seveda napisov...), da jim sile javne varnosti nikakor ne morejo stopiti na prste...

Zatorej pozivamo in obenem naprošamo pristojne organe, da proti tem "neznancem" KONKRETNO POSTOPAJO in tako vsaj v nečem pokažejo svojo dobro voljo v reševanju teh očitno še tako živih konfliktov. Le na tak način bo jasno, da so ti napisni sad bolne fantazije nekaterih podležev, ne pa (kar se na žalost izkazuje) širše politične mahinacije, ki ustvarja in zadržuje napetost. Besed je bilo zaenkrat čisto dovolj, čas je, da se preide na dejanja!

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

Na vabilo Slovenskega stalnega gledališča bo 28. decembra 2005 dramski odsek PD Štandrež gostoval v Kulturnem domu v Trstu s predstavo

STARA GARDA

Na to izredno gostovanje organizira društvo avtobusni prevoz. Odhod z glavnega trga v Štandrežu ob 19. uri. Cena prevoza in vstopnine 6,00 evrov (najmanj 35 udeležencev). Vpisujejo: Božidar Tabaj, tel. 0481 20678; Marko Brajnik, tel. 0481 21090; David Vizintin, tel. 0481 21332.

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

ŽENSKI PEVSKI ZBOR IZ RONK

vabi na

ORGELSKI KONCERT

v spomin na pokojno Bernardko Radetič
DUO MIRKO BUTKOVIČ IN MATEJ LAZAR

cerkev sv. Lovrenca v Ronkah
sreda, 4. januarja 2006, ob 20. uri

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO EMIL KOMEL

SLOVENSKI BOŽIČ

Na božični šolski prireditvi nastopajo otroški in mladinski zbor, solisti, komorne skupine in orkester.

Velika dvorana KC Lojze Bratuž
četrtek, 22. decembra 2005, ob 18. uri

Vabljeni vsi učenci, učitelji, starši in ljubitelji mladine

Gostilna Devetak

VRH SVETEGA MIHAELA

Čotova družina se zahvaljuje vsem prijateljem, ki so pripomogli k našim uspehom v letu 2005, in vošči vsem blagoslovljen Božič ter polno zdravja in veselja v letu 2006!

TRATTORIA 1971 GOSTILNA
V PRIMOŽIČ
CASA CASARUSA DOMAČA KUHINJA

GOSTILNA
VID PRIMOŽIČ
zaprto ob petkih
GORICA - Drevored 20. septembra 134
tel. 0481 82117, fax 0481 548864

ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

vabi na

Božični koncert

NASTOPAJO:

- Moški zbor Štmaver
- Ženski zbor Prosek-Kontovel
- Mešani cerkveni zbor Solkan
- Moški zbor Mirko Filej
- Mešani zbor Rupa-Peč

Nagovor: Jurij Paljk

Stolna cerkev

ponedeljek, 26. decembra 2005, ob 15. uri

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

Zborovski koncert

EVROPSKI BOŽIČ

MePZ ŠTANDREŽ

Zborovodja David Bandelli
Sopran Alessandra Schettino

PEVSKA SKUPINA MUSICUM

Nedelja, 8. januarja 2006, ob 19. uri

Župnijska cerkev sv. Andreja v Štandrežu

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

ZVEZDICE

Glej,
zvezdice
v morju
migljajo lepo,
odprto široko je modro nebo.
Sonce je zvezde natreslo v morje,
svetli prameni srebrijo obzorje.
Srce valovi,
srce trepeče,
v pričakovanju sreče drhti:
Zveličarja v jaslicah
čaka razprtih
ročic.

Sonce in zvezde,
pastirji in drevje
v negibnem trenutku drhte,
ko sredi kristalne noči
se v jaslicah čudež rodi.

JASLICE V STOŽICAH

Modri pramen,
z zvezdami posut,
se na mahovje spušča,
na drevesa.
Telesa naša -
kot kipi
kvišku zro,
molitev se
v roke sklepa.
Spomin je
svetel
le za njo.
Prišli pastirci se
poklonit so
Detecu,
Otroku,
kot mi,
ki zase,
zanjo molimo.

Majda Artač Sturman

O OVČKAH IN
JEZUŠČKOVI HALJICI

Adventni čas,
ko Betlehem je naša vas
in mi pastirji smo mladi
sredi njenih paš.

Ponoči se ob ognju grejemo,
velike zvezde štejemo...
Ko največja se utrne,
se Jezušček na svet povrne.

Tedaj najlepše ovčke bomo
izbrali
in ko da v Betlehem bi šli,
bomo z njimi v vas odšli
in Jezuščku jih darovali.

In ovčkam volna zrastle bo,
sveti Jožef jo ostrigel bo,
Mati božja sikala bo
Jezuščku haljico.

O, od nas otrok,
iz naših mrzlih rok
dobil bo toplo haljico
sam Jezušček - sam Bog.

Lado Piščanc

Simon Gregorčič ob 100-letnici smrti

"K božjim tem dnem
doni nam z višav
nebeški pozdrav.
Oj slava Bogu na višavi
in mir na nižavi
vsem dobrim ljudem."

NA SLIKI: praznično lice krilnega oltarja (16. stol.)
v cerkvi sv. Treh kraljev nad Ljenediktom v Slovenskih
goricah. Na sredi je prikazano Kristusovo rojstvo,
na krilih pa je upodobljen Kristusov rodovnik v obliki
vej, ki raste iz prsi praočeta Jeseja.

KOT ZMERAJ
BOM TUKAJ OD SREČE
OBSTAL

Spet letos bom pel na obali morja'
v Božiča večerni samoti.
In njemu bom pel, ki je prišel z neba
v volilno k medgorski planoti.

Zahvalil se bom za božični mu dar;
za vero, ki sega v nebesa.
In tudi za to, da ljubeč je vladar,
ko bomo le duh brez telesa.

Iz Božje, čjubezni je človek postal,
in človek na veke ostane!
Kot zmeraj bom tukaj od sreče obstal -
morje' naj popevko prevzame.

Morje', ki potuje krog cele zemlje'
vsak Božič, ob zvezdic spremljavi.
Tako se spodobi, ko drobno srce'
resnica ljubezni preplavi.

Vladimir Kos

BOŽJE ROJSTVO 2005

1.

Ko pride,
ga ni v viharju
laži,
ga ni v potresu
hlepenja
sveta,
ga ni v ognju
strasti
in gorja.

Prihaja samo'
v šepetu
ljubezni,
v tišini
si utira
poti
do srca.

(Po Eliju, iz 3. Knjige
kraljev).

2.

Je reklo Dete
učenjaku:
"Vzemi ščepec
ilovice
in ustvari
z lastnimi
rokami
nohtek,
kot je ta,
tak droben
prstek
iz živega
mesa!"

In učenjak
je sklonil
belo glavo,
se nasmehnil:
"Ti veš,
da se ne da!
Sem mislil,
ko sem bil
še mlad.
Zdaj vem le to,
da nič
ne vem
in da sem
nič,
če vse imam,
Ljubezni pa
več ne poznam."

Bruna M. Pertot

Božične dobrote

Lešnikov palček in lešnikova torta

Ne samo v pravljicah, tudi v vsakdanjem življenju se dogajajo čudne reči: v adventnem času postanejo otroci pridnejši, pospravljajo za sabo igrače in vestno pišejo naloge, brez obotavljanja hodijo spat, ko je ura, še predvsem takrat, ko pričakujejo svetega Miklavža ali Jezuščka. Opažam, da tudi odrasli postajajo boljši, pripovedujejo otrokom pravljice in berejo knjige, obiskujejo bolnike in sorodnike, pa tudi onemogle in ostarele. Zadovoljen sem, da je tako, a vendar bi mi bilo všeč, da bi bili otroci ubogljivi, dobri, vljudni, odrasli pa človekoljubni, ljubeznivi in nesebični skozi vse leto in ne samo v decembru, ko se bližajo prazniki. Takrat se zdi, da vsi kar tekmujejo, kdo bo boljši, vsepovsod govorijo o dobroti, strpnosti, poštenosti, miru in uporabljajo lepe, imenitne besede, ki jih potem kaj kmalu pozabijo, tako da je kmalu spet vse po starem. V tem prazničnem času se starejši raznežijo ob spominih na otroštvo in mladost, na pričakovanje polnočnice, sanjajo o zasneženih poljanah in se radi spominjajo nekdanjih skromnih, veliko manj bleščočih, a toliko bolj doživetih božičnih praznikov. Zdi se mi celo, da o Božiču tudi odrasli spet verjamejo v

pravljice. Prav zato sem sklenil, da vas bom letos obiskal. A dovolite, da se vam predstavim! Ime mi je Lešnikov palček, živim zdaj tu, zdaj tam, v veliki družini palčkov, poleti v senčnatih gorskih gozdovih, na zimo pa se vračam v toplejše kraje ob morju in na Kras. Naša družina je velika, imamo se zelo radi, pogovarjamo se in si pomagamo skozi vse leto, ne samo ob praznikih. Ko se zjutraj zrcalim v rosnih biserih, se kar ne morem prepoznati, tako sem se v zadnjem času spremenil. Včasih sem bil še zelen, droben za prst, imel sem krhke nogice in rokice, tako da nisem zmožeg težjih opravil. Nato sem zrasel in zdaj sem že zelo močan in včasih ponoči priskočim na pomoč veliki škratji družini, ki pomaga mamicam pospravljati v poznih nočnih urah, ko otročki že sanjajo sladke sanje. Imam okroglast obrazek ter mehke, dolge in kodraste kostanjeve lase, ki jih pozimi pokrivam z mehko kapico lešnikove barve. Oblečen sem v svetlorjavo majičko in lešnikovo rjave pumparice, zaradi katerih me palčki jeziki in ostali škratje večkrat dražijo, da sem pumpa pumpasta. Veliko dela imam še posebno jeseni, ko v velikanske vreče in

ogromne koše nabiram lešnike v leskovju. Zdaj imate lešnike na svojih bogato obloženih mizah. Ko vas obiščejo prijatelji in sorodniki, jim radi ponudite suho sadje, orehe, mandlje, lešnike in fi-

Toda jaz sem si izmislil način, da se z lešniki lahko posladkajo tudi babice in dedki, ki jim zobje že močno nagajajo. Preprosto, dovolj je lešnike zmleti in iz njih pripraviti slaščico. In katera izmed

ni potici. Ne, nikar se ne ustrašite, češ da je njena priprava pretežka. Celotroci lahko pomagata pri delu, tako da polagoma stresate v beljake zmes lešnikov in moke, še bolj pa tako, da ne nagajate in ne divjate po kuhinji.

Lešnikova torta

Sestavine: 4 jajca, 10 dag zmletih lešnikov, 10 dag moke, 20 dag sladkorja, 2 žlički pecilne-

ge. Ko po kosilu ali zvečer prijetno kramljate v družbi, točete ali trete orehove in lešnikove lupine, pomagata si s hrestačem, posebnim pripomočkom, da čim prej pridete do slastnega grizljaja. Vse hrusta: mlado in staro.

slaščic je najslajša in najmehkejša? Torta seveda, ki se stopi v ustih, da niti ne veš, kako. Primerna je tako za praznovanja otroških rojstnih dnevo (če imate v gosteh okrog 15 drobnih lačnih ust), lahko pa je dobra alternativa klasič-

ga praška in 2 žlici olja. Za navlažitev 2 dl ohlajenega sladkanega kakava, za nadev in okras: 1/2 l smetane z nekaj žličkami sladkorja, 2 zavojčka lešnikovih dražejev ali čokoladnih poljubčkov. V večji (plastični) posodi ste-

pajte z električnim stepalnikom 4 beljake, nato med mešanjem dodajte 4 žlice vode, 20 dag sladkorja in 4 rumenjake, nazadnje pa polagoma v maso stresajte zmes moke, zmletih lešnikov in pecilnega praška. Dodajte dve žlici olja, da se testo lažje reže. Testo vlijte v pomaščen in pomokan pekač (s premerom do 25 cm in obodom, ki se odpira) in pecite okrog 45 minut pri 175 stopinjah C. Za dober uspeh morate delo načrtovati v dveh fazah, dva dni pred praznikom. Prvi večer spečete torto in jo ohlajeno prerežete na tri tanke dele, kar zahteva natančnost (meni priskoči na pomoč palček Pomagalček). Na predvečer praznika stepete smetano in ji dodate okrog 5 žličk sladkorja. Vse tri plasti je treba namočiti z ohlajenim kakovom, nato pa vsako plast premažete s sladkano smetano. Obenem lepo premažete tudi rob torte. Nazadnje sledi krašenje torte po vaši želji, z lešnikovimi dražejami ali čokoladnimi poljubčki vse naokrog (lahko pa s sladkornimi rožicami, gobicami ali bonboni, ki so v prodaji). Če vam okrasitev ni povsem uspela, si ne belite glave, torta je tako mehko sladka, da se kar topi v ustih in da ne bo nihče mislil na njen videz, ko bo izginila v ustih sladkosnedov. Dober tek pa veliko sladkih in prazničnih trenutkov. Vam želi
Vaš Lešnikov palček
Majda Artač Sturman

Goriška Mohorjeva družba v Rimu

Dr. Capuder predstavil delo prof. Tatjane Rojc

V ponedeljek, 19. decembra, je ob 18.00 uri na sedežu dežele Furlanije - Julijske krajine v Rimu, veleposlanik Republike Slovenije v Italiji, književnik dr. Andrej Capuder, predstavil drugo izdajo knjige *Le lettere slovene dalle origini all'età contemporanea* avtorice Tatjane Rojc, ki je izšla pri založbi Goriška Mohorjeva v letu 2004 in 2005.

S promocijo slovenske književnosti, ki je za Slovence najbolj pomemben izraz tisočletne narodne kulture in samobitnosti, dr. Andrej Capuder, pisatelj, prevajalec, profesor francoske književnosti na ljubljanski Univerzi, dejansko poudarja pomen medsebojnega spoznavanja dveh sosednjih držav. To je tudi sam uresničil predvsem s svojim znamenitim prevodom Dantejeve Božanske komedije, ki je v pre-

Foto DPD

novljeni izdaji izšel pred kratkim. Goriška Mohorjeva družbo sta v Rimu zastopala predsednik, msgr. dr. Oskar Simčič in prof. Marija Češcut. Na lepi predstavitvi pa sta bila prisotna oba sloven-

ska veleposlanika v Rimu, saj se je predstavitev udeležil tudi slovenski ambasador pri Sveti stolici Ludvik Toplak, bil pa je prisoten rektor Slovenika dr. Joško Pirc in študentje slov. jezika ter profesorji. Dr. Andrej Capuder je pozdravil in uvedel predstavitev, prof. Tatjana Rojc pa je prikazala pomen slovenske kulture in književnosti znotraj evropske kulture. Predsednik GMD msgr. Oskar Simčič je pozdravil v imenu založbe in prikazal vlogo in zgodovinski pomen GMD. Rektor Slovenika dr. Joško Pirc je v razgovoru, ki je sledil predstavitvi povedal nekaj lepih misli o slovenski kulturi in jeziku, izhajajoč iz svoje osebne izkušnje profesorja teologije na papeški univerzi Urbaniani.

Delo prof. Tatjane Rojc je doživelo veliko odmevnost italijanske kritike in publike in je pošlo v letu prve izdaje (oktobra 2004). Prof. Tatjana Rojc kot docent za slovenski jezik in slovensko književnost sodeluje z univerzama v Vidmu in Trstu. Dve akademski leti je sodelovala z rimsko univerzo La Sapienza. V letu 2005 je pri isti GMD izdala tudi študijo *Pogledi na nove razsežnosti slovenskega pesništva od Prešerna do Kosovela*.

Razmišljanje

Božični čas

Povedati moram, da božičnih okraskov in luči po mestu ne ljubim do tolikšne mere, da bi kramparsko taval v iskanju božičnih daril. Če pa jemljemo božični čas kot trenutek poglobljanja vase, bi to raje storil daleč daleč od mestnega vrveža in smešnih božičkov, ki mahajo zvonce v očem kupcev, da bi jih hipnotizirali in tako prepričali o suverenosti njihovih darilnih izbir.

Kot medved bi se najraje zaprl v 'brlog' tihe, mirne in burne, vetrovne kraške narave, v kateri se čutim doma. Rad bi se klatil vzdolž nabrežinske ribiške poti, po tistih kamnitih stopnicah, ki odsevajo naporno preteklost našega človeka; po istih stopnicah, ki se zame in za moje prijatelje v poletnih mesecih spremenijo v pravo naravno avenijo, ki se končuje v svežini našega Jadrana.

Rad bi sedel na kamen in se spraševal o določenih vidikih svojega časnarskega poklica. Tedaj bi se z mislijo približal tihi in nesrečni zgodbi, ki je v pre-

tek-

lih dneh razvnela našo tržasko, predvsem pa lonjersko stvarnost, saj je kot strela z jasne ga odjeknila novica, da je mož

v vasici v vrtincu družinske tragike ubil ženo, nato še sebe. Verjetno se v časopisni kroniki od časa do časa pričakuje kak podoben dogodek, da bi se ob njem lahko nemirna časnarska peresa razpisala. Hudo pa je, ko se nekatera peresa preveč razpišejo oz. razpištolijo: tedaj lahko vsak novinar tvega krivo pot, ki je tlakovana z napačnimi informacijami, s katerimi nato snuje svoj članek. Pravi se, da je novinarjem dobro znano, da morajo časopisne strani tako ali drugače napolniti. Slabo pa je v primeru, ko tako pisanje neizprosno rine v intimo človeka, ki luči žarometov v življenju ni iskal; slabše pa je, ko se take besede površinsko lotevajo oseb, ki se jih tovrstne afele neposredno dotaknejo in o njih govore take in drugačne reči, na pol resnične in včasih lažne. Zato se sprašujem, komu se tako obsesivna medijska spremljava prikupi: bralcem ali pa novinarjem?

JG

ARS

Združenje ARS, ki Vas bo tudi v prihodnje osrečilo z odličnimi razstavami naših umetnikov, Vam vošči vesele božične praznike, miru in dobrega v novem letu!

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

želi članom, društvom, pevskim zborom, organizacijam in vsem, ki njeno delo podpirajo in spremljajo, duhovno bogat praznik Gospodovega rojstva in Božji blagoslov v novem letu 2006.

Vsem svojim članom, prijateljem in bralcem voščijo srečen Božič in blagoslovljene praznike ter miru in uspehov polno novo leto 2006

SLOVENSKA PROSVETA
DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAŽENCEV
MLADIKA

Blagoslovljen in vesel Božič
Vam želi

KULTURNI CENTER
LOJZE BRATUŽ

Želimo Vam vesel Božič in ob vstopu v leto 2006 veliko veselja, zdravja, uspehov in nadaljnega uresničevanja vaših želja!

Poklicno Združenje Svetovalcev za Delo
& Adriano PERIC
& Martin DRUFOVKA

www.consulenzelavoro.it

Besede sv. očeta Benedikta XVI. teden pred Božičem

"Božič je veselje, ne pa draga darila"

Papež Benedikt XVI. je prejšnjo nedeljo poudaril, da je pravo božično darilo nositi veselje drugim in ne draga darila, "ki stanejo čas in denar." Kot poroča STA, je sv. oče tako dejal v pridigi med svojim prvim obiskom v župniji v Rimu. "Z nasmehom, dobrim dejanjem, nudenjem pomoči, odpuščanjem lahko prinesete veselje in to veselje se vam bo vrnilo," je dodal. Benedikt XVI. nadaljuje tradicijo svojega predhodnika, ki je ob nedeljah zjutraj večkrat obiskoval rimske župnije. Za svoj prvi obisk si je izbral župnijo Santa Maria Consolatrice v predmestju Rima, kjer ži-

vijo večinoma delavci in kjer je bil v letih 1977-1993 naslovni škof. Po omenjenem obisku je pri maši na Trgu svetega Petra pozval ljudi v zbrani množici, naj posvečajo več pozornosti tišini, notranjemu miru in ne "pogosto prehrupnemu" svetu. "To potrebujemo, v tem

ni naklonjen sprejemanju in poslušanju Božjega glasu."

VOŠČILO Slovenski škofje

"Oklenimo se Besede, ki je postala človek"

Kako ljubke so na gorah noge glasnika, ki oznanja mir, prinaša veselje, oznanja rešitev (Iz S2, 7). Mir vam, bratje in sestre v duhovnih poklicih, ki vam veljajo te besede. Mir slovenskemu človeku, vsaki

družini, mir in spravo vsemu narodu. Prinaša veselo novico, ki preganja žalost, razočaranje in obup. Oznanja rešitev, ki jo prinaša Božji Odrašenik. Bog nam je slednjič, te dni, spregovoril po Sinu (prim. Hebr 1,1-2). Rodilo se je Dete, majhen

otrok, veliki Bog. Daje nam polnost življenja, ostaja z nami v zakramentih, v sveti evharistiji. Prihaja kot nebojgleno dete, da bi se ga nihče ne bal. Oklenimo se Besede, ki je postala človek, da bi mi postali Božji. Mir in polnost življenja voščimo iz srca za ta sveti praznik vam, vsem bolnim, ostarelim, zapornikom, tujcem, vsem Slovincem doma, v zamejstvu in po svetu ter obilje Božjega blagoslova za prihajajoče leto.

Vaši škofje

VOŠČILO Tržaški škof msgr. Evgen Ravignani

Življenje zacveti v družini, ki ga sprejme

"Danes vam je bil v Davidovem mestu rojen odrešenik, ki je Kristus Gospod". Angel je tako oznanjal pastirjem, ki so bdeli v noči; velika luč jih je obdajala. Med sabo so govorili: "Pojdimo do Betlehema, da vidimo te dogodke, ki nam jih je Gospod dal spoznati". Dobro so vedeli, v katero smer kreniti. Vedeli so tudi, kako bi spoznali pričakovanega Odrašenika: znak jim je bil dan: "Našli boste dete, ki leži v jasliah". Videli

so ga in veselja je bilo veliko. Tistim, ki so jih ob vrnitvi srečevali, so pripovedovali, kar so videli in kar je bilo njim povedanega o otroku. (Lk) Evangelist navaja dogodek s skupimi besedami, ki pa so jasne v svojem bistvu in presenetljive v svoji enostavnosti. (...) Nam pa se prikaže podoba Jezusa, ki ga je Marija z ljubeznijo sprejela in nosila pod srcem in ga sedaj ljubezljivo drži v naročju. Otrok, ki se rodi, in družina, ki ga

Foto DPD

sprejme, sta mi iztočnici za misli, ki bi jih rad delil z družinami, probleme, ki bi jih rad dojel in na katere gledam z ljubeznijo in upanjem (...). Nežnost in čudenje vedno spremljata življenje, ki se rojeva. Odgovornosti in skrbi se umaknejo, zamenja jih radost (...). To je praznik življenja, ki se nadaljuje v sveži radosti otrok in družinske vedrine. Ni pa vedno tako. Vsi trpimo, ko spoznamo, da življenje ni vedno sprejeto, da je otroštvo včasih oskrnjeno in ponižano, da so nekateri otroci prikrajšani pomirjujoče prisotnosti mame in očeta, ki sta žal ločena, da je kakšnemu otroku bolj znana trdota strogosti kot nežnost ljubeznivosti, da nekatere družine niso v stanju dajati vsega, kar bi želele,

VOŠČILO Ljubljanski nadškof in metropolit msgr. Alojz Uran

"Vsi preprosti in majhni so pohiteli tja..."

Ko je prišla polnost časov, pred 2000 leti, se je Bog sklonil k človeku in nam podaril večno Besedo, Besedo življenja. Ta se je učlovečila v Mariji, ki je znala reči: "Zgodi se mi po tvoji besedi!" Marija je v imenu vsega človeškega rodu sprejela Božje življenje, ga nosila v sebi in ga podarila svetu. Okoliščine, v katerih se je rodil Božji Sin, so sporočile, zakaj prihaja. Za mnoge ljudi je bil ta dogodek neznan, za druge brez pomena. Vsi preprosti in majhni pa so pohiteli tja in našli Marijo, Jožefa in dete položeno v jasliah... Slavili in hvalili so Boga za vse, kar so slišali in videli! Vsem ljudem, ki so blage volje, želim globoko doživeti božičnih skrivnosti in mir v novem letu 2006.

Foto DPD

VOŠČILO Goriški nadškof Dino De Antoni

Na Božič moramo čakati kot Marija, kot pastirji in kot sveti Trije kralji

Goriški nadškof msgr. Dino De Antoni je 19. t.m. na Skofiji sprejel predstavnike medijev, da bi ob bližajočih se praznikih vsem voščil blagoslovljen Božič. Najprej se je navezal na svojo božično poslanico, v kateri pravi, da moramo k skrivnosti Boga, ki se je učlovečil, pristopiti na tri načine. Najprej moramo biti kot Marija, ki je Jezusa sprejela kot žen-

ska in mati. Ona nas je naučila ljubiti Jezusovo Božjo naravo s sprejemanjem njegove človeškosti. Ona nam je pokazala, da je Jezus gost, ki neprestano trka na naša vrata in želi, da bi njegovo življenje postalo del našega življenja. Drugič, Božič moramo sprejemati kot pastirji. Pastirji spadajo namreč med preproste ljudi, ki v otroku v jaslih vidijo Mesijo in Odrašenika. Pastirji nas učijo, da je Božja ljubezen, ki odrešuje, prvenstveno namenjena malim in ne velikim, šibkim in ne mogočnim, grešnikom in ne pravičnim. Tretjič, Božič moramo sprejemati kot sv. Trije kralji. Gre za tip človeka, ki se je odločil stopiti na pot iskanih resnic in na tej poti odkriti Božji glas v ljudeh.

Nadškof je omenil še tematike, o katerih bo spregovoril za Božič. V navalu paketov in daril se bo spomnil bolnikov, ostarelih in brezposlenih. Spomnil se bo ljudi, ki jim darila niso v veselje, ker se morajo spopadati z resni-

Foto AČ

mi težavami. Posebej bo omenil zapornike in se ob tem navezal na obisk Janeza Pavla II. v italijanskem parlamentu. Po mnenju msgr. De Antonija je takratni papežev poziv k strpnemu obravnavanju zaporniške problematike naletel na popolnoma gluha ušesa in postal krik vpiljočega v puščavi.

Pobuda za postavitve spomenika msgr. Kazimirju Humarju

Slovenski duhovniki, Novi glas, Katoliško tiskovno društvo, Kulturni center Lojze Bratuž, Zveza slovenske katoliške prosvete in Slovenska zamejska skavtska organizacija iz Gorice nameravajo prihodnje leto, ko se bomo spomnili 5. obletnice smrti msgr. Kazimirja Humarja, duhovnika, vzgojitelja, časnikarja, kulturnega delavca in organizatorja, postaviti v spominskem parku ob Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici doprnski kip.

Zato pozivamo vse, naj darujejo sredstva za izdelavo bronastega doprnskega kipa. Denar zbiramo tudi v našem uredništvu in upravi. Za postavitve spomenika dr. Kazimirju Humarju ste do 31. avgusta 2005 darovali 3.730 evrov in 250 am. dolarjev. Novi darovi: Anton Glešič, Vrtojba, 50,00 in Marta Kren, Vrtojba, 20,00 evrov, Davorin in Igor Devetak 100,00 evrov.

ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

želi vsem svojim članom, sodelavcem in prijateljem blagoslovljene božične praznike in uspešno novo leto 2006.

SLOVENSKO DEŽELNO GOSPODARSKO ZDRUŽENJE	SERVIS doo - srl	EUROSERVIS SH
SREČNO 2006 vsem članom, strankam, slovenskim in krajevnim podjetjem ter bralcem		
SEDEŽ: Trst, Dolina, Zgonik, Gorica, Čedad / INFO: www.servis.it		

Celotni manjšinski javnosti želimo vesel Božič, srečno novo leto 2006 in čimveč medsebojnega sodelovanja, s katerim bomo na najboljši način prispevali k uresničevanju evropske odprtosti v naših ožjih in širših prostorih.

SVET SLOVENSkih ORGANIZACIJ

Pred nami so božični in novoletni prazniki, ko so ljudje izmenjajo voščila. Kot organizirana družba pa se moramo ob tem obvezno zamisliti tudi nad "narodovo usodo" in vsega človeštva. Zamejski pripadniki slovenskega naroda se moramo iz dneva v dan boriti za dejansko uveljavitev pravic, ki nam pripadajo po naravnih in demokratično sprejetih človeških postavah. Kljub težavam in zastojem na tej poti smo trdno prepričani, da bodo končno prevladale sile luči in pravičnosti nad ozkosrčnimi težnjami po oviranju uveljavljanja enakopravnosti med obema tu živečima narodoma. V tem duhu želimo vsem rojakom in ljudem dobre volje srečen Božič in mnogo lepoga v letu 2006.

SLOVENSKA SKUPNOST
Trst-Gorica-Videm

Božična zgodba

Avtobus z manjšo zamudo

"Dobimo se torej v Frascatiju. Pridi čim prej za nami, saj veš, da gori ne bomo mogli biti dolgo."

"Pohitel bom, kolikor se bo dalo. Pa dobro se imejte medtem!"

Pomahali smo si, oni z avtobusa, jaz pa s pločnika na enem nešteti parkirišč, kamor se v Rim stekajo izletniški pulmani od vsepovsod. Oglasila se je vesela pesem, ki jo je šele po drugem ali tretjem semaforju zmanjkalo v prometnem tršču. Predstavljal sem si, kako pojejo seveda tudi še potem najbrž vse do cilja po polurni vožnji.

Prejšnji večer so nastopili v dvorani pred rimskimi Slovenci, zdaj pa so peli sebi v veselje, kot vedno na izletih in za prijateljskimi omizji. V njihovi družbi je bilo vedno razigrano in pristrčno, zato sem se zelo veselil načrtovanega snidenja čez nekaj ur.

Službena dolžnost, zaradi katere sem bil v Rimu in sem jih tam srečal, pa se je zavlekla, in tako sem kasneje v mislih silovito priganjal voznika medmestnega avtobusa, naj do kraja pritisne na plin. Pa ni nič pomagalo, prišel sem očitno prepozno na slovečo vinorodno vzpetino. Nobenega petja ni bilo slišati in upanje, da imajo le pavzo, se je razblinilo že v prvem kletnem lokalu. Tam sem na svoja vprašanja dobil navdušene odgovore, da so še pred slabo uro imeli v gosteh pevce s tako ognjevitim repertoarjem, da tisti zidovi česa takega še ne pomnijo. Njihovega jezika sicer nisimo razumeli, so mi rekli, a bilo je prekrasno!

Pekoče razočaranje sem si nekoliko ohladil s kozarcem belega, tako dobrega, da sem se počasi sprijaznil z usodo zapuščenca. Po drugem kozarcu mi je opisani ognjeviti koncert začel postajati prijetno razumljiv, po tretjem pa sem sklenil, da je treba s takšnim

štetjem končati...

Zunaj me je sprejela mirna decembrska noč, Rim v lučkah je bil kot zrcalna slika božičnega neba, zadnji avtobus me je čakal z zvestobo krotko brnečega motorja. Vstopil sem in odpeljali smo se. Za las je manjkalo, da mi ni treba zapisati "odpela sva se". Bil sem namreč edini potnik in poleg šoferja je sedel le še biljeter. Kaj sta se pogovarjala, nisem ujel, ker imam na avtobusih rad zadnje seđe. Očitno pa sem jima prišel na vrsto tudi jaz, saj je biljeter nenadoma vstal, se mi približal in me povabil k njima, češ, kaj boste tam samevali.

Takoj smo si bili domači, besede so stekle kot med znanci, že pred drugim ovinkom sta zvedela za mojo dogodivščino in posebno voznik, domačin, se je vanjo vidno vživel. Kar ni nehal ponavljati, kako mu je žal, da sem bil prikrajšan za lepo doživetje. Žal mu je bilo skorajda v imenu vsega Frascatija. Take občutke srečamo pri ljudeh, ki imajo zelo radi svoje kraje.

Ni čudno, da smo si prav prijateljsko podali roko, ko je avtobus privozil do končne postaje v predmestju in sem izstopil. Voznik, ki ga je čakala še vožnja do remize, mi je ljubeznivo pokazal, kje naj čakam na zvezo za v center. Pozdravili smo se in si voščili srečen Božič. Premaknil sem se na novo postajališče, pripravljen, da še zadnjič pomaham "mojemu" avtobusu, ki bo zdaj zdaj odpeljal.

Pa se ni nikamor premaknil. Le to se je dalo bežno razložiti, da se moja dva nova prijatelja posvetujeta. To je trajalo nekaj časa, potem pa so se vrata odprla, šofer je izstopil in po kakih sto metrih prišel do mene.

"Veste kaj, vašega avtobusa še precej časa ne bo. Kar pridite z nama, da boste prej na cilju."

Seveda sem bil veselo presenečen nad tako nenavadno širokogrudnostjo. Vedel sem pa tudi, da je njuna vožnja uradno že končana in bi kršili predpise. Samo nasmehnili se je in me z roko po rami usmeril proti avtobusu. Ko je pogljal, smo se drug drugemu nasmejali zarotniško. Vozili smo se kakih deset minut in se potem ustavili pred poslopjem, ki ni prav nič spominjalo na remizo, zelo pa na gostišče.

"Da se bomo ločili, kot je treba; da bo spomin na Frascati manj otožen!"

Vstopili smo, naročil je tri kozarce vina in nazdravili smo si, kot se spodobi pred prazniki. Seveda ni bilo govora, da bi mu lahko prispeval pri računu. Pač pa me je začel zamišljeno ogledovati, na obrazu se mu je izrisala radovednost, ob njej pa še hudomušnost. In je vprašal:

"V katerem hotelu pa ste nastanjeni?"

Ali sem prav zaslutil? Ali res še ni konca te nenavadne povratne vožnje z avtobusom, ki je teoretično že v remizi, v resnici pa pred vhodom gostilne z navadno žarnico nad vrati?

"No, v katerem?"

Zdaj se je nasmejal kot človek, ki se mu darilo med izročanjem po nerodnosti odvijte. Ni mi preostalo drugega, ko da se še sam zasmejem, saj se nisem mogel pretvarjati, da odvitega darila nisem opazil.

"V hotelu Bled. Ampak vi niste iz našega časa!"

Četrte ure kasneje se je pred Hotelom Bled ustavil linijski avtobus s tablo ROMA - FRASCATI - ROMA. Odložil je edinega potnika in z vsvo naglico odpeljal naprej. Imel je namreč manjšo zamudo, ki pa je v dneh pred Božičem nekaj povsem razumljivega.

Saša Martelanc

8. Festival Slovenskega filma

Tradicionalne in sodobne slike na portoroškem ekranu

Prejšnji teden se je odvijal v Portorožu 8. Festival slovenskega filma. Na ogled so bili celovečerni domači proizvodnje iz zadnjega leta in tudi selekcija drugih formatov, v glavnem igranih filmov, ki jo je opravil direktor festivala in selektor Jože Dolmark. V glavnem tekmovalnem programu se je nabralo kar 6 celovečernih filmov: tradicionalni film-film "učitelja" slovenskega filma Matjaža Klopčiča Ljubljana je ljubljena, zadnji deli dveh uveljavljenih predstavnikov novega slovenskega filma, Odgrobodogroba beneškega zlatega leva Jana Cvitkoviča (že nagrajen v S. Sebastianu) in Uglješevanje Igorja Šterka (nagrajen v Mannheimu), "napihnjeni" tv film na 35 mm Damjana Kozoleta Delo osvobaja, glasbeno dokumentarni film Saša Podgorška Divided States of America - Razdružene države Amerike in črnobeli debitanta Jožeta Baše Voda v očeh. Slednja dva sta posneta digitalno, ostali pa na tradicionalnem filmskem traku.

Žirija (kritik Sergij Grmek Germani, mojster fotografije Zoran Hochstätter, publicist in karikaturist Franco Juri) je nagradila z glavnima priznanjema Cvitkoviča (vesna za najboljši film) in Šterka (za režijo). Kot najboljši moški obraz se je izkazal Peter Musevski, gotovo ena izmed ikon poprečnega Slovenca teh naših razvratnih tranzicijskih let, nemočni junak Šterkove družinske drame in obnem tragikomični lik Kozoletove

družbene parabole. Njegovi partnerici, ki ga v obeh zgodbah zapustita, boleče nemočna Nataša Burger iz Uglješevanja in odločnejša Nataša Barbara Gračner iz Delo osvobaja, sta si delili vesno za najboljšo žensko vlogo. Gračnerjeva je bila tudi ena od junakinj Klopčičeve zgodovinske melodrame Ljubljana je ljubljena. Upravičeno si je prislužil vesno za scenarij najbolj svež film, črnobeli mladostniški portret 23-letne

ga filmskega "selfmademana" iz Prekmurja Jožeta Baše. Celostni avtor (režiser, scenarist, montažer, avtor glasbe in protagonist) si je z lepo zgodbo, fotografijo Bora Kolariča in navdušenostjo mladih nastopajočih pridobil tudi nagrado občinstva. Skoraj neorealistično in tu pa tam wendersko prikazovanje prekmurske pokrajine in mladih osebnosti, film je govoren v narečju, prevzame od začetka do konca.

Najbolj pričakovano, zadnje delo Matjaža Klopčiča, ki predstavlja eno od najbolj ambicioznih produkcij slovenskega filma sploh, pa ni prepričalo. Preteklo je več kot 35 let od Sedmine, navdahnjene freske o medvojnem dogajanju v zasedeni Ljubljani, kjer so mladi junaki pred usodnimi izbirami (po romanu Bena Zupančiča). Iz polovice 70. let je Strah, vizionarni dekadentni kolomorni prikaz meščanskega okolja

in Ljubljane ob potresu leta 1895. Potem je bila serija drugih filmov v kostimu, Iskanja (po Izidorju Cankarju), Dediščina, Moj ata socialistični kulak (po Partljiču). Vse te zgodovinske rekonstrukcije so bile v glavnem uspešne in, kar se zgodbe tiče, prepričljive. Ljubljana je ljubljena pa predstavlja ambiciozen avtorski obračun, nekakšen retrospektivni povzetek, ki ga je Klopčič pripravil in dograjeval več let, a se scenarsko

Goriška
Mohorjeva
družba
vošči
blagoslovljen
Božič
in srečno
Novo leto
2006

ni iztekla. S pomočjo zvestega mojstra fotografije Hrvata Tomislava Pinterja je uprizoril nostalgičen portret stare, skoraj sanjske Ljubljane, podoživel je svoje junake in prikazni iz mladih let, sentimentalne, resignirane ženske like, ujete v usodna ljubezenska razmerja, mlade zanesenjake, ki jih ožgejo izzivi zgodovine, "slampaste" čudake in nemočne statiste dramatičnega predvojnega, vojnega in povojnega dogajanja.

V pripovedni elipsi se vije zgodba o mikrokozmosu med Tromostovjem in staro Ljubljano, najprej skozi oči otroka, nato doraščajočega mladeniča, skozi naturalistično kroniko in tudi sanjske alegorije, kjer je v

ospredju ljubezenska intima čustev; mrka koreografija vojaškega kolesja, zlikanih italijanskih in nemških uniform, krvave epizode in refreni kabaretskega izživljanja pa so le neobčutena kuliserija časa.

Klopčiču so podelili posebno nagrado za režijo s posebnim poklonom ženskim likom. V filmu igrajo mnogi znani igralci, poleg protagonistov Kristijana Gučka, Ive Kranjc, Igorja Samoborja,

omenjene Nataše Barbare Gračner, tudi Polde Bibič, Ivo Ban, Barbara Cerar, Dare Valič, Štefka Drolčeva, Zlatko Šugman, Ratko Polič, naš Danijel Malalan in mnogi drugi. Omeniti gre, da je sodeloval kot pomočnik režiserja Tržičan Štefan Turk: nedvomno izredno dragocena strokovna prispevanost za talentiranega tržaškega filmarja, ki mu želimo, da bi čim prej prišel do celovečerca.

Na kratko bi omenil Podgorškov film Razdružene države Amerike, ki ga je režiser sam posnel med lansko turnejo skupine Laibach po ZDA. Lepi posnetki koncertov, intervjuji z ameriškimi fani in udeleženci koncertov, se učinkovito spajajo z "ontheroad" izrezi, pobranimi iz avtobusa ali iz pouličnih performansov glasbenikov in ostalih umetnikov NSK. Film je govoren v angleščini, z angleškimi podnapisi, kot nalašč za svetovni angleško govoreči svet. Morda je zaradi tega, nerazumno, ostal brez nagrad. Žirija pa je nagradila drugo Podgorškovo delo, srednjemetražni plesni film Kaj boš počel, ko prideš ven od tu?, z vesnoma za najboljši srednjemetražec in montažo (Dafne Jemeršič); film je prejel tudi Kodakovo nagrado za najboljšo filmsko fotografijo (Sven Peponnik).

Pošten in lep mali film je Delo osvobaja, ki ga je Damjan Kozole realiziral za slovensko tv. Gre za šesti Kozoletov film in preko dvajseto produkcijo ljubljanske E-motion film, ene od prvih slovenskih samostojnih produkcijskih hiš, ki se je pojavila v 80. letih v okviru škuca, to je ljubljanske alter-scene. To nam je z upravičeno zadovoljstvom povedal producent Danijel Hočvar. Zgodba o štiridesetletniku, ki izgubi delo (zaradi znanih racionalizacij slo-

venskega gospodarstva po vstopu v EU), ga zapusti žena in se mu zato podere svet, je navidez preprosta. Z lahnim humorjem in poezijo so opisane njegove skoraj švejkovske nesrečne prigode, ki niso nič kaj uglašene s trendovskimi zgodbami o slovenskem uspešništvu, a so še kako realne... Na velikem ekranu portoroškega avditorija so bili prikazani še številni drugi filmi (poseben prostor je bil odmerjen Kinoateljevi produkciji ET(h)NOS Anche noi Tudi mi, posvečen Darku Bratinu in Fulviju Tomizzi v režiji Koprčana Borisa Palčiča), v Tartinijevem gledališču v Piranu pa lepa retrospektiva dokumentarcev Jožeta Pogačnika, kateremu je bila podeljena letošnja nagrada Metod Badjura za življenjsko delo, in izbor slovenske šole kratkega filma (Grobler, Hladnik, Klopčič, Godina, Povh itd.).

Na 8. FSF so tudi predstavili Filmografijo slovenskih celovečernih filmov 1994-2003, dragoceno zbirko vseh posnetih celovečernih filmov s spreminimi študijami in aparati Alenke Korpes, Lilijane Nedič, Denisa Valiča in Zdenka Vrdlovca. Knjiga, ki jo je založila Slovenska kinoteka, vsebuje shede 41 filmov, predstavitev njihovih režiserjev, kritiški in tematski pregled del, oris filmske produkcije, bibliografijo prišpevkov o slovenskem filmu in kinematografiji in kazala. Publikacija je posvečena Silvanu Furlanu, letos preminulemu filmskemu zgodovinarju in publicistu, več kot film in tudi pogovori v hali portoroškega avditorija so bili posvečeni spominu tega rigoroznega poznavalca in ljubitelja filma, v Ljubljano predsedlanega Primorca in prijatelja, ki ga vsi pogrešamo.

Davorin Devetak

"Kaj je novega?" - "80 let našega dr. Draga Legiša!"

"Kaj je novega?" to je redno in tudi večkratno vprašanje dr. Draga Legiša, ki je 17. t.m. obhajal 80 let. To jubilejno vprašanje, ki redno sledi pozdravu, nas neposredno opozarja, da je slavjenec v prvi vrsti časnikiar, vendar časnikiar, ki je izšel iz politike, kot tudi vedno in rad poudarja. S tem pa je tudi postavljen okvir človeka, ki se je rodil pred 80 leti v Devinu, v trdni kmečki družini pri Kupčevih, kot se pravi pri hiši. Družina je bila v domači javnosti vedno aktivna in tudi zato ni slučaj, da je Kupčev stari oče izrecno želel, da bi mali Drago nadaljeval šolanje. Posredovanje takratnega devinskega župnika V. Staniča pa je pripomoglo, da je postal tudi Drago Legiša učencem znamenite škofijske klasične gimnazije v Gorici in nato v Vidmu, ki je nepozabno zaznamovala vrsto primorskih izobražencev, duhovnikov in laikov. Iz te šole, kjer se je ob ostalih predmetih tudi pod fašizmom poučevala slovenščina, so izšli visoko izobraženi ljudje z veliko srčno kulturo in narodno zavednostjo, ki so jo gojili tudi ob mentorstvu vidnih proforskih osebnosti. Zato je bilo naravno, da je bil Dra-

lovanje stranke, med drugim je treba tudi omeniti, da je bil med pobudniki ustanovitve Slovenske skupnosti in njenega presejanja v deželno stranko. Za vse svoje politično delovanje je prejel tudi odličje Slovenske skupnosti. Vendar naj na tem mestu izpostavimo predvsem dejstvo, da je bil Legiša pri Novem listu, v sicer izredno težkih razmerah, a tudi kasneje na Radiu Trst A in še zlasti pri Novem glasu, ki je nastal pred desetimi leti, mentor številnim generacijam slovenskih zamejskih časnikiarjev, za kar smo mu uredniki in sodelavci tega tednika zelo hvaležni. Njegova vodila o rabi jasnega in klenega jezika, o rednem posvetovanju med kolegi in rabi pravopisa ali slovnice, o potrebni natančnosti in jedrnatosti posredovanja vesti, so osnovna poklicna vodila, ki se jih mnogi skušamo dosledno držati. Včasih smo se kar bali njegovega sitnarjenja in rohnenja, a ko se človek ozira nazaj, spozna, da je bil večkrat upravičeno zaskrbljen in živčen zaradi razmer in pogojev, v katerih je delal in zaradi katerih je tudi sam večkrat zalagal sredstva, da je Novi list lahko izšel. Z združitvijo Novega lista in Katoliškega glasa v Novi glas sta Legiša, ki je bil pobudnik te racionalizacije, in dr. Kazimir Humar, ki je popolnoma in povsem osvojil to zamisel, postavila nov temelj zamejskemu periodičnemu tisku, da bi torej dobili vsebinsko in kakovostno bogatejši tednik na osnovah vrednot, kot so demokracija, krščanski etos in narodna zavest. Njegovo poklicno časnikiarsko pot pa je zaznamovalo tudi večletno delo v vsedržavnem svetu italijanske časnikarske zbornice, zlasti v okviru pravne komisije. Med drugim je njegova zasluga, da lahko od leta 1993 slovenski kandidati opravljajo časnikiarski državni izpit v materinščini.

Dr. Drago Legiša, ki je bil dolgoletni odgovorni urednik tega našega tednika, je torej slavil okroglo življenjsko obletnico in veselimo se, da je v tisku zbornik njegovih člankov, predavanj in komentarjev, ki jih je objavjal v Novem listu, Slovincu, Novem glasu in še kje. Zato mu ob okrogli obletnici čestitamo in želimo trdnega zdravja in dobre volje, da bo še dolgo bogatil naše strani s svojimi dragocenimi komentarji. Uredništvo, vsi sodelavci in upravi Novega glasa ter Mohorjeve družbe mu torej kličemo: Na mnoga leta, dragi dr. Legiša!

slovenskega kandidata v obmejnem senatorskem okrožju, ki sedaj odpade. Zato je novi volilni zakon v vsakem pogledu krivičen do slovenske narodne skupnosti v naši deželi, ker ne predvideva nobene "olajšave" ali stvarno dosegljivega vstopnega praga. S tega vidika očitno krši 26. člen zaščitnega zakona iz leta 2001, ki dobesedno določa: "Volilni zakoni za izvolitev republiškega senata in poslanske zbornice vsebujejo določbe, ki naj olajšajo dostop zastopstvu kandidatov, pripadajočih slovenski manjšini." Čemu torej zaščitni zakon, če se njegova določila ne spoštujejo?

NA SEDEŽU SSO Ettore Rosato gost krovnih organizacij

'Skoraj' v vlogi župana

Kandidat leve sredine za mesto tržaškega župana, poslanec Ettore Rosato, je človek z izrednim optimizmom. To je sam pojasnil v ponedeljek minulega tedna na sedežu SSO med sestankom, ki ga je imel s predstavniki naših krovnih organizacij. Teško bi si drugače razlagali njegovo suvereno pre-

pri razreševanju vozlov, ki dušijo njen razvoj, saj, v kolikor smo del tržaške in širše deželne skupnosti, hočemo zgolj, da nas institucije imajo "za aktivni element skupnega okolja". Dokler pa bosta Narodna in študijska knjižnica in Slovensko stalno gledališče delovala v hudih okoliščinah in bo zaščitni zakon ostal zgolj na

stnim močem", zaradi česar je pod udarom "nenehnih problemov finančne narave". Pavšič je nato vzel v pretres strpno politično strategijo na občinski ravni, ki je na Goriškem prevladala po zmagi leve - sredine. Priporočljivo bi tako bilo, ko bi se 'goriška izkušnja' razširila na področje celotne dežele, predvsem pa, da bi

Foto: G

pričanje o zmagi na volitvah prihodnje leto. Še težje pa bi dojemali nivo njegovih besed, ki so bile usmerjene v še ne otipljivo ozračje post-zmage, saj je Rosato s predstavniki krovnih organizacij razpletal kočljive argumente naše manjšine že v luči svojega prihodnjega županovanja.

Sergij Pahor (SSO) in Rudi Pavšič (SKGZ) sta gostu predstavila najbolj pereče težave, s katerimi se soočajo naše kulturne ustanove, katerih okrnjeno delovanje neposredno škoduje našemu zamejskemu tkivu. Kot je poudaril Sergij Pahor, manjšina ne išče prioritetenih in ugodnejših poti

na papirju, bo vse težje vzpostaviti ploden odnos do stvarnosti, v kateri živimo. To je še toliko bolj res, saj so tako SSG kot NŠK pa tudi Glasbena matica ustanove, ki delujejo v prid celotnega deželne okolja. Pavšič je glede naše knjižnice dodal, da je res težko razmišljati o njeni namestitvi v prostorih nekdanjega Narodnega doma. Razloge za finančne težave Slovenskega stalnega gledališča in Kulturnega doma pa je treba tudi iskati predvsem v pomanjkanju otipljive strategije tržaške občine, ki sicer skrbi za ostale mestne gledališke ustanove, medtem "ko je naše gledališče prepuščeno la-

jo osvojil Trst, "če bi mesto hotelo končno zaživeti v normalnosti." Predsednik SKGZ je pri tem poudaril pomen posvetovalnega sveta v goriški občini. To delovno omizje je postalo povezovalni člen med občinsko upravo in slovenskim manjšinskim tkivom. V primeru zmage se je Rosato že obvezal, da bo v svojo ekipo imenoval odbornika slovenske narodnosti. Pavšič je s tem v zvezi opomnil gosta, naj pri tej izbiri upošteva ne le politični del naše narodnosti, ampak tudi bogastvo, ki ga predstavlja naša zamejska civilna družba. Rosato je bil v svojih odgovorih jasn in pripravljen na nadaljnje

pogovore tako v zvezi s tržaškim večkulturnim centrom, ki si ga predstavniki krovnih organizacij zamišljajo sorodnega s tistim, ki naj bi ga v Gorici snovali na osnovah nekdanjega Trgovskega doma, kot tudi glede imenovanja odbornika slovenske narodnosti, ki bo moral sicer imeti kompetentnosti, ki jih bo zahteval njegov resor. Rosato je tudi za to, da bi v okviru občine ustanovili posvetovalni svet institucionalne narave za slovensko manjšino, ki pa mora vsekakor imeti tako sestavo in naravo, ki "vam najbolj ustreza". Glede SSG je Rosato

menil, da odkup Kulturnega doma s strani občine ne bi predstavljal problema. Težave bi se sicer pojavile, če bi v prihodnje nenaklonjena mestna uprava samovoljno razpolagala s tako dragoceno in za Slovence pomembnim prostorom. Gotovo pa je, da je treba podporo SSG vključiti v letni občinski proračun. Končno rešitev za NŠK pa bi predstavljala njena vključitev v mrežo občinskih knjižnic. Kaj pa zaščitni zakon? "Dovolj je, da ga udejanjimo!" Gost je obenem poudaril željo, da bi se z manjšinskimi predstavniki ponovno sestal, ko bo program levsredinske koalicije sestavljen, da bodo tako lahko skupno presodili, ali so politične smernice njegovega tabora v skladu s pričakovani našega narodnega tkiva.

Rosato je ob sklepu svojega obiska tudi prosil predsednika krovnih organizacij, da bi ga pospremila na obisku k županom slovenskih obmejnih občin, saj lahko naša manjšina suvereno odigra vlogo ambasadorja v luči jutrišnjega sodelovanja.

Igor Gregori

In memoriam

Dva prerana groba na Krasu

Le en dan je ločil slovo od enega in drugega, ki sta zapustila nas in svoj ljubljani Kras v zrelih in še plodnih letih. Pepi (Pepko) Kralj iz Svetega Križa je mirno prenešal večje ali manjše komplikacije po operaciji, prestani pred tremi leti. Nikoli se ni pritoževal in do pred kratkim še vedno pomagal pri delu na naši slovenski strani. Sicer je pokojnik, po poklicu trgovec, začel svojo službeno pot v trgovini Delavskih zadrug v Na-

brežini, nakar se je osamosvojil in s trdom vzgajal svojo družino. Po prerani smrti ljubljene žene in upokojitvi, si je Pepi krajšal čas s tem, da je pomagal najprej v domači zlatarni, kjer se je spoprijel - in odnesel lepo buško - s tatovi, nato pa je z veseljem priskočil na pomoč pisarni naše stranke. Ko ga pred slabim mesecem ni bilo na spregled, smo mislili, da gre za eno izmed prehodnih kriz, v resnici pa je tokrat šlo zares in naš Pepko se je

predčasno poslovil od svojih dragih. Sinu Bogdanu, hčerki Damjani in sestri Marici z družinami naj gre naše naskrajše sožalje.

V Praprotu pa se je iztekla življenjska pot človeka, ki je bil živ dokaz zdravja: planinec, neutrujen delavec, ki ni kadil ne pil, njegova skrb je bila družina v ozkem in najširšem smislu. Bruno Škerk, strugar po poklicu in železničar po zaposlitvi, se je vedno razdajal in še najbolj, če je to sploh bilo mogoče, po upokojitvi daljnega leta 1986. Bil je med organizatorji Smučarskega društva Devin in njegov večkratni predsednik. Njegova delavnica je služila bolj društvu kot njemu samemu. S svojim vedrim značajem si je pridobil

mного prijateljev doma in v Sloveniji, saj je bil tudi pobudnik tesnega sodelovanja s planinci iz Ilirske Bistrice. Nepozaben je bil njegov doprinos pri raznih "sagrah" tako Smučarskega kluba kot vaške skupnosti. Kot organizatorja pa so ga najbolj cenili planinci tu in onstran meje. Ko ga je zahrbtna bolezen začela preganjati, je do konca vztrajal, ne da bi pokazal svojega trpljenja. Njegovo stoisčno prenašanje težkega zdravljanja je bližnjim dajalo vtis, da se konec oddaljuje, v resnici pa ga je smrt skoro iztrgala iz naše srede. Zapusča hčerki Patrizio in Katjo z družino ter sestro Marto in brata Borisa z družinama, katerim gre naše iskreno sožalje. NK

SMUČANJE Pred začetkom sezone

Slovenski učitelji predstavili delovanje

V teh dneh praznuje Osnovna organizacija zamejskih učiteljev smučanja (OOZUS) svoj prvi rojstni dan. Društvo pravzaprav ni tako mlado, deluje namreč že dalj časa. V zadnjem letu pa se je organizacija preoblikovala in učinkoviteje reorganizirala. OOZUS vključuje v svoje vrste smučarske učitelje iz društva SPDG, SPD, Brdina, Devin in Mladina. Organizacija zavzema v slovenskem zamejskem smučarskem krogu pomembno vlogo, saj je povezovalni člen in skupni imenovalec za vse pedagoške delavce v našem "belem cirkusu". Člani omenjene organizacije so se v sredo, 14. decembra, zbrali v

Tržiču, v prostorih gostilne in pizzerije Minimax. Tam so najprej podali obračun pretekle sezone in nato predstavili nove uniforme zamejskih učiteljev smučanja.

Besedo je najprej prevzel predsednik organizacije Marko Presl. Sodelovanje z Deželnim zborom učiteljev smučanja FJK in njegovim predsednikom Mariom Fabrettom je zelo pomemben uspeh, ki ga je društvo zabeležilo v prvem letu delovanja. Fabrettu so člani OOZUS predstavili delovanje društva in potrebo po slovensko govorečih kadrih. Zagotovili so jim, da bodo vsi učitelji, ki so dosegli najvišjo pedagoško stopnjo (tretjo sto-

Foto AC

pnjo) v Sloveniji, vpisani v Deželni zbor učiteljev smučanja F - Jk. Poleg tega je OOZUS organiziral predsezonski seminar, ki se ga je udeležilo 34 učiteljev. Sklepi del večera je bil namenjen predstavitvi novih smučarskih uniform. Nakup so s konkretno finančno pomočjo omogočili številni poslovni sodelavci in opremlje-

valci. Vsem tem "mecenom" se je v svojem nagovoru zahvalil predsednik Presl. Posebna zahvala je bila namenjena tudi ZSSDI - ju in njegovemu predsedniku Juretu Kufersinu za izkazano podporo vsem smučarskim društvom. Večer se je sklenil z družabnostjo za vse udeležence predstavitvenega večera.

Z 2. strani

Po novem...

Slovenski manjšinski listi v Furlaniji - Julijski krajini je tako že vnaprej onemogočeno izvoliti poslance ali senatorja in na to sta s posebnimi pismi opozorila italijanskega in slovenskega predsednika v imenu stranke Slovenska skupnost dr. Damijan Terpin in dr. Mirko Špacapan. Skrajno negotova in vprašljiva je tudi izvolitev kakega slovenskega kandidata na drugih listah. Dosedanji volilni zakon je vsaj v določeni meri skušal olajšati (ne zagotoviti) izvolitev

SDGZ Predstavitev raziskave

Kako v prihodnje?

Minuli teden so v Bazovici in v Trstu predstavili poročilo o strateški raziskavi Slovenskega deželnega gospodarskega združenja in storitvenega podjetja Servis. Predstavitev v Bazoviškem domu je bila namenjena članom Združenja; v Gregorčičevo dvorano pa so odgovorni pri SDGZ povabili osebnosti iz političnega življenja, šolnike in medijske predstavnike naše manjšinske skupnosti. Raziskava, ki jo je SDGZ naročilo specializiranemu podjetju Coman iz Bologne, je namreč pomembna tudi v luči razvoja celotnega manjšinskega tkiva.

Anketni intervjuji, ki so jih izvedenci izvedli med 12. in 25. oktobrom, so zajeli kar 80 članov Združenja. Med anketiranci je bilo 19 obrtnikov in malih podjetnikov, 17 članov, ki opravljajo svobodni poklic, 16 operaterjev, ki delujejo na področju mednarodne trgovine in storitev, 13 gostincev in turističnih operaterjev, 10 trgovcev na drobno, dva bančna operaterja in trije operaterji, ki

so dejavni v drugih sektorjih. Ker je pri raziskavi sodelovalo več kot 10% včlanjenih v SDGZ, je študija dokaj reprezentativna. Tematike, na podlagi katerih so

Foto Kroma

morali sodelujoči izraziti svoje poglede, so zajemale 8 področnih enot. Nekatera vprašanja so bila tudi dokaj ostra in prepredena s precejšnjo mero kritičnosti glede storitvenih uslug in samega ustroja SDGZ in Servisa. Tovrstna vprašanja so bila tako zgolj iztočnica za strogo zaupen pogovor med anketiranci in izvedenci iz Bologne. To soočanje je pripomoglo k nanizanju popolnejše podobe

SDGZ.

Povedati je treba, da predstavlja izvedena raziskava že sama po sebi izreden primer avtokritične presoje SDGZ. Dejstvo, da je vodstvo Združenja vprašalo svoje člane za 'pomoč' pri oceni svojega ustroja in delovanja, neoporečno pričra, da želi SDGZ izdelati za prihodnje take smernice, ki lahko ustrezajo tako svojemu članstvu kot tudi

novim izzivom geopolitične in gospodarske narave. Izsledki raziskave so jasno pokazali, da si članstvo od Združenja pričakuje korenito spremembo tako strateške kot organizacijske narave. Pri tem je članstvo izrazilo določene kritične poglede, ki zajemajo najprej upravni svet SDGZ, obenem pa tudi celotno manjšinsko skupnost, kateri primanjkuje kohezijsko vodstvo, ki bi združevalo njene

različne duše. Člani se jasno zavedajo pomena zgodovinskega spomina, ki ga naša skupnost hrani in v katerega je samovoljno večkrat ujeta. Prisposoda vožnje avtomobila je res prikladna: vzvratno ogledalo je v avtu pomembno, vendar vožnja poteka naprej. V spoznanju primanjlovanja vodilnega kadra, ki bi nudil dejansko in moralno oporo pri kljubovanju vedno večje konkurenčnosti na evropskih in svetovnih tržiščih, duševno stanje anketiranih niha med zavestjo, da je položaj skupnosti na najnižji zgodovinski točki in da je treba strniti najboljše moči v vodstvo, ki naj bo sposobno kljubovati novim izzivom. Ker pa članstvo ne vidi take plodne perspektive za prihodnost, se raje odloča za samostojno postopanje, ki hrani v sebi tudi poudarjeno

individualnost, pa tudi zavist in ljubosumnost na lastne iniciative. To gotovo omejuje oz. onemogoča skladen in perspektivnejši razvoj našega gospodarstva, saj ustaljeni pojem vrednote etnične pripadnosti skriva resne probleme. Le če se jih bomo lotili z lucidnim in inteligentnim pristopom, bomo lahko ustvarili pluralno in daljnosežno perspektivo za dobrobit nas vseh.

KULTURNI CENTER VERITAS Predavanje dr. Pavla Fonde

"Nacizem je krivda vseh nas!"

Kulturni center Veritas je v sredo prejšnjega tedna zaključil prvi sklop predavanj, ki jih je v začetku sezone začel na temo strahu. Ta pojem, ki je že od nekdanjih intimnih del vsakogar, so skušali pri centru Veritas predstaviti na podlagi najrazličnejših stališč, ki so bila usmerjena v pretežno biblične in filozofske področne sfere. Drugi sklop predavanj pa se bo prihodnje leto lotil pojma strahu

in v vojnem času. Lastnost ideologij, diktatur in raznih sekt je ravno v tem, da združujejo ljudi okrog določenega ideala, ki - trdijo - ga nekdo od zunaj ogroža. Večina ljudi se torej tako močno identificira s skupino, da sprejme kakršne koli naloge: "Pred vojno ljudje ne razmišljajo, le sprejemajo!" Kdor pa se s takim početjem ne strinja, je s skupine izločen. Ljudje rabijo med vojno skupino, s katero bi

Foto IG

vsakdanjem življenju (strah za poslenih za morebitno izgubo delovnega mesta, strah v družinskem krogu, bojazen pred vsakdanjim kriminalom).

Zadnje predavanje v letu 2005 je bilo zaupano psihiatru Pavlu Fondi, ki je z izredno podkovanostjo predaval občinstvu na temo strahu v vojnem in povojnem času. V umirjenem slogu, ki je za dr. Fondo tako značilen, je gost docela prodril v psiho ljudi in družbe ter posameznika, ki je podvržen hudim psihološkim dinamikom tako v vojnem času, kot tudi v obdobju, ko je vojna že mimo.

Psihološko nagnjenje med vojno je tako pri posamezniku kot pri družbi, kateri posameznik pripada, zaznamovano s t.i. paranoidno shizofrenijo. Razsodnost je v tem slučaju vključena v vzorce, ki popačeno prikazujejo podobo drugega, se pravi nasprotnika. Ljudje se potemtakem delijo v absolutno dobre oz. absolutno slabe; vednoje sovražnik tisti, ki nas je napadel prvi; prav zato ne čutimo krivice, če se branimo s protinapadom. Nasprotnik postane zgolj podoba, ki ji odvzamemo kakršnekoli človeške lastnosti in skrbimo zgolj za lastno preživetje.

V povojnem času, ko človek doseže depresivno stanje - kot mu pravijo izvedenci -, se meja med nasprotnima si poloma ljubezni in sovražstva omili. Več je torej razsodnosti in vpliv skupine na posameznika ni več tako močan

se identificirali: v času vojne v Jugoslaviji je bilo toliko bolj hudo za osebe mešanih zakonov, saj se niso mogle istovetiti z eno samo etnično skupino. Prehod iz depresivnega v paranoidno shizofrenijo je v kriznih položajih skoraj katarzičen.

Ko vojna mine, se v depresivnem stanju težave nadaljujejo. Dr. Fonda je poudaril dvoje travm, ki se v ljudeh, vpletenih v vojna dogajanja, porajajo: prizadetost zaradi tega, kar je nekdo utrpel, in prizadetost zaradi tega, kar je ista oseba oz. skupina drugim povzročila. Vojne imajo zato dvoje sirot: žrtve in zločince. Če bodo žrtve deležne spomina na javnih prizoriščih, bodo zločinci lastne krivice zaprli v zaboju strahu. Dokler pa ne bodo krivci zmožni izredno težke presoje in obsodbe lastnih dejanj, bo sprava nemogoča. Sprejeti krivde lastnega naroda je hudo: človek se zato zateka v izgovor, da so bila storjena hudodelstva sad pokvarjenega dela lastnega naroda. Nič čudnega torej ni, če ima italijanski povojni narod v mislih fašiste kot tujek, ki nima korenin v italijanski družbi, kot da bi Mussolini in njegovi pristaši prišli na zemljo z vesolja. Zrcalno lahko to prisposodo širimo in širimo na celotno človeštvo. Citat francoske pisateljice Marguerite Duras, s katerim je predavatelj sklenil svoje predavanje, je dokaj zgovoren: "Nacizem je krivda vseh nas!"

IG

Tržaško prosvetno društvo Maria Theresia / Gost Alojz Rebula

"V slovenščini se ne moreš lagati!"

Tržaško Prosvetno društvo Maria Theresia je v tork minulega tedna gostilo pisatelja Alojza Rebulu. Pretvezo za srečanje, ki je potekalo v dvorani Baroncini, je dal italijanski prevod Rebulovega romana Kačja roža, ki se v italijanskem jeziku glasi La peonia del Carso. Za svoj prevod je prevajalka Alessandra Foraus leta 1998 zaslužila nagrado Srečko Kosovel, ki jo razpisuje Kulturni konzorcij tržiškega področja z namenom, da bi ovrednotil slovensko književnost v italijanskem prostoru. Konzorcij, ki si prizadeva za udejanjanje čim bolj strpne kulturne politike v Laškem, je italijanski prevod tudi izdal. Predsednik le-tega, prof. Tiziano Pizzamiglio, je poudaril pomen tega kulturnega načrta, ki je med drugim obrodil kar 50 monografskih izdaj zgodovinskih in prozne vsebine. Prof. Pizzamiglio pa je grenko podčrtal, da slonijo tovrstne - gotovo hvalevredne - izdajateljske pobude na javnih upravah, medtem ko so založniške hiše, ki so za izdajo avtorskih del zadolžene, silno 'odmaknjene'. Iz tega sledi, da je reklamna zmožnost teh majh-

nih založb znatno manjša od tiste, ki bi si jo določeni pisatelji zaslužili. Predsednik konzorcija se je v svojem posegu tudi vprašal, zakaj je ta kulturni načrt naletel na tako plodna tla na Tržiškem, ne pa v Trstu. Odgovor tiči v samem družbenem tkivu, ki prebiva v Laškem. Gre za pozitivno sobivanje, ki je od nekdanj prežemalo različne družbene, socialne in etnične komponente Tržiškega.

Druagačno ozračje pa je občutili od Devina do Milj. Ravno v tem tržiškem okolju, predvsem kot posledica hude zapuščine fašističnega zlodeja, je vzklija Rebulova umetniška beseda, ki jo je avtor številnih leposlovnih del ponesel iz ožje okolice v širši univerzalno-intelektualni svod, kot je podčrtala prof. Tatjana Rojc, ki je pisateljica in prevedeni roman predstavila. V svojem poglobljenem

razmišljanju o Rebuli pisatelju in Rebuli intelektualcu je prof.

Foto IG

Rojčeva izpostavila ravno avtorjev intimen pogled v ljubljeno antiko, v kateri se zrcali položaj današnjega človeka. 'Človek', ki je navsezadnje junak Rebulovih del, postane predvsem nosilec iskanja resnice, kar je v bistvu tudi junak romana Kačja roža. V njem se trdna in po njegovem nezmotljiva prepričanja zamajajo v stiku z drugačnim. Besede, ki jih je avtor sam izrekel

ob sklepu predavanja prof. Rojčeve, so bile gotovo najbolj občuteni in iskreni biseri, ki jih je podpisani kdaj slišal glede svojega jezika. "Čeprav sta tako italijansčina kot slovenščina indoevropskega izvora, sta si jezika

danes tako različna, kot različni sta si zgodovini obeh narodov. Zgodovina je neposredno in globoko vplivala na psiho in jezik enih in drugih. Slovenščina je pošten jezik. Pošten je zato, ker je bližje stvarnosti, bolj kot drugi vzvišeni jeziki. Slovenski jezik diši po zemlji, je kmečki jezik, je jezik življenja: v slovenščini se ne moreš lagati!"

Igor Gregori

GLEDALIŠKI VRTILJAK Marijin dom pri Sv. Ivanu

Letošnja sezona je na pol poti

Po priljubljeni pravljici Svetlane Makarovič Tacamucca, ki so jo v zadnjih novembrskih dneh v Marijinem domu pri Sv. Ivanu za mlade tržaške družine pričarali člani Lutkovnega gledališča Ljubljana, je decembrsko srečanje družinskega abonmaja Gledališki vrtljak obljubljalo nastop skupine Gledališče na vrvcu, ki jo vodi izkušeni režiser Emil Aberšek. Za malčke, ki so prišli v nedeljo, 4. decembra, v dvorano v ulici Brandesia ob 16. uri (red Sonček), in za tiste, ki so izbrali kasnejšo pnovitev, t.j. ob 17.30

(red Zvezda), je novogoriški ansambel uprizoril igro Štirje fantje muzikantje. Pripoved bratov Grimm je priredil zamejski pesnik Miroslav Košuta, za odrsko postavitev pa jo je dodatno predelal še sam Emil Aberšek, ki je poskrbel tudi za sicer enostavno, a zelo praktično scensko zasnovo, ki je dovoljevala nemoten potek dogajanja brez posebnih prekinitev ob prehodih z enega prizorišča v drugo. K dobremu ritmu predstave so pripomogle tudi glasbene točke, ki jih je podpisal Matej Petejan, na katere so stari in betežni osli,

pes, maček in petelin ter trije razbojnikji zapeli in zaplesali skupinske oz. solo točke. Aberškove varovance je tudi tokrat odlikovala izredna skrb za mimično in telesno interpretacijo teksta, ki sta malim abonentom prav gotovo marsikdaj pomagali pri razumevanju zgodbe. Posebno posrečeni so bili tudi kostumi gospe Nevenke Tomašević. Po uradnem delu decembrskega Gledališkega vrtiljaka je bila na vrsti druga stalna točka. Kot je že v navadi, so namreč organizatorji pisali svetovno Miklavžu, naj se tudi letos ustavi med

Foto Kroma

tržaškimi otroki, da preveri, ali so bili dobri in ubogljivi ali ne, in jih na podlagi tega primerno nagradi. In če se stari dobitnik ni zmotil, imamo v naši sredi same pridne malčke, saj je dobri

svetnik obdaril prav vse, brez izjem, od najmlajšega do 'največjega' korenjaka. Sezona 2005/2006 prehaja tako v drugo polovico. Naslednji družinski gledališki popoldan

pri Sv. Ivanu bo šele v novem letu, in sicer 15. januarja, ko bo na vrsti Leteča žaba, na besedilo Lenčke Kupper in v postavitvi igralske skupine Oder treh herojev iz Pirniča. Dne 19. februarja bo sledil še nastop Lutkovnega gledališča Fru-Fru, ki je našo publiko že pred časom zabavalo z uspešno in čisto posebno izvedbo Rdeče kapiče. Sklepna igra pa bo kot običajno zaupana Lučki Susič in članom Slovenskega odra. 12. marca bodo na odrski deske Marijinega doma stopili svetovno znana švedska nagajivka Pika Noga- vička in njeni prijatelji.

AL

SSO in SKGZ Po velikih uspehih

Krovni organizaciji čestitali našim športnikom

Teško je predstavljati si predsednika krovnih organizacij SSO in SKGZ Sergija Pahorja in Rudija Pavšiča, kako, oblečena v tesen prilagajoč športen dres, tekmujeta v rolkanju, športnem ribolovu ali pa se v lahkotnih piroetah gibljeta s kotalkami na parketu športnih dvoran...

Veliko lažje je imeti pred oč-

mi sliko, v katero lahko tudi sami zrete, ki upodablja Sergija Pahorja in Rudija Pavšiča pa tudi predsednika ZŠSDI, Jureta Kufirsina, kako so v sredo minulega tedna v neformalni slovesnosti čestitali vrhunskim zamejskim športnikom. Ozračje, ki je velo v sejni dvorani SKGZ, je bilo prepojeno z žlahtno dozo humorja, na podlagi katere-

ga smo spoznali, da je bil tudi sam Rudi Pavšič "pred 30 ali 40 kilogrami" športnik, Sergij Pahor pa je bil v mladih letih 'talent' v pingpongu. Izvedeli smo tudi, da oba navijata za isto nogometno ekipo, sicer "za tisto, ki je prva!" Gotovo pa so jima najbolj pri srcu naši športniki, ki so letos osvojili kolajne na svetovnih prvenstvih: se pravi rolkariki Ana Košuta in Mateja Paulina, športnici

društva Mladina, ki sta na svetovnem prvenstvu v Franciji zmagali v štafeti; Sirenin ribič Janko Breclj, ki je bil z ekipo tretji v palici s čolna; Tanja Romano, kotalkarica Poleta, ki je že tretjič zaporedoma osvojila svetovni kolajni v umetnostnem kotalkanju v prostem programu in četrtič zapored v kombinaciji; rolkarka Mateja Bogatec, ki ravno tako tekmuje za kriško društvo Mladina in je postala svetovna prvakinja v šprintu. Pavšič je v svojem posegu hu-

domušno poudaril, da bi bilo treba skupno zastopstvo manjšine prepustiti tem športnikom, "ki bi bili v tej nalogi gotovo bolj uspešni kot midva", se je posmehnil kolegu Pahorju. Slednji je še

dodal zahvalo za uspehe, ki jih ti mladi prinašajo svojim društvom in naši manjšinski skupnosti: "Želimo vam, da bi bil vaš trud poplačan", je sklenil.

IG

Obvestila

Župnijska skupnost iz Nabrežine sporoča, da bo tudi letos v župnijski dvorani v Nabrežini tradicionalna razstava jaslic, ki bo na ogled od Božiča do 6. januarja 2006. Urnik razstave: ob delavnikih od 16. do 19. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 10. do 12. ure.

Župnija svetega Jerneja z Opčin in MePZ sv. Jernej vabita na Božični koncert, posvečen stoletnici rojstva skladatelja Ubalda Vrabca. Sodelujejo: otroški zbor in MLMP skupina Vesela pomlad pod vodstvom Mire Fabjan (orgelska spremljava: Tomaž Simčič); moška skupina in MePZ sv. Jernej pod vodstvom Janka Bana (ob orglah David Lenissa). Omenjeni zbori bodo ob spremljavi instrumentalnega kvarteta, ki ga sestavljajo Olga Sosič, Manuela Kralj, Marko Štoka in Aljoša Tavčar, pod vodstvom Janka Bana ob koncu izvedli še Vrabčevo kantato Božični sijaj na besedilo Vinka Beličiča, ki bo na božični dan, 25.12.2005 ob 18. uri v župnijski cerkvi. Božično misel bo podala Martina Repinc. Koncert bo povezovala Dunja Fabjan.

Darovi

Namesto cvetja na grob pokojni Dori Mevlja Arduini daruje Elvira 20,00 evrov za popravilo strehe Slomškovega doma v Bazovici.

Elko in Marija iz Drage darujeta 20,00 evrov za popravilo Slomškovega doma v Bazovici.

V spomin na pokojno Doro Arduini in frizerko Rito daruje Zdenka Marc 50,00 evrov za popravilo Slomškovega doma v Bazovici.

V spomin na kolegico Evico Martelanc daruje Diomira Bajc 50,00 evrov za Slovensko Vincencijevo konferenco v Trstu.

V spomin na pokojno Doro Arduini daruje Ema Križmančič 10,00 evrov za cerkev v Bazovici.

Zahvala

Slovenska Vincencijevo konferenca v Trstu se toplo zahvaljuje vsem dobrotnikom in vošči njim, bralcem in uredništvu Novega glasa blagoslovljen Božič in mnogo sreče v novem letu.

Sožalje

Ob smrti ljubljenege očeta izreka dirigentu Bogdanu Kralju in vsem svojcem iskreno sožalje Rojanski cerkveni pevski zbor.

ŽELEZNINA TERČON SAS

Vse za hišo in vrt, stroji za domačo in poklicno uporabo, barve in barvila, vse za vodne in plinske inštalacije.

NABREŽINA, 124
tel. - fax 040 200122

ŽELEZNINA IN DROGERIJA

TERČON

vošči srečen Božič
in Novo leto

SESLJAN, 27/A, tel. 040 299220

SLAŠČIČARNA

Saint Honore'

parfait, mousse in hladne torte, čokoladne specialitete, nepremagljive skušnjave v vseh letnih časih

Urnik: 9.00-13.00 / 16.00-19.45

sobota in nedelja: 8.00-13.00 / 16.00-19.45 ob ponedeljkih zaprt

OPČINE - Proseška ul. 2, tel. 040 213055

UNIPOL BANCA

Dr. STOJAN PAHOR

finančni posrednik

tel.040.3220283, GSM 348.4440474 e-mail:s.pahor@tin.it
TRST - Trg Venezia 1 www.unipolbanca.it

DRAGULJARNA

malalan

vošči vesel Božič in srečno Novo leto

Opčine - Narodna ulica, 28 - Tel. 040.211465
www.malalan.com

ŽUPNIJSKA SKUPNOST PRI NOVEM SVETEM ANTONU V TRSTU

vabi na

SLOVESNO MAŠO

ob počastitvi 60-letnice obnove bogoslužja v slovenskem jeziku v tej cerkvi.

Štefanovo ob 16. uri

Slovesnost bo vodil koprski pomožni škof dr. Jurij Bizjak. Pri bogoslužju bo sodeloval Združeni zbor ZCPZ.

Po maši bo krajši božični koncert.

POTOVALNI URAD AURORA

Zaupajte izkušnosti

TRST ul. Milano 20, tel. 040.631300, fax 040.365587
e-mail: aurora@auroraviaggi.com-www.auroraviaggi.com

pizzeria - bar - gostilna

»VETO«

DEBENJAK NADA snc

TIPICNE
DOMAČE JEDI,
DIVJAČINA...

* ob torkih zaprt

OPČINE - Proseška ulica 35 - Tel. 040.211629

nuova Tecnoutensili SAS

di Norma Tretjak & C.

ŽELEZNINA, ORODJE, STROJI ZA POLJEDELSTVO

OPČINE - Proseška 7, tel. - fax 040 212397

OPZ LADJICA - ŽENSKI ZBOR DEVIN -
FANTJE IZPOD GRMADE

vabijo na

TRADICIONALNI KONCERT BOŽIČNIH PESMI

na Štefanovo, 26. decembra 2005, ob 17. uri
v župnijski cerkvi sv. Janeza Krstnika v Štivanu

Toplo vabljeni!

SLOVENSKO PASTORALNO SREDIŠČE V TRSTU

ob obletnici učlovečenja Božjega Sina

ŽELI VSEM SVOJIM ROJAKOM

BLAGOSLOVLJEN BOŽIČ IN

VSE DOBRO V NOVEM LETU 2006

ter vabi vse vernike k skupnemu obhajanju božične skrivnosti, ki bo v cerkvi Novega sv. Antona v ponedeljek, 26. decembra, ob 16. uri. Vodil jo bo koprski pomožni škof dr. Jurij Bizjak

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

želi pevovodjem, organistom,

pevkam in pevcem ter njihovim družinam

blagoslovljen Božič

in srečno Novo leto 2006.

SKLAD MITJA ČUK

IN VZGOJNO

ZAPOSILIVENO

SREDIŠČE MITJA ČUK

voščita vsem prijateljem

vesel Božič in

srečno Novo leto 2006

Trgovina jestvin

KUKANJA PAVEL

vošči vesel Božič in
srečno Novo leto

Nabrežina 106/B
Tel. - fax 040.200172

CVETLIČARNA

ELENA

Elene Pračelj

IZBRANO CVETJE
ZA VSE PRILIKOŠT

TRST - Ul. Carducci 2

Pekarna, slaščičarna
in sladoledarna

LEGIŠA

Vesel Božič in
srečno 2006!

Sesljan 41
tel. 040 299147

VITAL

Servisi za podjetja
in privatnike za tržaško
in gorško pokrajino

PESEK 42
34012 Občina Dolina
Tel. 040 226868
Fax 040 226791
e-mail: vitalcoop@tin.it
www.vitalcoop.net

DANEV

praznjenje greznic in čistilnih
naprav, čiščenje odtočnih
kanalov z vodnim pritiskom,
pregledi s tv kamero,
zidarska dela

OBRTNA CONA ZGONIK,
PROSEŠKA POSTAJA 29/C, 34017 TRST
tel. 040 2528113, fax 040 2528124

OPREMA

Korsič

vošči vsem odjemalcem, prijateljem in znancom
v zamejstvu in matični domovini
vesel Božič in srečno Novo leto 2006

TRST - Ul. S. Cilino 95, tel. 040 54390

Birreria BUNKER

Zaprto ob torkih

URNIK: od 10. do 14. in od 18. do 02. ure
NABREŽINA 97 - Tel. 040.200228

SARDOČ

vošči gostom in
prijateljem vesele
božične praznike
in srečno Novo
leto 2006

PREČNIK 1/B - tel. 040.200871

Komentar

Med Freudom in cesarjem...

Če bi zbrali vse predloge, misli in pomisleke, ki so na Koroškem nastali v zvezi z dvojezičnimi napisi, šolstvom, uradovanjem, skratka z vsem, kar predvideva 7. člen avstrijske državne pogodbe (ADP) od leta 1955, bi dobili nekaj sto metrov (ali morda še več) papirnatega gradiva ali pa nekaj sto dvid-jev podatkov. Količina gradiva bi vsekakor prekašala po kvantiteti leposlovno produkcijo. Svojevrsna „literarna“ produkcija pa bi ne bila zanimiva samo za zgodovinarje, ampak zlasti za tiste, ki se ukvarjajo z analizo političnega jezika. Slednji se, žal, v skorajda 120 letih ni veliko spremenil. Politična in nacionalna večina se do manjšin obnaša kot v devetnajstem stoletju, ko je po eni strani cesar moral biti pač vladar vseh narodov, po drugi strani pa je dnevnopolitične odločitve v posameznih krajih pač moral delegirati krajevnim upraviteljem.

S slednjimi Slovenci na Koroškem ter tudi v Trstu res nismo imeli kaj srečne roke, zato smo se v „stari Avstriji“ radi obračali na presvetlega

Foto DP

cesarja za pomoč, saj je bil on v ljudskem prepričanju in po ustavi pač garant pravne države. Že takrat, ko so nam sovražne politične sile skušale kratiti naše ustavne pravice, smo proti iracionalnim - a politično dobičkonosnim - teorijam, da Slovenci ne zaslužimo „a priori“ enakopravnosti s tako imenovanimi večinci,

pač pristali na igro, ki je v bistvu legitimirala parole nasprotnega tabora. Namesto Freuda so naši predniki poklicali razreševati „travme“ naših nasprotnikov politični vrh države, ki se je trudil najti dialog. A tega v danih pogojih ni bilo in še danes ga ni mogoče doseči. Ko obhajamo obletnici neuresničevanja sprejemanja zaščitnega zakona za Slovence v Italiji in razsodbe

avstrijskega ustavnega sodišča, se ponovno pojavljajo v javnosti podobni mehanizmi, ki skušajo zaustaviti ne samo kolo zgodovine, ampak tudi priklicati na zavestno raven podzavestno vcepljene strahove. Na Suhi v Podjuni so se ponovno pojavili napisi, ki pogojujejo sožitje z nepostavljanjem dvojezičnih napisov, kar je v bistvu skregano tako s splošnimi pravili omikanega sožitja (to je življenja v širši skupnosti), po drugi strani pa z zakoni, ki v pravni državi urejujejo odnose v družbi. Sklicevanje na „voljo ljudstva“, ki agitira proti ustavi, pa ni le poceni populizem. Prav tako nevarne za ozračje v družbi pa so parole proti slovenizaciji Koroške, ki na glavo postavljajo osnovni problem: brez dvojezičnih napisov za slovenske kraje, ki so jih ponemčevali kar iz slovenskega izvirnika (npr. toponim Suettschach izhaja iz mestnika „v Svečah“ - kar pomeni, da je izvorno ime kraja pač Sveče), bi lahko trdili prej nasprotno! Nevarno pa je postopanje tudi nekaterih slovenskih krogov na Koroškem, ki enačijo doslednost pri uveljavljanju slovenščine v javnosti z nacionalizmom, etnocentričizmom ali celo rasizmom. Na Koroškem je v preteklih tednih odmevala vest, da strokovna komisija Evropske unije analizira, med številnimi nacionalnimi konflikti v Evropi, tudi vprašanje koroških Slovencev. Ogorčenje političnega koroškega vrha nad dejstvom, da Koroško obravnavajo v istem paketu evropskih problemov, kot npr. Severno Irsko, pa je še dodatno podkrepilo domnevo, da na Koroškem pač ne zaznavajo, da so neresena vprašanja z manjšinsko zaščito - od toponomastike do šolstva - pač resna vprašanja. Življenje v skupni Evropi predpostavlja razreševanje vsakega potencialnega konflikta. Če so slednji prikriti v družbi in skorajda socialno sprejeti, je pač potrebno, da nanje opozori zunanji opazovalec. Diagnoza je sicer morda brutalna in boleča, saj se pacient le težko sprizjani, da z njim ni prav tako v redu, kot si domišlja.

Peter Rustja

Sad skupnega dela treh avtorjev

Knjiga o Brdih, privlačnostih in o njenih ljudeh

V gradu Dobrovo v Brdih so 8. t.m. časniki predstavili novo delo o Brdih, značilnostih tamkajšnjega območja, s poudarkom na vinogradništvu, pa o njenih ljudeh. Avtorji so Umberto Pellizon, poklicni fotograf, Anny Rechberger-Pečar časnika in publicistka, Fabio Gergolet, soavtor omenjenega novega dela, pa je bil predstavljen „kot novinar, ki se zadnja leta posveča pripravi potpisnih oddaj na italijanski radio - televiziji (RAI), a živi v Sloveniji. Je dober poznavalec obmejnega območja in obeh jezikov. Za knjigo je pripravil osnovni prerez skozi zgodovino in značilnosti Brd. Aleksander Peršolja je bil povabljen k zapisu spremne besede, ker je pisatelj, pesnik in kulturnik, po poklicu in srcu. Poleg tega je še pravi Bric, čeprav živi in deluje v Sežani. V knjigi z naslovom Brda grič ob griču - natisnjena je v slovenskem, italijanskem in angleškem jeziku - je predstavljeno 38 zasebnih vinogradnikov in vinarjev, skupaj z opisom preteklosti njihovih domov in družin. Zapisi o vsakem so ponazorjeni z zelo lepimi in izvirnimi fotografijami, ki jih je posnel Umberto Pellizon. Seveda so predstavljeni tudi združna vinska klet na Dobrovo, vinoteka v gradu ter Konzorcij Brda, to je Zavod za trženje in promocijo tega območja. Uvodne misli novi knjigi je prispeval Franc Mužič, župan občine Brda. Poudaril je pomen slogana Brda, dežela opoj-

nih trenutkov, ki so ga izbrali zato, „da bi to območje imelo nekaj oprijemljivega pri skupni, celoviti promociji briških kvalitet, s katerimi se pospešeno ukvarjamo z združenimi močmi. Seveda vinarstvo ni edina gospodarska panoga v Brdih in drugim možnostim se ne odrekamo. Poleg kmetijstva je v okolju, ki se ponaša z izjemnimi naravnimi lepotami in edinstveno lego vsaj v evropskem, če ne kar svetovnem merilu, mogoče spodbuditi še razvoj turizma. Prav to se dogaja. Dežela opojnih trenutkov postaja čedalje bolj privlačna in zaželjena. Rezultat naših priza-

tem dejstvo, ali jih že pozna ali ne, nima bistvene vloge. Fotografije približajo pokrajino preko ljudi. Ljudje predstavljajo srce vsega delovanja. Njihovo razmišljanje oblikuje preteklost, sedanost in prihodnost Brd v vsej njihovi prvinskosti in edinstvenosti. V Brdih so očitno našli formulo, kako uspeti s tradicionalnimi dejavnostmi v sodobnem, tržno naravnem svetu.

Žal pa v novi knjigi ni obravnavan tudi tisti del Brd s središčem v Števerjanu, ki spada pod Italijo. Na vprašanje sodelavca Novega glasa je briški župan Franc Mužič odgovoril,

Foto JMP

devanj je tudi nova knjiga, ki lahko simbolizira prepoznavnost, sodelovanje, odpiranje v svet, združevanje ljudi in prijateljstvo. V novi knjigi niso predstavljeni vsi vinarji in vinogradniki v Brdih, ker se za tak prikaz pač ni-

da si v občini Brda iskreno prizadevajo za skupno obravnavo, prikaz in ovrednotenje obeh delov Brd, ki se bosta z načrtovano odpravo državne meje med Slovenijo in Italijo ponovno lahko združila.

M

Na dnu...

NOVI GLAS

Glavni urednik Andrej Bratuž - Odgovorni urednik Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst,
tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

Tisk: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l.,
Viale della Navigazione Interna, 40 - 35129 Padova PD,
tel. 049 8073263 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

Letna naročnina: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov,
inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

Oglaševanje: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica,
ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačno tel. št. 800 129452,
iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska
v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03
(varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za
osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko
brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov,
ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

To številko smo poslali v tisk v torek, 20. decembra, ob 14. uri.

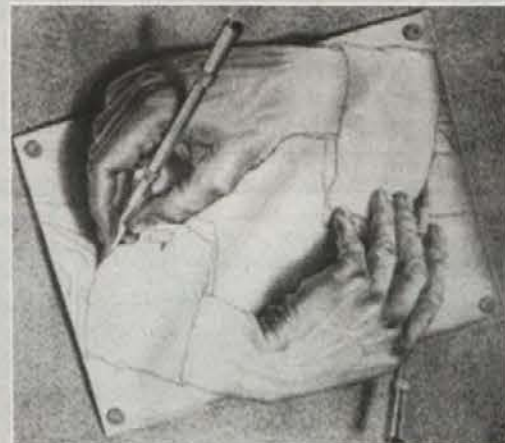
Vida Valenčič

Armenska bolest

Ulice ne najdem takoj. Vem, da naj bi bila tu v okolici, bolje, da koga vprašam. Končno. Ulica Monte Cengio, Center Veritas. Večkrat sem v krajevnem tisku brala o srečanjih, ki jih prireja in tako sem danes tu, ker pridejo v goste Armenci, ki žive v Trstu. Na Armenije me vežejo spomini, nekaj mesecev sem živele v prestolnici Yerevan. Danes čutim, da se takrat nisem bila zmožna spustiti v dušo tega kulturno izjemno bogatega in ponosnega naroda, ki v sebi stalno nosi bolečino za "Véliko Zlo", kot sami nazivajo več kot milijonski genocid, ki so ga utrpeli pod turško roko leta 1915. V trgovinah sem kupovala kruh v ruščini, ker mi je bilo pač lažje, danes pa vem, da v državi, ki je izstopila iz sovjetskega imperija, vztrajati le v jeziku bivšega gospodarja ni ravno spoštljivo. Sedim in poslušam besede tretje generacije vseh tistih Armencev s priimki, ki se končujejo na -ian, njihove zgodbe, učenja jezika svojih dedov, bogate zgodovine armenske kulture na otoku sv. Lazarja pri Benetkah. Ena od anekdot pravi, da se je Napoleon odločil odpraviti vse samostane, a ko je osebno obiskal samostan in predvsem knjižnico na otoku sv. Lazarja, naj bi slednjemu prizanesel. Za to naj bi bil zaslužen predvsem njegov (armenski) minister. Glasovi, stoletja se prepletajo, na platnu se nam prikaže lepota armenskih cerkva in Armencem sveta gora Ararat (danes na turških tleh), modernost prestolnice; vsakemu izmed nas dajo v roke list s poezijo v originalu in italijanskem prevodu. Molitev za rodovitnost celotne zemlje, brez najrazličnejših meja. Mikrofon vzame v roke pater, ki na skrajnem armenskem severu vodi bolnišnico, ki

jo v celoti finansira italijanska Karitas. Takrat se spomnim metra snega, pod katerim je ta Bogu-za-hrbtom vasica Ashtotsk, 10 km stran od gruzijske meje, kjer so zgradili bolnišnico Redemptoris Mater. Oster mraz, vse naokrog pa absolutno nič. Ljudje nimajo nič. V južni Ameriki sem tudi videla lakoto, a južna Amerika ima trs, sadna drevesa, krompir. Iz tega večnega snega na skrajnem armenskem severu se mi je v spomin zarisal tisti votli pogled ljudi, ki vedo, da nimajo, da niso, da ne bodo imeli ničesar. Može se zapijajo. Spominjam se drugega patra, ki je pred nekaj leti vodil bolnišnico. Mlade mame so stale v vrsti, vsakič je vsaki dal le po eno škatlo mleka v prahu. "Več ne, drugače možeš takoj vse prodajo za žganje". Prestolnica je drugačna. Center kliče tuje businessmene, ki se sestajajo v luksuznem Hotelu Yerevan, takoj na obrobju pa je v zraku že začutiti stopnjo brezposelnosti, ki se iz kilometra v kilometra viša. Spominjam se vrst pred ambasadami, kjer je vsakdo upal, da bi mu kaka tuja država naklonila novo možnost življenja. Pa pogovorov o neznosni korupciji v državi. Pokušam armenske slaščice, ki so jih pri-

pravili nalašč za nas, ki smo jih želeli spoznati. Sama pri sebi se sprašujem, ali doživljajo svojo domovino nekako tako kot slovenski rojaki v Ameriki. Ljubljena, opevana, a istočasno tudi mitizirana dežela, iz katere so se predniki morali izseliti. Zraven mene kakih petindvajset let staro črnolaso dekle, tržaška Armenka tretje generacije, razlaga, kako Armenci sladkajo čaj z rozinami in suhimi jagodami. In kako je med svojimi obiski v očeh ljudi večkrat videla lakoto. A, če si njihov gost, te bodo pogostili, kot nisi bil še nikoli. Tudi, če bi to pomenilo, da bodo tisti mesec jedli kruh in mleko.

EU poziva Slovenijo in Hrvaško, naj sami rešita medsebojne spore

Pobuda za deklaracijo, s katero bi prekinili kulturni boj proti Cerкви

Vzdušje, nastalo pred Božičem in novoletnimi prazniki, zdaj najbolj vpliva na ljudi in usmerja njihova ravnanja. Zadeve s področja domače in mednarodne politike pa jih zanimajo le v primerih, ko gre za sprotno življenje in koristi t.i. splošne javnosti. Nakupi v predprazničnem obdobju so se povečali skoraj do nepredstavljive ravni, kar vzbuja analize in razmisleke izvedencev. Odgovorni urednik slovenskega katoliškega tednika Družina Franci Petrič, je komentirju, ki ga je objavil v praznični številki časnika, dal naslov Ukradli so nam Božič. Zapisal je: "Slike ljudi s preobloženimi nakupovalnimi vozički, ko zapuščajo trgovine, veliko povedo o stanju, ki je ne letos, ampak zadnja leta zavladalo v Sloveniji. Neki časnikar je zapisal grenko spoznanje, da so diskontne trgovine obnorele Slovence. Ne le diskontne kar vse trgovine, bi dodali. Ob adventu in Božiču kristjani to porabniško norost še posebej boleče občutimo. Nekoliko v šali, a skoraj zares, danes prodajajo jaslice tudi pri mesarju. Božič je postal v Sloveniji trgovsko blago kakor čevlji, klobasa ali mikrovalovna pečica." O razmerju med Božičem in nakupovanjem je v božično - novoletnem voščilu Slovincem po svetu razmišljal tudi ljubljanski nadškof

in metropolit msgr. Alojz Uran. Opozoril je, "da se Božič na vsakem koraku kar vsiljuje. Tako marsikoga odbije. Ali vsi skupaj ne doživljamo 'stiske preobilja'? Povrh vsega je marsikdaj obilna obdarovanost za praznike nadomestek za tisto, kar najbolj potrebujemo: za bližino človeka, ki ima čas za nas, ki nas posluša, se

nam nasmehne in nas objame. Veliko lažje je dati 'nekaj od svojega', kot 'podariti sebe'. Človek pa ne živi samo od kruha. Potrebuje dušno hrano in duhovno bogastvo, da izpolni svoje hrepenenje." Med pomembnejše dogodke v Sloveniji v prejšnjih dneh zagotovo sodi nov, že deseti pogovor pri predsedniku Slovenije dr. Janezu

Drnovšku o prihodnosti slovenske družbe in države. Obravnavali so namreč odnose med državo in verskimi skupnostmi. Razprava o tej temi v normalni demokratični državi ne bi pomenila nič posebnega. Pri nas pa je terjala veliko politične volje in poguma. Del slovenske politike in javnosti, ki je navdihljen s prejšnjimi časi

komunističnega zatiranja Cerkv, bi namreč rad po svojih načelih in modelih uredil položaj verskih skupnosti. Tako kot nekoč si poskušajo pridobiti zaveznike med manjšimi verskimi skupnostmi, ki imajo komaj po nekaj deset članov, da bi sodelovale pri zatiranju največje, to je Rimskokatoliške Cerkv.

Udeleženci, predstavniki verskih skupnosti, ugledni teologi, predstavniki pravosodnih organov, profesorji na raznih fakultetah, tudi na teološki fakulteti v Ljubljani in drugi so v štiriurni razpravi pokazali pripravljenost, da končno obrnejo mračen in nečasten list v odnosih države do verskih skupnosti in začnejo znova po človeka vrednih merilih. Dogodek pa je bil pomemben tudi zato, ker je potekal v času, ko se začneja postopek za sprejem novega zakona o verskih skupnostih in verski svobodi v Sloveniji. Predlog zakona je pripravil pravosodni minister in izvedenec za verske zadeve oz. problematiko, dr. Lovro Šturm. Učinki tega zakona bodo primerljivi z učinki, ki jih imajo takšne zakonodaje v drugih evropskih državah, članicah EU. Zakon naj bi pomenil dobro osnovo za normalne odnose med državo Slovenijo in verskimi skupnostmi, ker bo oblast prvič ustvarila možnost, da morejo ljudje uresničevati eno svojih temeljnih pravic v tistih razsežnostih, kot so podane v 18. členu splošne deklaracije o človekovih pravicah. Na omenjenem pogovoru pri državnem poglavarju o odnosih med državo in verskimi skupnostmi, je Ivan Štuhec, profesor na teološki fakulteti v Ljubljani, katoliški filozof in mislec, podal za-

nimiv predlog. Najvišji predstavniki države naj bi sprejeli deklaracijo, ki bi jo poleg njih podpisali tudi predstavniki cerkva in verskih skupnosti, z njo pa bi prekinili kulturni boj zoper rimskokatoliško in druge cerkve. Prekinili naj bi predvsem obravnavanje vere kot opija za ljudstvo. Gre za uveljavitev kulture, "ki bo priznala, da je krščanstvo pomembno prispevalo k oblikovanju podobe o Sloveniji in o slovenskem človeku."

Sloveniji iz evropskega proračuna do leta 2013 najmanj dve milijardi evrov

Sicer pa je bilo v Sloveniji še nekaj dogodkov ali dejavnosti, ki se bodo nadaljevali in nemara zaključili v letu 2006. Vlado premiera Janeza Janše ob koncu leta podpira 39% vprašanih v javnomnenjski

raziskavi, kar je 7% manj kot novembra. Vzrok naj bi bile bojazni in negotovost dela javnosti ob napovedi gospodarskih in socialnih reform. Državni zbor je odobril nadaljevanje priprav za ustanovitev sedemnajstih novih občin v Sloveniji. Med Slovenijo in Hrvaško se nadaljuje polemika o nerešenih vprašanih, pri čemer obe državi pričakujeta pomoč in posredovanje EU. Dogovor o prihodnji finančni perspektivi EU je za Slovenijo ugoden. V obdobju do leta 2013 naj bi Slovenija iz evropskih virov prejela najmanj dve milijardi evrov. Upošteva se še druga sredstva iz bruseljske blagajne, bi bil prispevek štirikrat večji, kot pa je bil oziroma bo v proračunskem obdobju, ki se bo končalo konec leta 2006.

Marijan Drobež

RESTAVRACIJA SVETA GORA - Nova Gorica
Tel.: 00386 5 30-02-701

Menu že od 2000 sit
Za večje skupine dodatni popusti

OSTANI ZVEST NOVEMU GLASU!

NOVI GLAS JE TVOJ TEDNIK! NAROČI SE NANJ
IN PRIDOBİ NOVEGA NAROČNIKA!

POSAMEZNA ŠTEVILKA:

1,00 evro

LETNA NAROČNINA 2006:

Italija: 45,00 evrov

Slovenija: 48,00 evrov

Inozemstvo: 85,00 evrov

Naročniki, ki bodo poravnali naročnino na Novi glas za leto 2006 do 31. januarja 2006, bodo sodelovali pri žrebanju za eno brezplačno potovanje z Novim glasom v Armenijo, ki bo predvidoma v drugi polovici meseca junija 2006.

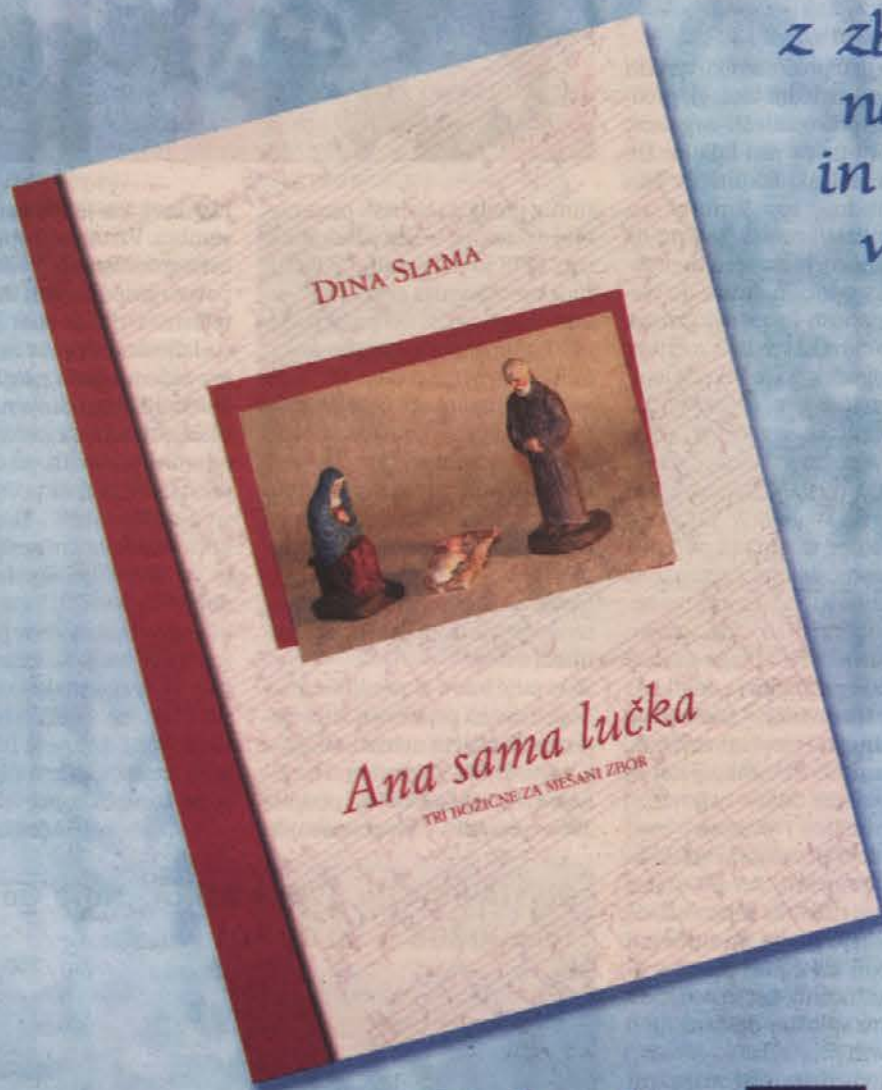
Obenem si bodo lahko izbrali v dar eno izmed knjig Goriške Mohorjeve družbe s seznama, ki ga bodo prejeli na dom skupno s poštno položnico.

Novi naročniki in naročniki, ki bodo pridobili novega naročnika, bodo prejeli še dodaten knjižni dar.

ZALOŽBA MLADIKA

Vošči vsem prijateljem vesele praznike

z zbirko božičnih pesmi Dine Slama
na tekste Aleksandra Furlana
in s skladbami tržaških avtorjev
v izvedbi zbora Jacobus Gallus

Založba
MLADIKA

Mladika, Trst, ul. Donizetti 3, I-34133
tel.: 040-34 808 18 • fax: 040-633 307
e-mail: urednistvo@mladika.com

Goriski december

Božič
2005

do 26. decembra

Božični sejem in žive jaslice
na Korzu Verdi v organizaciji Društva
darovalcev organov ADO, občine Gorica
in rajonskega sveta Mestni center

sreda, 21. decembra

Ob 18.00 uri: Avditorij v ulici Roma
Božični koncert mladih gojencev glasbene
šole "Fondazione Musicale Città di Gorizia"
ob 20.30: v Kulturnem centru Bratuž,
drevored XX. septembra,
Koncert božičnih skladb v izvedbi
znanega Otroškega zbora iz Dunaja

petek, 23. decembra

Od 16.00 ure: V mestnem središču,
poulično rajanje ob spremljavi
harmonik in trobent

sobota, 24. decembra

Ob 15.00 uri: Zabavne prireditve MP
(Skupina Natalandia) in poulično rajanje
po Korzu Italija, Korzu Verdi, v ulici
Oberdan, na Travniku in Raštelu

gorica praznuje

petek, 30. decembra

Ob 20.45: Gledališče Giuseppe Verdi v Gorici
KONCERT OB ZAKLJUČKU LETA
FILHARMONIJA «P. CONSTANTINESCU»
IZ MESTA PLOIESTI – ROMUNIJA,
v organizaciji kulturnega društva "R. Lipizer"
s prispevkom ter pokroviteljstvom
Občine Gorica, Dežele FJK, Fundacije
Cassa di Risparmio iz Gorice
in Ministrstva za kulturne dobrine

sobota, 31. decembra 2005

Od 21.00 ure: Silvestrovanje na Travniku
Glasba, veselje in, ob 00.00, ognjemet z gradu
v organizaciji Občine Gorica

vošči vesel Božič
in srečno Novo leto

media

CROSSBORDER COMMUNICATION AGENCY

WWW.TMEDIA.IT

Pričevanje

Ujeta na Korziki (9)

9. Pobeg iz Bastije
Po kosilu sva se počasi odpravila proti prefekturi, pred katero je bilo tudi postajališče avtobusa, ki je vozil do letališča. Na drugi strani ceste, le nekaj metrov stran, sem zagledal skupino moških, ki so hodili v isto smer. V oči so mi padli predvsem zaradi kamer, ki so jih nosili tisti zadaj. Šele potem sem spoznal vodjo demonstracij v Bastiji, ki je hodil v prvi vrsti. Namenjeni so bili proti železniški postaji nedaleč stran in, ker je bilo do odhoda avtobusa še dovolj časa, sva jim z Jano sledila.

"Ta glavni", ki je bil ves droban in na videz šibkega zdravja, je dal ob železniških tirih, kjer je na prevoz domov čakalo več kot sto šolarjev, izjavo za zbrane televizijce, njegovi podrejeni pa so v tem času poskrbeli za to, da so po pristanišču in letališču blokiral se železniški promet. "Pa saj to je precej bolj balkansko od Balkana," sem pomislil

ob pogledu na vse tiste otroke. "Najbolje, da zdaj, ko imajo zajete turiste in ko šolarjev ne pustijo domov, blokirajo še bolnišnice, kekci zahojeni, "mi je spet zavrelo globoko v no-

tranjosti, a me je Jana, ki me dovolj dobro pozna, odvela proti avtobusnemu postajališču na drugi strani ceste.

Tam sva se zaklepetala z dvema nahrbtnikarjema, ki sta bila prav tako namenjena do letališča. Izkazalo se je, da sta Kanadčana. Vedela sta za blokado letališča in prav zato sta bila precej zaskrbljena, saj sta imela letalski karti za popoldanski let do Nice. Bolj kot to ju je skrbelo dejstvo, da morata biti do naslednjega popoldneva v Parizu, od koder

sva lažje zadihala. Odločena sva bila, da se za nobeno ceno ne vrneva. Na letališču, ki je bilo polno potnikov z jeznimi ali vsaj zaskrbljenimi pogledi, sem stopil do prvega uniformiranega uslužbenca in ga povprašal po razmerah. Povedal mi je, da so vsi poleti tega dne odpovedani, za naslednje tri dni pa je že vse rezervirano, tako da ni mogoče dobiti sedeža za nobeno destinacijo. Ta informacija naju ni preveč potrla, saj sva nekaj takega pričakovala. Takoj sva začela z realizacijo plana B, kar je pomenilo trikilometrski sprehod nazaj do glavne cestne povezave med Bastijo in Bonifaciom, od tam naprej pa s pomočjo avtostopa. S tem, kako daleč bova prišla, se nisva pretirano obremenjevala, najpomembneje nama je bilo to, da nisva več v Bastiji, ki se nama je res zamerila.

O tem, da na Korziki ne živijo le fanatični separatisti, sva se prepričala že pet minut po tem, ko sva se peš odpravila izpred letališča. Čeprav sploh nisva

ju je čakal že plačan polet do Montreala. Na avtobusu smo bili le mi štirje. Ko je bila Bastija za nami,

štopala, saj nama je hoja s težkim bremenom po treh dneh prekladanja in poležavanja še kako prijala, je naju ustavila mlajša punca in naju zategnila do glavne ceste, pa še malo naprej. Sledila sta še dva

dobra štopa, še posebej zadnji, ko so naju trije mladeniči v poskočnem peugeotu 307 pripeljali vse do marine v Bonifacio.

/ dalje
Nace Novak

1000 in 1 noč na bregovih Nila (5)

Hitra prehrana pod piramidami

Egipt je v prvi vrsti dežela turistov. Današnji Egipt obstaja v funkciji turistov. Od tod tudi dvojnost turističnega Egipta, ki živi med bogatimi, luksuznimi in včasih kičastimi hoteli in revnimi, (za naše pojme) neurejenimi in umazanimi prostori, v katerih poteka družbeno življenje na egiptovskih ulicah. Za turiste so seveda bolj primerne in bolj estetske druge stvari. Saj veste, Egipt dežela Nila, Egipt dežela piramid; Egipt dežela faraonov. To je podoba Egipta, ki jo morajo dobiti zahodni pohajčaji. No, med vsemi kraljujejo seveda piramide, arhitektonska čudesa, ki jim zob časa ni mogel do živga. Gre za prvo in največje čudo, ki ga zahodnjaki pričakujejo. Pogled na neverjetne arhitektonske zgradbe res jemlje sapo. V Gizi lahko opazujemo vse tri najbolj znane piramide: Keopsovo, Kefrenovo in Mikerinovo. Pred njimi se bohota mogočna sfiga, ki je tja postavljena, kot bi morala varovati skrivnosti faraonov, ki so pokopani v velikih zgradbah za njo. Z razglednic in slik si mnogi vsekakor ustvarijo napačno sliko. Piramide se ne nahajajo nekje sredi puščave, kjer ni žive duše. Zmotno pričanje: Giza, kraj, kjer se nahajajo velike piramide, je pravzaprav del velike metropole, Kaira. Vožnja iz egiptovskega glavnega mesta do najbolj znanega egiptovskega območja traja le par minut (ne samo zaradi norega dirjanja avtobusov, ampak tudi zato, ker je razdalja res minimal-

na). In v bližini samih piramid? Mnogi si boste verjetno predstavljali, da je okoli teh veličastnih arhitektonskih biserov spoštljiva praznina, tako da se lahko človek popolnoma posveti špektaklu, ki se mu odpira pred očmi. Zmotno pričanje. Le kakih 200 metrov stran se namreč začneja civilizirani svet z asfaltirano cesto, nepogrešljivimi cestnimi trgovci in okoliškimi zgradbami. Seveda med temi kraljuje ravno tako nepogrešljiva Pizza hut (ameriška veriga hitre prehrane). Očitno so moderni Egipčani presodili, da bi bili njihovi v mumije zaviti predniki ponosni

Sončni zahod nad Kairom s piramidami v ozadju (foto AM in TZ)

na tako dvojnost: ameriška hitra hrana s pogledom na enega od največjih spomenikov človeške ustvarjalnosti in neizmernege potenciala. No, če s tem bi ne bile zadovoljne mumije, pa so zelo zadovoljni nedvomno turisti. Po veličastnem ogledu še veličastna požrtija.

Veličasten pogled na sfigo in na piramide (foto AM in TZ)

Trenutek, ko se prvič zagleda v sfigo in piramide v ozadju, je res nekaj posebnega. Najvišja Keopsova piramida s svojimi 147 metri kraljuje nad ostalima, nekoliko nižjima Kefrenovo in Mikerinovo. O njihovem nastanku obstaja ve-

psovi piramidi. Legenda pravi, da je Napoleon v piramidi doživel pretresljivo izkušnjo, o kateri pa ni z nikomer spregovoril. Manj poetičen in še manj visokoleteč pa je vsakdanjik, ki so mu podvržene piramide. Milijoni in milijoni digitalnih flešev, ti-soče in tisoče ljudi, stotine jezikov. In seveda egiptovski poslovneži po domače, ki skušajo na vsak način priklicati turiste. No, in predstavljajte si, kako je, ko se v vsem tem kaosu odpre blagajna s kartami za vstop v Keopsovo piramido. Vstop v piramido je dovoljen samo dvakrat na dan, število kart pa je omejeno. Mislim, da imate jasno sliko o egiptovski sistematičnosti in organizacijski sposobnosti. Ljudje-turisti- navalijo na blagajno, ki je komaj večja od navadne barake. Včasih se pred barako

uspe sestaviti kolikor toliko ravna vrsta, včasih tudi ne. Za blagajno sedi Egipčan, opravljen tako, kot bi prodajal krompir na trgu. Nobene varnostne "mašinerije", še manj, nobene tehnologije. Kdor prej pride, dobi karto. No, za novinarje veljajo posebne ugodnosti. Z navadno novinarsko izkaznico lahko v Egiptu zastonj vstopiš kamorkoli, tudi v Keopsovo piramido. Dovolj je da možu, ki pred vhodom pobira karte, zrecitiraš čudežne besede: "Sem novinar in za naš časopis pripravljam zanimivo zgodbo o piramidah in turizmu v Egiptu" ter mu pod nos pomoliš nekaj, kar bi lahko bilo približno podobno novinarski izkaznici. Prost vstop je zagotovljen. Pa čeprav novinarske izkaznice nimaš ali je očitno grobo predelana. Kako lepo je biti novinar!

liko legend in mitov, celo taki, ki njihovo gradnjo pripisujejo Nezemljanom. Bujna domišljija, ni kaj! Kot bi se E.T. spustil na zemljo že v času starih Egipčanov. Piramide spadajo v staro obdobje egiptovske civilizacije (približno 2500 pred Kr.). Gradili so jih arhitekti, kamnoseki in gradbeniki, ki so bili zaposleni pri faraonu. Njihovo delo so usklajevali faraonovi nadzorniki. Med delavsko silo je bilo po ugotovitvah arheologov mogoče zabeležiti tudi predstavnice nečnejšega spola. Piramide pri Gizi naj bi gradilo do 30.000 delavcev v obdobju 80 let. Za te piramide velja splošno pričanje, da skrivajo nenavadni vir energije. Faraoni naj bi ta vir energije odkrili in si zato na tem mestu dali zgraditi grobnico. V to naj bi verjel sam Napoleon. Med njegovim "pohajkovanjem" po Egiptu naj bi se zato odločil, da bo eno noč sam prenočil v Keo-

Domobranje in turistje (foto AM in TZ)

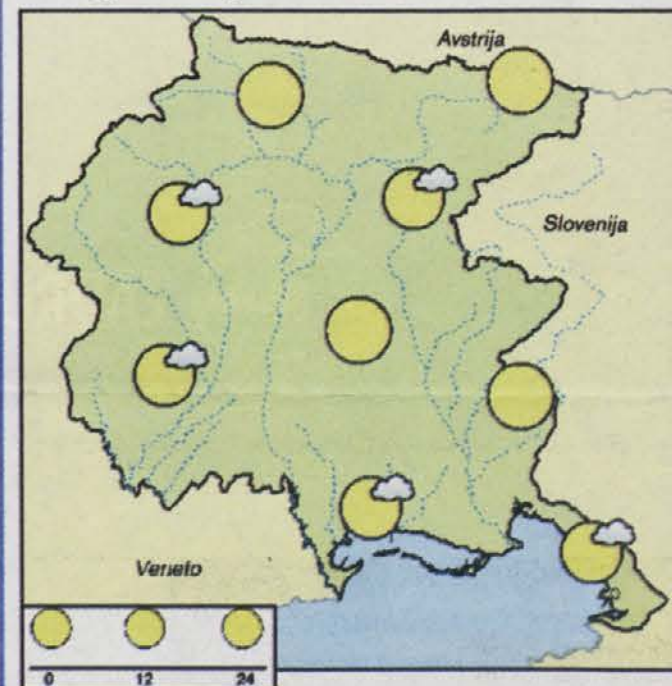
Vremenska napoved ARPA-OSMER za Furlanijo - Julijsko krajino

SPLOŠNA SLIKA:

Proti deželi dotekajo severni tokovi, ki bodo od petka nekoliko hladnejši.

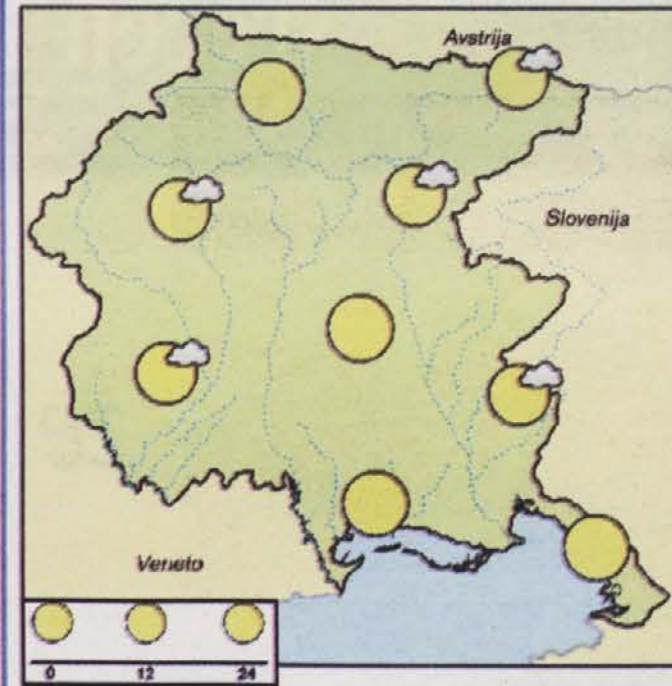
ČETRTEK, 22. decembra 2005:

Pretežno jasno bo ali zmerno oblačno zaradi predhodnega nastajanja visoke koprenaste ali plitve oblačnosti.

PETEK, 23. decembra 2005:

Pretežno jasno bo ali zmerno oblačno. Predvidoma bo zapihal šibak severovzhodnik.

OBETI:

V soboto se bo nadaljevalo stanovitno vreme, v nedeljo se bo predvidoma povečala oblačnost.

Deželna meteorološka opazovalnica F - Jk

www.meteo.fvg.it, slovensko@osmer.fvg.it, tel. 0432 934111

/ dalje
Andrej Černic

ZADRUŽNA KRAŠKA BANKA

www.zkb.it

ZADRUŽNA BANKA
DOBERDOB in SOVODNJE

www.bccdos.it

Vam želita
srečen Božič in uspešno novo leto
2006

že nad 95 let

ustvarjata zaupanje, olajšujeta stike, dajeta osnovne in inovacijske storitve, omogočata blaginjo številnim občanom, podpirata načrte civilne družbe, v kateri poslujeta.

v različnosti je naša moč